RVBRICAE,

SIVE

SVMMÆ CAPITVLORVM IVRIS CANONICI,

Thomæ Naogeorgi Straubingensis opera in lucem editæ.

Adiunctus quoq; est in calce, præcipuorum locorum, qui in Decretis tractantur, Index.

IN VIRTVTE, ET FORTVNA.

LVGDVNI,
APVD GVLIELMVM ROVILLIVM.
1571.

THO. NAOG. AD LECTOREM.

Huc, quicunque cupis veterũ Decreta parentũ
Et ritus varios, iuraq; nosse veni.
Non tu, ni cupias longis onerabere dictis:
Nam paucis rerum tota medulla patet.

TITVLI IVRIS CANONICI, SECVNDVM ORDINEM.

Dist. I.

DE iure constitutionis naturalis & humanæ. Humanum.
Diuinæ leges natura, humanæ moribus constant. Omnes.
Ius genus, lex autem species eius est. Ius generale.
Quid sit lex. Lex.
Quid sit mos. Mos.
Quid sit consuetudo. Consuetudo.
Quæ sint species iuris. Ius autem.
Quid sit ius naturale. Ius naturale.
Quid sit ius ciuile. Ius ciuile.
Quid sit ius gentium. Ius gentium.
Quid sit ius militare. Ius militare.
Quid sit ius publicum. Ius publicum.
Quid sit ius Quiritum. Ius Quiritum.

Dist. II.

Quid sit lex. Lex est.

Quid sit plebis scitum. *Plebis scita.*
Quid sit senatusconsultum. *Senatusconsultũ.*
Quid sit constitutio vel edictum. *Constitutio.*
Quæ sint responsa prudentum. *Responsa.*
Quæ sint tribunitiæ aut consulares leges. *Quædam.*
Quid sit lex Satyra. *Satyra.*
Quæ sint Rhodiæ leges. *Rhodiæ.*

Dist. III.

Quid sit canon. *Canon.*
Vnde dicatur regula. *Regula.*
Quid sit priuilegium. *Priuilegia.*
Quod sit officium legis. *Omnis autem.*

Dist. IIII.

Quare leges factæ sunt. *Factæ.*
Qualis debeat esse lex. *Erit autem.*
De legibus tunc est iudicandum, cum instituuntur, non quum institutæ sunt. *In istis.*
Septem hebdomadibus à carne & delitiis ante Pascha clerici abstineant. *Statuimus.*
Septimam hebdomadam Telesphorus quadragesimæ addidit. *Quadragesima.*
A quinquagesima ieiunandi propositum sumant, quos ecclesiastici gradus dignitas exornat. *Denique.*

Dist. V.

Mulier enixa, gratias actura ecclesiam intrare hora eadem non prohibetur. *Quum enixa.*
Mulierẽ enixã, vel quod ab ea gignitur, eadem

960

hora nihil prohibet baptizari. Baptizari.

Antequam puer ablactetur, vel mater purificetur, ad eius concubitum vir non accedat. Ad eius.

Dist. VI.

De multiplici genere illusionum. Testamentum.

Quando sit peccatum, nocturnis imaginibus illudi. Non est.

Dist. VII.

De conditoribus legum. Moyses.

Nomina eorum qui XII. tabulas composuerunt. Fuerunt.

Dist. VIII.

Iure diuino, omnia sunt communia omnibus: iure verò constitutionis, hoc meum, illud verò alterius est. Quo iure.

Aduersus naturale ius, nulli quicquam agere licet. Quæ contra. De cõsuetudinibus

Radicitus est euellenda perniciosa consuetudo. Mala.

Veritati & rationi consuetudo est postponenda. Veritate.

Quælibet consuetudo veritati est postponenda. Si consuetudinem.

Veritate reuelata, consuetudinem illi cedere oportet. Qui.

Consuetudo rationi frustra opponitur. Frustra.

Rationem consuetudo impedire non debet. Consuetudo.

Dei veritatem, non hominum consuetudinem sequi oportet. Si.

Dist. IX.

De autoritate sacrarũ scripturarũ.

Leges principum naturali non praeualent iuri. Imperatores.

Scripturis canonicis tractatorum scripta non praeualent. Noli.

In tractatorum scriptis multa corrigenda inueniuntur. Negare.

In scripturis canonicis mendacia non admittuntur. Ego solis.

Libris veterum Hebraea volumine, nouis Graeca dant autoritatem. Vt veterum.

Nihil autoritatis canonicis scripturis remanebit, si ad eas mẽdacia fuerint admissa. Si ad.

Literis omnium episcoporum sacra praeponitur scriptura. Quis nesciat.

Ex dictis quorumlibet episcoporum contra diuina mandata calumniae non colligantur. Noli frater.

Non debetur par reuerentia canonicis scripturis & expositionibus earũ. Neque quorumlibet.

Exemplis ratio sana praefertur. Sana quippe

Dist. X.

Lex imperatorum ecclesiastica iura dissoluere non potest. Lege.

Nihil

Nihil quòd Euangelicis regulis obuiet, Imperatori agere licet. Non licet.

In ecclesiasticis causis regia voluntas sacerdotibus est postponenda. Certum est.

Bonis moribus & decretis Romanorum pontificum, constitutiónes contraire non possunt. Constitutiones.

Quæ sacerdotum sunt, regibus vsurpare non licet. Imperium.

Tribunalia regum sacerdotali sunt potestati subiecta. Suscipitis.

Leges Imperatorum in adiutorium licet assumere. Si in.

Reges pontificibus pro æterna vita, & pontifices regibus pro temporalibus indigent. Quoniam.

Leges imperatorum custodiri oportet. De capitulis.

Legis autoritate dissoluitur, quod contra eam fit. Vides.

Leges principum, vel regulas patrum contemni non licet. Quis.

Seruentur ab omnibus Romanorū principum leges. Certum est.

Romana lex nullius temeritate debet corrumpi. Vestram.

Dist. XI.

Prauus vsus ratione superatur, & lege. Vsus.

Non potest statutis Pontificum consuetudo cuiusquam refragari. Consequens.

Non licet à consuetudine Romanæ ecclesiæ membris dissentire. Nolite.

Non potest vsus & consuetudo legem & rationem vincere. Consuetudinis.

Inuiolabilis est consuetudo, quæ nec humanis legibus, nec sacris canonibus obuiare monstratur. Ecclesiasticarum.

Laudabilis est consuetudo, quæ nihil fidei contrarium vsurpat. Consuetudinem.

Vbi autoritas deficit, mos populi & maiorum instituta pro lege seruantur. In his rebus.

Autoritate & traditione generali vel speciali ecclesia regitur. Catholica.

Autoritas ecclesiæ valet ad fidem catholicam. Palàm est.

Ab Apostolicis institutis non licet recedere. Hoc vestræ.

Ab omnibus obseruari debet, quod Romana seruat ecclesia. Quis.

Dist. XII.

Autoritas Romanæ ecclesiæ.

Nulli agere licet, sine discretione iustitiæ contra disciplinam Romanæ ecclesiæ. Non decet.

Apostolicis præceptis nullus superbè resistat. Præceptis.

Iterũ de consuetudinibus.

Non est resistendum consuetudini, cui canonica non obstat autoritas. Scit sancta.

Consuet

 962

Consuetudines quæ fidei non officiũt, aut à maioribus traditæ sunt, obseruentur. Illud:

Traditiones à patribus institutæ, non sunt infringendæ. Ridiculum.

Diuturni mores pro lege sunt habendi. Diuturni.

Quicquid fit contra longam consuetudinem, reuocari oportet. Consuetudo.

Immota maneat consuetudo, quæ contra fidem cabolicam nihil vsurpare dignoscitur. Nos consuetudinem.

Non negentur, quæ consuetudinis sunt. Quemadmodum.

Non locus consuetudinem, sed consuetudo locum commendat. Nouit.

Quod neque contra fidem, neque contra bonos mores esse conuincitur, indifferenter est habendum. Illa autem.

Resecanda sunt, quæ neque auctoritatibus, neque moribus vniuersitatis comprobantur. Omnia.

Omnes prouinciales eundem in psallendo modum teneant, quem metropolitanam sedem habere cognouerint. De iis.

Ordo seruetur in matutinis & vespertinis officiis vnus & idem. Placuit.

Dist. XIII.

Minus malum de duobus malis eligendum est. Duo mala.

Epistola Athanasij postulantis capitula Niceni concilij. Septuaginta. 463

Niceni concilij XX. tantum in Romana ecclesia capitula habentur. Viginti.

Autoritate Apostolica Sardicēse concilium recipitur. Quod.

Dist. XVII.

Absque Romani pontificis autoritate synodum aliquibus cōgregare non licet. Synodum. & Nec licuit. De autoritate Papæ.

Non est ratum concilium, quod autoritate Romanæ ecclesiæ fultum non sit. Regula.

Nullus vsurpet concessa Romanæ ecclesiæ. Huic sedi.

In dubiis ad Apostolicam sedem veniendum, contumaces autem puniendi.

Non est concilium, sed conuenticulum, quod sine sedis Apostolicæ autoritate celebratur. Multis.

Prouincialia concilia sine Romani pontificis præsentia pondere carebunt Concilia.

Dist. XVIII.

Bini conuentus per singulos annos ab episcopis celebrentur. De conciliis.

Quo tempore episcoporum concilia sunt celebranda. Habeatur.

Ad morum correctionem & controuersiarum dissolutionem bis in anno Episcopale concilium fiat. Propter.

Semel

Semetipsos accusant, qui vocati ad synodum, venire contemnunt. Non oportet.

Corripiantur episcopi, qui ad concilium vocati, venire recusant. Peruenit.

Canonicis subiaceat pœnis metropolitanus, qui saltem semel in anno celebrare concilium negligit. Quoniam quidem.

Non cogantur presbyteri ad sacra concilia, munera deferre. De eulogiis.

Sine graui necessitate episcopus ad synodum ire non tardet. Episcopus.

Excusatorias literas dirigant, qui grauati ad synodum ire non possunt. Placuit.

A communione sit alienus, qui synodo adesse contempserit. Si quis.

Vsque ad proximam synodum à communione abstineat, qui à metropolitano vocatus, absque graui necessitate synodo adesse neglexerit. Si episcopus.

Communione priuetur episcopus, qui à metropolitano vocatus ad synodum, venire contemnit. Si quis episcoporum.

Presbyteri & diaconi, & cuncti qui se læsos existimant, ad metropolitanā synodum conueniant. Propter.

Quæ in conciliis statuuntur, singuli Episcopi suis ecclesiis notificent. Decernimus.

Dist. XIX.

Decretales epistolæ vim autoritatis habeant.

Si Romanorum.

Omnes ſanctiones Apoſtolicæ ſedis irrefragabiliter ſunt obſeruandæ. Sic omnes. 464

Tolerandum eſt iugum, quod à ſancta ſede imponitur, licet intolerabile videatur. In memoriam.

Quicquid Romana eccleſia ſtatuit, vel ordinat, ab omnibus obſeruandũ eſt. Enimuero. Speculũ eſt Romana eccleſia.

A pontificalibus ſit alienus officiis, qui Apoſtolicis non vult obedire præceptis. Nulli fas.

Inter canonicas ſcripturas, decretales epiſtolæ connumerantur. In canonicis.

Miniſterij diuini ſe exortẽ intelligat, qui à ſoliditate Petri recedit. Ita Dominus noſter.

Propter malum miniſtrum non polluuntur ſacramenta, & prædicatio verbi. Secundum.

Anaſtaſius à Deo reprobatus, nutu diuino percuſſus eſt. Anaſtaſius.

Quæ circa indiſciplinatos, vel ab eis geruntur, in irritum reuocentur. Propter.

Diſt. x x.

Aliorum ſcripta, Romanorum pontificum decretis non ſunt præponenda. De libellis.

Corrigendi ſunt, qui decreta Romanorum pontificum non habent, vel non obſeruant. Si decreta.

Ad quos ſit recurrendum, quum ſacræ ſcripturæ autoritas non occurrit. De quibus.

Diſt.

465

mana ecclesia obtinet locum. Renouantes.

Quæ patriarchalium sedium primũ, vel deinceps teneat locum. Diffinimus.

Dist. XXIII.

Decretum Nicolai Papæ, de electione Romani Pontificis. In.

Quomodo sit examinandus, qui in Episcopum eligitur. Qui.

Qualis esse debeat clericorum conuersatio. His igitur.

Qui dignè sacramenta tractare non possunt, ad ministerium nõ eligantur diuinum. Tales.

Si electo in Episcopũ aliqua obiiciuntur, quinque vel sex episcopi ad eius purgationem perueniant. Illud.

Vota suæ professionis spondeant, quos ecclesiastica promouet disciplina. Quanquam.

Qualiter ordinetur episcopus. Episcopus.

Qualiter ordinetur presbyter. Presbyter.

Quod quisque accepit tempore consecrationis, ferat tempore oblationis. Ecclesiastica.

Absque Apostolica licentia dalmaticis nec episcopis nec diaconis vti licet. Communis.

Qualiter ordinetur diaconus. Diaconus.

Nec presbyteris, nec diaconis in consecratione manus perungere licet. Præterea.

Et ordinator & ordinatus damnationis subeat pœnam, cum Episcopus manum imponit, & alius orationem dicit. Quorundam.

Qualiter

Qualiter ſubdiaconus ordinetur. Subdiaconus.

Qualiter acoluthos ordinetur. Acoluthos.

Qualiter exorciſta ordinetur. Exorciſta.

Qualiter lector ordinetur. Lector.

Qualiter oſtiarius ordinetur. Oſtiarius.

Qualiter pſalmiſta ordinetur. Pſalmiſta.

Clerici comã nutrire prohibentur. Prohibete.

Quibus veſtibus monialis ſit induta, cum conſecratur. Sanctimonialis.

Veſtimenta altaris & vaſa ſacrata mulieres tangere prohibentur. Sacratas.

Sacrariũ ſubdiaconis ingredi non licet. Non oportet.

Subdiaconis & inferioribus, orariis vti non licet. Miniſtrum.

Mulieri in conuentu viros docere non permittitur. Mulier.

Miniſtris non ſacratis, vaſa Dominica contingere non licet. Non oportet.

Cuilibet ex lectoribus vaſa ſacra altaris portare non licet. Non liceat.

De eodem, & vt clerici comam non nutriant. Non liceat.

Qualiter ſponſus & ſponſa ſunt benedicendi. Sponſus.

Diſt. XXIIII.

Ante probationem nullus ordinetur clericus. Nullus.

Ad

466

Ad ministerium alicuius ecclesiæ, clerici eiusdem promoueantur. Presbyteri.

Metropolitanorum & episcoporum examine promoueantur cæteri Episcopi. Episcopi.

Qui ordinandi sunt, feria quarta, ad examinationem conueniant. Quando.

Sine clericorum suorum concilio, episcopus clericos non ordinet. Episcopus.

De his qui sine examinatione ordinantur, & postea peccata sua confitentur. Si quis.

Dist. XXV.

Quod episcopi & cæterorum sit officium in ecclesia. Perlectis.

Quid ab episcopis, quid à presbyteris, quid à diaconis audire oportet. Audire.

Quare leuita vnum tantum humerum ambit orario. Vnum.

Quæ sunt venialia peccata, quæ per hanc vitam purgantur. Qualis.

A die baptismi sine crimine debet inueniri, qui in Episcopũ est ordinandus. Primum.

Dist. XXVI.

Post baptismum debet esse monogamus, qui est in Episcopum ordinandus. Vnius. Vnius vxoris vir sit Episcopus.

Qui ante baptismum habuerit vnam, & post baptismũ aliã, ordinãdus nõ est. Acutius.

In baptismate culpa remittitur, non lex coniugij aboletur. Deinde.

Bigamus reputatur, qui ante baptisma habue-

rit vnam, & post baptisma aliam. Vna tantum.

Non peccat bigamus, sed prærogatiua sacerdotij exuitur. Qui.

Dist. XXVII.

Non ordinetur Diaconus, nisi castitatem fuerit professus. Diaconus.

Nubentes post votum, non sunt ab inuicem separandi. Quidam.

Damnabile est vouentibus, velle nubere. Vouentibus.

Damnationem habebit, si nupserit, quæ virginitatem vouit. Si.

Quæ sanctimonialem se esse finxerat, nubere non valet. Quod.

In sacris ordinibus constituti, nō ducāt vxores: & si duxerint, separentur. Presbyteris.

Incestæ sunt virgines, quæ post consecrationem nubunt. Virgines.

Dist. XXVIII.

Non fiat subdiaconus, qui se castè victurum non promittit. Nullum.

Officio atque beneficio careat subdiaconus, si vxorem duxerit. Decernimus.

Castè se victuros promittant, in diaconos vel presbyteros ordinandi. Quando.

Qui longā corporis sui continētiam non habet, in Episcopum eligi non debet. Priusquam.

Ad subdiaconatum accessuri, continentiam profi

profiteantur. De iis.

Assumi aliquem ad sacerdotium in coniugio constitutum, non decet. Assumi. 167

Non ordinentur diaconi, qui castitatem non profitentur. Præterea.

Diaconi non prohibeantur à ministerio pro nuptiis, si in ordinatione dicunt se continere non posse. Diaconi.

Presbyter ducens vxorem, ab ordine deponatur. Presbyter.

De eo qui relictam cuiusdam diaconi duxit vxorem. Quia.

De vxore presbyteri vel diaconi, si alij se coniunxerit. Si.

Cuiusdam episcopi ordinatio differtur, quia vxorem habet, & filios. De Syracusana.

Presbyter causa religionis non contemnat propriam vxorem. Si quis docuerit.

Anathema sit, qui presbyterũ coniugatum nuptiarũ occasione discernit. Si quis discernit.

Ab officio abstineat presbyter, non legalibus nuptiis detentus. Presbyterum.

De presbyteris non est laicis iudicandum. Consulendum.

Dist. XXIX.

Ex tempore, loco, & persona, & causa, regula canonum intelliguntur. Sciendum.

Pro diuersitate rerum temperantur regulæ sanctorum. Regulæ.

Pro diuersitate locorum, temporum & hominũ, scripturæ intelligendæ sunt. Necesse est.

Dist. XXX.

De multimoda superstitione hæreticorum, quos Gangrense concilium anathematizat. Si qui filij.

Anathematizatur, qui Manichæorum superstitiones sequitur. Si quis presbyter.

Dist. XXXI.

Qui castitatem non promisit, ab vxore sua separari non cogatur. Ante triennium.

Sacerdotibus semper castitas obseruanda præcipitur. Sacerdotibus.

Qui diuinis sacramentis inseruiunt, continentes esse oportet. Episcopos.

Sacerdotes & Leuitæ cum vxoribus suis misceri non debent. Tenere.

Qui ab vxoribus suis abstinent, ad sacrificia admittantur. Eos ad.

Sacerdoti cui semper est orandum, matrimonio semper est carendum. Si laicus.

Anathema sit, qui nuptias vituperat. Si quis.

Ministris altaris cum episcopis & presbyteris eadem est lex continentiæ. Lex.

Episcopus vel presbyter vxorem propriam à sua cura non abiiciat. Omnino.

Dissuasu Pafnutij Nicena synodus constituit, ne sacerdotes ab vxoribus abstinere cogerentur. Nicena.

Non

Non in perpetuum, sed tempore oblationis, à complexu suarum vxorum sacerdotes abstineant. Quoniam. 968

Occidentalis, non orientalis ecclesia, castitatis votum suscepit. Aliter se.

Dist. XXXII.

Non etiam connubium subdiaconis conceditur. Omnium.

Extra sacros ordines constituti ducant vxores, & ab ecclesia stipendia accipiant. Si qui verò.

Subdiacono vxorem ducere non licet. De illo.

Non audiatur Missa presbyteri concubinam habentis. Nullus.

Non est audienda Missa à presbytero, qui concubinam habet. Præter hoc.

Qui vxorem ducere volunt, ante ordinem subdiaconatus hoc faciant. Si quis.

Lectores aut vxores ducant, aut continentiam profiteantur. Lectores.

Subdiaconos continentiam obseruare oportet. Subdiaconis.

Beneficio & officio careant, qui post diaconatum vxoribus vacant. Eos qui.

Excludendi sunt à suorum graduum dignitate subdiaconi, & deinceps, si continentes esse nolunt. Erubescant.

Ad sacros ordines non accedat, nisi virgo, aut probatæ castitatis. Nemo.

In tribus gradibus constituti, etiam ab vxoribus abstineant. Placuit.

In minoribus ordinibus constituti, vxorem ducant, nisi voto aut religioso habitu prohibeantur. Seriatim.

Non liceat clericis alterius sectæ vxorem accipere. Quoniam.

Non habitent cum clericis mulieres, nisi quæ naturali fœdere omnem suspicionem excludunt. Interdixit.

Presbyter vxorem suam quasi sororem diligat, & quasi hostem fugiat. Presbyter.

Viduæ vel seniores presbyteræ appellentur. Mulieres.

Dist. XXXIII.

Secundis nuptiis post baptisma copulatus, aut concubinam habens, ad sacrum ordinem conscendere non valet. Si quis.

Duarum matronarum maritus post baptisma, clericus non ordinetur. Maritum.

Arreptitij, vel epileptici sacris altaribus non ministrent. Communiter.

Qui tempore baptismatis vxores habēt, si postea religiosè vixerint, clerici fieri non prohibentur. Laici.

De quodam episcopo, qui ante sui episcopatus apicem concubinam habuit. Habuisse.

Dist. XXXIIII.

Etiam cōsanguinearum immoderatā familiaritatem

ritatem, & venationes, Episcopum & presbyterum & diaconum vitare oportet. Quorundam.

Qui non habet vxorem, loco illius concubinam potest habere. Is qui.

Qui post mortem vxoris habuerit de ancilla filios, diaconus fieri permittatur. Fraternitatis.

Non admittatur ad clerũ, qui præter vxorem, aliam cognouit. Si quis.

Qui virginem non duxit vxorem, ad sacros ordines non accedat. Curandum.

Bigamus vel pœnitens, corpore vitiatus, literas ignorans, curiæ vel conditioni obnoxius, clericus non fiat. Præcipimus.

Non fiat sacerdos, cuius vxorem euidenter constat adulterium admisisse. Si cuius.

Qui ante baptisma vel post baptisma viduam duxerit vxorem, non admittatur ad clerum. Si quis viduam.

Qui secunda cõiugia sortitur, clericus non fiat. Cognoscamus.

Spectaculis publicis mãcipatam, vel reiectam, vel ancillam ducens vxorem, Diaconus non fiat. Si quis.

Quæ sit vidua, vel eiecta, vel meretrix. Vidua.

Inter lectores vel ostiarios deputetur subdiaconus, secundã ducens vxorẽ. Si subdiaconus.

Viduam ducens vxorem, subdiaconus fieri non

potest. Lector.

Nuptiarum conuiuiis presbyteri interesse non debent. Presbyteri.

Qui cum alio velatam, non tamen illi nuptam vxorem duxerit, sacerdos fieri non prohibetur. Valentino.

Dist. XXXV.

Non sit vinolentus & ebriosus clericus.

Diaconus, presbyter & episcopus, ebrietati & aleæ deseruientes, nisi desierint, communione priuentur. Episcopus.

Esus carnium & vini potus post diluuiũ concessus legitur, post Christi aduentum inhibitus. Ab exordio.

Alienum est à sapiente, potationibus & ebrietatibus vacare. Luxuriosa.

Ignominiosum est sacerdoti, affluere deliciis, epulis atque lasciuiis. Ecclesiæ.

In paradiso abstinentia, extra paradisum edendi lasciuia cœpit. Sexto.

Triginta diebus à communione abstineat clericus, quem ebrium fuisse constiterit. Ante omnia.

Dist. XXXVI.

Illiterati & corpore vitiati non promoueantur ad clerum. Illiteratos.

Doctus, & ad docẽdum idoneus sit Episcopus.

Ad summũ sacerdotiũ non aspiret, qui diuinis stipẽdiis vel disciplinis nõ est eruditus. Qui.

Sacerdotis est, legis scientiã habere, nõ bellis, sed orationibus vacare, & doctrinis. Si quis.

Dist.

Dist. XXXVII.

170

Libros gentilium non legat Episcopos, sed hæreticorum. Episcopus.

Reprehenduntur sacerdotes, qui omißis Euangelijs, comœdias legunt. Sacerdotes.

In vanitate & obscuritate sensus ambulãt, qui secularibus disciplinis occupantur. Nónne.

Qui scripturas sacras malè intelligit, vel seculari sapientia abutitur, vino inebriatur & sicera. Vino.

Reprehenduntur Episcopi, qui filios suos secularibus erudiunt literis. Legant.

Beatus Hieronymus ab angelo verberatur, qui Ciceronis librum legebat. Legimus.

Non prohibeantur clerici seculares literas legere. Turbat.

Seculares literæ legendæ sunt, ne ignorentur. Legimus.

Grãmatica legenda est, vt per eam sacræ scripturæ intelligantur. Si quis artem.

Exemplo Danielis probatur, nõ esse peccatum secularibus literis erudiri. Qui de mensa.

Magistros & doctores Episcopi congruis locis constituant. De quibusdam.

Autoribus gentilium, eorum vanitas retunditur atque conuincitur. Si quid.

Ad intelligentiam sacrarum scripturarum, secularium peritia necessaria ostenditur.

Quare prohibeatur Christianus poëtica figmẽ-

ta legere. Ideo.

Quis ignorarans excusatur. Non omnis.

Dist. XXXVIII.

Sacerdotibus maximè ignorantia vitanda est. Ignorantia.

Officialem libellum ab Episcopo accipiāt presbyteri, cum ordinantur. Quando.

Inscitia sacerdotum nec excusatione est digna, nec venia. Si in.

Canones non licet sacerdotibus ignorare. Nulli.

Quæ sint sacerdotibus necessaria ad sciendum. Quæ ipsis.

Quæ oporteat scire eum qui Episcopus est ordinandus. Omnes.

Sacræ scripturæ inhærentes, non obscurantur iniquitate mundana. Sicut.

Ignorantia scripturarum, est ignorantia Christi. Si iuxta.

A Domino sciuntur vel ignorantur, qui ea quæ Dei sunt sapiunt vel ignorant. Qui ea.

Non qui aliquid nescit, sed qui putat se scire quod nescit, errare probatur.

Non contemnant scholastici ecclesiasticam simplicitatem. Sedulo.

Propter opprobrium senectutis à paruulis & à minimis non erubescat discere Episcopus. Nullus.

Dist

171

Dist. XXXIX.

Secularium negociorum imperiti, non sunt in Episcopos ordinandi. Petrus.

Dist. XL.

Officium sacerdotum non confert, sed adimit licentiam delinquendi. Non nos.

Filij sanctorum sunt, qui exercẽt opera eorum. Non est.

Morum nobilitas, non loci, nec generis, sacerdotes notificet. Nos qui.

Non loca, vel ordines, sed merita Deo coniungunt. Non loca.

Magnitudo peccati vel dignitatis quenquam fortiter deiicit. Homo.

Damnatur Apostolicus, qui suæ & fraternæ salutis est neglіgens: hic tamen à nemine est iudicandus. Si Papa.

Non ordines, sed vitæ merita nos Deo commendant. Ante omnia.

Corrumpitur, & ad terram sacerdotium trahitur, nisi legaliter & iustè seruetur. Sicut viri.

Gratia, non locus saluat animam. Qualibet.

Non est verus sacerdos, omnis qui nominatur sacerdos. Multi.

Dist. XLI.

Pro moribus eorũ cum quibus viuimus, etiam vti debemus alimentis. Quisquis.

Non cibus, sed appetitus in culpa est. Deliciæ.

Contra

Contra suæ infirmitatis consuetudinem aliquibus cibis diuites vti non cogantur. Non cogantur.

Aequanimitas tolerandi, non vsus vel abstinentia cibi iustitiam facit. Quod dicit.

Temperantia ciborum & vestium, non dissolutio eorum laudatur. Parsimoniam.

Sub specie virtutum sæpe se vicia ingerunt. Sæpe se.

Meritis fidei & vitæ, non diuitiis Episcopalis autoritas quæritur. Episcopus.

Dist. XLII.

Hospitalis sit.

Hospitalis sit sacerdos. Hospitalem.

Non sunt despiciendi, qui conuiuia pauperibus exhibent. Si quis.

In recipiendis hospitibus nulla debet esse distinctio. Quiescamus.

Clerici ad agapen vocati, partes sibi non tollant. Non oportet.

In locis Deo dedicatis nec comedere, nec accubitus sternere liceat. Non oportet.

Nisi necessitate coacti, clerici in ecclesia non conuiuentur. Nulli episcopi.

Dist. XLIII.

Pudicus sit. & modestus.

Pudicus debet esse presbyter. Pudicus.

De moderatione prædicatoris, & silentio. Sit rector.

Porcis & canibus sacra non sunt committenda. In mandatis.

Verba

Verba prædicationis persecutoribus suis prælati non subtrahant. Scimus. 972

Non est mundus à sanguine subiectorum, qui Dei voluntatem illis non annunciat. Ephesiis.

Æternæ damnationis pœnam incurrit prædicator, qui semen verbi Dei non spargit. Dispensatio.

Dist. XLIIII.

Non sit vinolentus & gulosus presbyter. Quum autem. Iterũ, de ebrietate & luxu.

Non est vacandum comessationibus & ebrietatibus. Comessationes.

Nulli clericorum aut continentium licet tabernas intrare. Non oportet.

Deponatur clericus, qui tabernas aut ergasterium habere voluerit. Nulli.

Nisi necessitate compulsi clerici tabernas non ingrediantur. Clerici.

Corripiendus est Episcopus, qui conuiuiis occupatur. Multis.

Nunquam se presbyter inebriet, nec alios cogat ad bibendum: nec plausus, & risus, & fabulas referat. Nullus.

Christiani ex symbolis conuiuia non celebrent. Non oportet.

Sacrarum scripturarum lectio sacerdotalibus semper cõuiuiis misceatur. Pro reuerẽtia.

De symbolis nec conuiuia facere, nec ante horam

ram diei tertiam clericis comedere licet. Non liceat.

Dist. XLV.

Nõ sit percussor. Non debet esse percussor Episcopus, aut presbyter. Sequitur.

Verborum correctione, non verberibus, timeri debet Episcopus. Quid autem.

Non asperis, sed blandis ad fidem verbis sunt aliqui prouocandi.

Non seueritate, sed beneuolentia subditos prælati corripiant. Licet.

Vt non sunt Iudæi ad fidem cogendi: ita nec conuersi, ab ea recedere permittuntur. De Iudæis.

Beneuolentia plus quàm seueritas agat circa corrigendos. Licet.

Deiiciatur ab officio presbyter & diaconus, & Episcopus, verberibus timeri quærens. Episcopum.

Non verberibus, sed verbis subditos episcopi corripiant. Cum beatus.

Disciplina non est seruãda sine misericordia, nec misericordia sine disciplina. Disciplina.

Iustè iudicans, misericordiam cum iusticia seruat. Omnis.

Qui remittit, & qui corripit, vterque miseretur. Et qui.

De triplici genere eleemosynarum. Tria.

Eleemosynis pecuniæ præfertur eleemosyna cordis.

dis. Duæ.

Mansuetudo & moderatio ab inuicem non separentur. Sunt namque. 173

Verè iustus miseris compatitur, delinquentibus indignatur. Vera.

Peccantes mansuetudine prouocentur, non austeritate abiiciantur. Recedite.

In populum ira Dei descendit, quum prædicator delinquentes palpat, non corripit. Sed illud.

Qui sermone inutili conscientiam percutit infirmorum, percussor vocatur. Sanè. Percussor quis.

Dist. XLVI.

Episcopus non sit litigiosus. Sequitur.

Arrogantes nesciunt inferre humiliter, quæ docent. Hoc. Non litigiosus, vel adulator vel seditiosus, vel maledicus sit.

De his qui peccatoribus adulantur. Sunt.

Adulator vel proditor clericus ab officio degradetur. Clericus.

Excommunicentur ab Episcopo, qui fratribus non approbata obiiciunt. Accusatores.

Remoueatur ab officio clericus maledicus, scurra, fratrum profectibus inuidens. Clericus.

Non sunt ordinandi, qui seditionibus vacant. Seditionarios.

Vsuras exigere clericis minimè licet. Non licet.

Nec suo, nec alieno nomine clericus fœnerator sit. Sicut.

Dist.

Dist. XLVII.

μὴ αἰσχροκερδῆ. *Episcopus non sit turpis lucri cupidus. Quod autem.*

Diaconus presbyter, episcopus, exigens vsuras, nisi desierit, deponatur. Episcopus.

Vsuras exigens siue clericus, siue subiectus regulæ, deiiciatur. Quoniam.

Temporalibus lucris deseruientes, Deo nequaquam militare probantur. Omnes.

Ad sacros ordines vsurarij promoueri non debent. De Petro.

Degradetur clericus, qui vsuras accipere detegitur. Si quis.

Nec implicari errore, nec cupiditate violari sacerdotem oportet. Virum.

Qui cupiditatem à se non abscindit, Deo adhærere non valet. Bonorum.

Auari est hominum bona inuadere, quorum necessitatibus subuenire valet. Sicut hi.

Bonorum hominum disciplina mores immutare non valet. Quantumlibet.

Conuicia perditorum à via rectitudinis nos mouere non debent. Quod ad nos.

Dist. XLVIII.

Episcopus non sit neophytus. Prohibentur.

Neophytus in episcopum non est ordinandus. Quoniam.

Qi dicatur neophytus, & vnde sit. Sicut.

Dist.

Dist. XLIX.

Sacrificium Deo non offert, qui vitiis est maculatus. Hinc. 174

Indoctus, terrena lucra sectans, vitiatus, ordinari non debet. Sacerdotes.

Dist. L.

Lapsi in suo ordine, reparari non possunt. Si lapsis.

Qui post ordinationem labitur, depositus permanebit. Qui semel.

Presbyter post lapsum nulla ratione in sacro ordine reparari valet. Presbyterum.

Post patratum homicidiũ, sacerdotale officium ministrari non potest. Miror.

Ad maiorem gradum clericus peruenire non potest, qui paganum occidit. Clericum.

Qui defendendo se paganum occiderit, sacerdotali careat officio. De his.

Cadat ab officio, episcopus, presbyter, aut diaconus, capitale committens crimen. Si episcopus.

Qui homicidij facto aut precepto aut consilio post baptisma conscius fuerit, clericus non ordinetur. Si quis.

De sacris ordinibus lapsi reparari non possunt. Peruenit.

Loco lapsi alius ordinandus est. Postquam.

Qui post ordinationem suã in lapsum ceciderit, sacra mysteria non debet tractare. Si post.

Clerici post lapsum suis ordinibus reparari non possunt. Ponderet.

Contrarium. *In pristinum gradum post pœnitentiam reuocari possunt pœnitentes. Et purgabit.*

Lapsi reparari possunt. Quia.

Post acerrimam pœnitentiam lapsi reparantur. Quid est.

Post condignam pœnitētiam pristina recipiunt officia. Quum.

Post pœnitētiam clerici correcti gradum suum & dignitatem recipiant. Contumaces.

Quare constitutum est in ecclesia, ne post pœnitentiam quis ad clericatum redeat. Vt constitueretur.

Reparationis officium non nisi post pœnitentiam debet concedi. Absit.

Impœnitentibus venia concedi non potest. Si quis.

Qui sunt raparandi post lapsum, vel quando. Domino.

Diaconus aut presbyter in adulterio deprehensi, reparari non possunt. Si quis.

Difficile est post lapsum ad pristinum gradum redire. Quicunque.

Lapsus post pœnitentiam, altari tantùm ministret. Qui sub.

De sacerdotibus, diaconis vel laicis, qui idolis thurificant. Presbyteros.

Non potest restitui in sacerdotium, cuius crimen

men fuit manifestum. Sacerdotes.

Qui valeat reparari post lapsum, vel non. De his. 175

A communione abstineant, qui lapsis ante restitutionem communicant. De eo.

Post duorum annorum pœnitentiam officio & communioni restituantur clerici, qui in obsidionibus positi, necessitate sanguinem fuderunt. De his.

Qui casu homicidium facit, ex dispensatione in ordine suo permaneat. Clerico.

Perpetuò careat officio presbyter, qui ira commotus, licet extra animum, aliquem interfecerit. Studeat.

Quinquennio à communione abstineant, qui casu homicidium faciunt. Eos verò.

Quibus temporum spaciis à communione abstineat, qui voluntate vel casu ancillam suam interfecerit. Si qua.

De his qui voluntate vel casu homicidium faciunt. Si quis.

Lapsi in suis ordinibus, reparari possunt, sed non ad maiores ascendunt. Hi qui.

Petrus post culpam negationis princeps Apostolorum à Domino est institutus. Considerandum.

Post negationem, in fide & gradu Petrus profecit. Fidelior.

Non ordinetur clericus ex pœnitentibus. Ex

pœnitentibus.

Bigamus pœnitens, viduæ maritus, sacræ militiæ se ingerens, sine spe promotionis in suo ordine permaneat. Quicunque.

Non prohibeatur à clero, qui pressus languore, per communionem pœnitentiæ benedictionem accepit. Is verò.

Qui ad pœnitentiam agendam in monasterio recluditur, presbyter non ordinetur. Si ille.

Bigamus, vel quilibet post pœnitentiam sacris non applicetur ministeriis. Non confidat.

Pœnitentes, clerici fieri non possunt. Canones.

Non debet fieri clericus, qui post remißionem peccatorum militiæ cingulum habuit. Si quis.

Quomodo pœnitentes ad pœnitentiam accedant. Pœnitentes.

Quæ sint seruanda in solenni pœnitentia. In capite.

Clericis non imponatur manus, tanquam pœnitentibus. Confirmandum.

Nec clerico pœnitentiam agere, nec pœnitenti ad clericatū accedere permittitur. Illud.

Presbyteris & diaconis tanquam pœnitentibus non debent manus imponi. Alienum.

Causa neceßitatis ad clerum pœnitentes admittantur. Placuit.

Ad clericatus officium non admittantur apostatæ. Hi qui.

476

Dist. LI.

Post baptisma militantes, vel in foro decertantes, à sacris prohibentur ordinibus. Aliquantos.

De quibus laicis aliqui ad clericatum non possunt peruenire. Designata.

Non admittãtur curiales ad clericale officium. Præterea.

Non promoueatur ad diaconatum, qui post baptisma ad fidelem necandum accinctus fuerit. Si quis.

A quibus debet esse immunis, qui in episcopum ordinatur. Qui.

Dist. LII.

De eo qui subdiaconatus ordine postposito, diaconus & presbyter est ordinatus. Sollicitudo.

Dist. LIII.

Quare sit constitutum, nec curiales ordinentur. Legem.

Dist. LIIII.

Seruus ad clericatus officium non promoueatur. Nullus.

De seruili conditione nullus ad sacros ordines perueniat. Nulli.

Post donum libertatis famuli reuocentur in clerum. Qui ex.

Ad clericalem gradum suscipiuntur, qui nullo obsequio retento, à dominis suis liberta-

tem percipiunt. Quicunque.

Sine patroni consensu non ordinetur, qui patro cinio cuiuslibet est obligatus. Si quis.

Seruus si latenter irrepserit ad sacerdotium, pe culij amißione mulctetur. Ex antiquis.

Seruus clericus factus, seruituti obnoxius maneat. Frequens.

Nec ad religiosæ vitæ propositum, nec ad clericatus officium serui, sine dominorum consensu admittantur. Generalis.

Ad libertatem perducantur mancipia Christiana, à Iudæis comparata. Mancipia.

Officia publica Iudæis non sunt committenda. Nulla.

In libertatem vendicentur serui, qui ab infidelitate ad fidem accedunt. Fraternitatem.

Monasterij seruum abbati vel monacho non licet liberum facere. Abbati.

Si conuersationis probatæ fuerit famulus, ecclesiæ potest ordinari.

Absque patroni assensu liberti non promoueantur ad clerum. Prohibendum.

Dist. LV.

Qui de monasterialibus disciplinis, & de laicis ad clericale munus accedit, anteacta eius vita examinetur. Priscis.

Annuæ suspensioni subiacet, qui præter canonum formam aliquem ordinat. Nullus.

Non ordinentur pœnitentes, vel illiterati.

Pœni

Pœnitentes.

Qui ſemetipſum caſtrauerit, non ordinetur. Si quis. 472

Non producantur ad clerum, qui ſemetipſos caſtrant. Hi qui.

Non eſt ordinandus, qui partem digiti volens ſibi abſcindit. Qui partem.

Qui per languorem à medicis deſecatur, ad clerum valet admitti. Si quis à.

Licitè ordinatur epiſcopus, qui per hominum inſidias caſtratur. Eunuchus.

Non excludantur à clero, qui à medicis, vel à barbaris, vel à dominis ſuis caſtrantur. Si quis pro.

Non prohibetur à ſacris ordinibus, qui à medicorũ inciſione claudus efficitur. Si quis in.

Non prohibetur à clero, qui digitum ſibi caſu abſcidit. Lator.

Tempore ſinceritatis dignitas accepta, ſequenti debilitate non amittitur. Præcepta.

Non ſunt præſtanda iura ſacerdoti, cui oculus erutus eſt. Si Euangelica.

Diſt. LVI.

Filij presbyterorum à ſacris prohibentur officiis. Presbyterorum.

Vitia parentum filiis non imputentur. Vndecunque.

Non parentum, ſed propria culpa quemque condemnat. Naſci.

Iniquitates parentum filiis obesse non possunt. Sponsus.

Non aliena culpa, sed propria, aliquem ab eo quo fungitur, deiicit gradu. Satis.

Ex adulterio natus, à sacerdotio non prohibetur. Dominus.

A populo Dei non separat aliquem materna conditio, sed propria culpa. Ismael.

Vitia parentum etiam ad posteros transferuntur. Si gens.

Filij sacerdotum non prohibentur ab episcopatu, si cæteræ virtutes in eis inueniantur. Cenomanensem.

Dist. LVII.

Non ordinetur clericus, qui in ægritudine constitutus baptiZatur. Si quis.

Dist. LVIII.

Monachus non ordinetur clericus, nisi volũtate Abbatis Episcopo fuerit oblatus. Nullus.

Dist. LIX.

Non aspiret ad summum sacerdotium, qui ecclesiasticis disciplinis nõ est imbutus. Qui.

Ad sacerdotale officiũ nullus, nisi per singulos gradus approbatus accedat. Si officia.

Cuiuslibet meriti laicus ad summum non aspiret sacerdotium. Hoc ad nos.

Non aspiret ad summum sacerdotium, qui ecclesiasticis disciplinis non est imbutus. Ordinatos.

Dist.

178

Dist. LX.

Archipresbyter, vel decanus, vel archidiaconus, non nisi diaconus aut presbyter, ordinentur. Nullus.

Nullus in præpositum, vel archiepiscopum, vel archipresbyterum, vel archidiaconum, nisi presbyter vel diaconus ordinetur. Nullus.

Non eligatur in episcopum, nisi in sacris ordinibus constitutus. Nullus.

Dist. LXI.

Sacerdotes ex laicis non sunt ordinandi. Sacerdotale.

Non sunt eligendi ad Episcopatum, nisi quos probabilis vita commendet. Episcopum.

Rudibus & imperitis gubernacula ecclesiæ non sunt committenda. Statuimus.

Scholasticus ex foro aut ex administratione postulari potest episcopus. Osius.

Electio episcopi debet fieri cũ solẽnitate decreti omniũ subscriptione roborati. Episcopus.

Extranei emeritis in suis ecclesiis non præponantur. Nec.

Qui in episcopum eligitur, non sit reus criminum, quæ sacra lex morte punit. Bene.

Non patiatur à quoquam præsumi de rebus ecclesiæ, nisi cui fuerit commissa visitatio. Quoniam.

Dist. LXII.

Non sunt habendi inter episcopos, qui nec à cle

ricis eliguntur, nec à plebibus expetuntur. Nulla.

Populus non debet præire, sed subsequi. Docendus.

Non consecretur in episcopum, nisi canonicè electus. Nullus.

Dist. LXIII.

Laici electioni pontificum non se ingerant. Nullus.

Electioni episcoporum imperator interesse non debet. Valentinianus.

Autoritate Apostolica, non regio fauore, episcopus est eligendus. Porrò.

Non recipiatur à comprouincialibus, qui regia ordinatione episcopale culmen est adeptus. Si per.

Irrita sit electio episcopi, vel presbyteri, à principibus facta. Omnis.

Non eligantur à populo, qui sunt promouendi ad clerum. Non licet.

Voluntas principis in ordinatione pontificis desideratur. Quia

Clerus & populus pontificis electioni interesrũt. Quanto.

In electione episcopi populus debet adesse. Plebs.

Sacra principis autoritas ordinandis est necessaria. Principali.

Papa rogat Augustũ, vt Reatinam ecclesiam cuidam

cuidam electo dignetur concedere. Reatina.

Regio præcepto ab Apostolico colonus Reatinæ ecclesiæ ordinatur Episcopus. Nobis.

Imperatoris epistola in electionis confirmatione desideratur. Lectis.

Clericorum & ciuium voluntate metropolitanus est ordinandus. Metropolitano.

Cum clero & populo Archipresbyteri fiat electio. Si in.

Electus in Romanum pontificem non ordinetur, nisi eius decretum imperatori primùm præsentetur. Agatho.

Imperator ius habet eligendi pontificem. Hadrianus.

Electio Romani pontificis ad ius pertineat imperatoris. In.

Præcepto principum Maximo remittitur, quod absque autoritate Apostolica ordinatur Pontifex. Salonitanæ.

In electione episcoporum, principis desideratur assensus. Quum.

Plebis non est eligere, sed electioni consentire. Cleri.

Præsentibus legatis Imperatoris ordinetur pontifex Romanus. Quia.

Inconsultis legatis Imperatoris, Hadrianus ad pontificatum eligitur.

Electio Romanorum pontificum à Ludouico conceditur Romanis. Ego.

Elect

Electio & consecratio Romani pontificis, non nisi iustè & canonicè fiat. Inter nos.

Ab imperatores, vel nunciis eius, electioni Romani pontificis nullum obstaculum generetur. Constitutio.

Iuramentum Ottonis, quod fecit domino Papæ Ioanni. Tibi.

Liberum sit clero & populo, de propria diœcesi episcopum eligere. Sacrorum.

Absque religiosorum virorum concilio canonici maioris ecclesiæ episcopum non eligant. Obeuntibus.

Quum vota eligentium in duas se diuiserint partes, qui sit præferendus alteri. Si fortè.

Dist. LXIIII.

Ab omnibus comprouincialibus episcopi ordinentur. Episcopi.

Cæteris assentientibus, cum tribus comprouincialibus ordinetur episcopus. Comprouinciales.

Non ordinetur episcopus extra conscientiam metropolitani. Extra.

Episcopus à suo metropolitano, & ipse ab eodem consecretur. Quia.

Non erit episcopus, qui præter metropolitani consciẽtiam fuerit ordinatus. Aliud.

Dist. LXV.

Si cæteris consentientibus ordinationi episcoporum, duo vel tres contradicant, obtineat senten

sententia plurimorum. *Sanè.* 480

Absque primatis consensu metropolitanus episcopum non ordinet. *De persona.*

Vnicuique ecclesiæ proprius honor obseruetur. *Mos.*

Si fortè vnus tantum in prouincia remanserit episcopus, ad consecrationem episcopi de vicina prouincia conuocentur. *Si fortè.*

Dist. LXVI.

Ab omnibus suffraganeis suis archiepiscopus ordinetur. *Archiepiscopus.*

Dist. LXVII.

Sacerdotes ab vno episcopo possunt ordinari. *Reliqui.*

Dist. LXVIII.

Semel consecratus, iterum consecrari non debet. *Sicut.*

De presbyteris qui ordinantur ab eis, quos constat episcopos non fuisse. *Presbyteri.*

Non debet iterum consecrari ecclesia semel consecrata. *Ecclesiis.*

Apostolorum in ecclesia locum Episcopi tenent. *Quorum.*

Dist. LXIX.

Abbates, quibus ab episcopis manus imponitur, aliquos tonsurare possunt. *Quoniam.*

Non exorcizent, qui ab Episcopo prouecti non sunt. *Non.*

Dist.

Dist. LXX.

Nullus ordinandus est absolutè, hoc est, sine titulo. Neminem.

Irrita sit ordinatio sine titulo facta. Sanctorum.

In duabus ecclesiis aliquem titulari non licet. Ibidem.

Dist. LXXI.

Clerici ab episcopo alterius ciuitatis non ordinentur. Illud.

Qui sine sui Episcopi consensu ordinatur, irrita sit eius ordinatio. Si quis.

Clericus vnius ecclesiæ, in aliena non ordinetur. Clericos.

Apostolica permißione vnius ecclesiæ clericus in altera valet ordinari. Fraternitatem.

Sine literis episcopi sui in aliqua ecclesia clericus non suscipiatur. Primatus.

Sine literis commendatitiis clericus extra suam ecclesiam non ministret. Extraneo.

Absque formata clerici peregrini non suscipiantur. Nullum.

Dist. LXXII.

Nisi eodem petente, nulli dimissoriæ literæ præstentur. Episcopus.

In vna ecclesia ordinatus, in alia non suscipiatur. Placuit.

Dist. LXXIII.

Exemplaria formatarum epistolarum. In nomine.

mine. Sanctißimo.

Dist. LXXIIII.

Annuæ suspensioni subiaceat Episcopus, qui inuitum ordinare præsumit. Episcopus.

Nullus promoueatur inuitus. Gesta.

Qui ab episcopis suis promoueri contemnit, à loco suo deiiciatur. Si qui.

Posteriores prioribus Episcopi non præponant. Episcoporum.

In loco quo quisque ordinatus est, inuitus teneri non debet. Quorundam.

Non est aliquis inuitus ab episcopatum pertrahendus. Vbi ista.

Quum maiores ordinari contempserint, de minoribus promoueãtur ordinibus. Consuluit..

Dist. LXXV.

Ordinationes episcoporum qua hora fieri debeant. Ordinationes.

Vltra tres menses non differatur episcoporum ordinatio. Quoniam.

Ordinationes presbyterorum & leuitarum qua hora fieri debeant. Ordinationes.

Presbyteri & Leuitæ qua hora ordinãdi sunt. Quod.

Quare die Dominico sacerdotum ordinationes celebrentur. Quod die.

De temporibus ordinationis. Ordinationes.

Dist. LXXVI.

Quibus tẽporibus ieiunia celebrẽtur. Ieiuniũ.

Quare

Quare in suprascriptis temporibus ieiunia lex imperauit. Ieiunium.

Sabbato magno post horam baptismi Episcopus valet ordinari. Dilectionis.

Dist. LXXVII.

Non nisi per distinctos gradus quisque ad sacerdotium aspiret. Illud.

Quæ interualla temporis in singulis gradibus seruanda sint. In singulis.

Minoribus viginti quinque annis Leuitica non præstetur benedictio. Episcopus.

Per quæ interualla temporũ ordinetur, qui de monachis in clericatum eligitur. Si quis.

Dist. LXXVIII.

Ante annos triginta presbyter non ordinetur. Si quis.

Non est ordinandus sacerdos, nisi longo sit probatus examine. Quid est manus.

Ante triginta annorum ætatem presbyter non ordinetur. Presbyter.

Necessitate exigente, vigintiquinque annorum presbyteri ordinentur. Si triginta.

Dist. LXXIX.

De eo qui sine concordi cardinalium electione inthronizatur. Si quis.

Papa superstite, eo inconsulto, de electione futuri pontificis nemo audeat loqui. Si quis.

In apostolatus culmen nullus nisi ex Cardinalibus promoueatur. Oportebat.

Ana-

182

Anathematizetur episcopus, monachus, vel laicus, Romanam ecclesiam inuadens, & in gradum filiorũ eius prorumpens. Si quis,

Anathema sit, qui canonicæ electioni Romani pontificis contradicere præsumpserit. Si quis.

Nullius episcopi fiat electio, nisi post diem tertium depositionis alterius. Nullus.

Si temeritate concertantium duo fuerint ordinati. Si duo.

De eo qui per pecuniam, vel populari tumultu, non canonica electione ordinatur. Si quis.

Si Papa de electione sui successoris decernere non poterit. Si transitus.

Summorum pontificum sibi Dominus electionem reseruauit. Electionem.

Dist. LXXX.

In quibus locis primates vel patriarchæ debeãt ordinari. Vrbes &.

Episcopales sedes non longo interuallo à se debent disiungi. Fraternitatem.

Dist. LXXXI.

Sine crimine & graui peccato debet esse, qui ordinatur episcopus. Apostolus.

Monitoris personam non rectè suscipit, qui verbis, non operibus docet. Nemo.

Careat ordine, quem præstat, qui indignũ sublimare non metuit. Tantis.

Non recipit ordo ecclesiasticus eum, qui sine

examinatione, vel postea confessus, ordinatur. Si qui.

Lapsi per ignorantiam, aut contẽptu ordinantium tonsurati, deiiciantur. Quicunque.

Alienus fiat à ministerio, qui illud viuendo illicitè polluit. Maximianus.

Cuilibet deposito episcopi prouidentia locus pœnitentiæ deputetur. Sacerdos.

Retruduntur in monasteriũ presbyteri, qui pœnitentiam agere contemnunt. Dictum est.

Mutatio loci aliquando valet conuersis ad pœnitentiam. Valet.

Clericus adulterasse conuictus, vel confessus, in monasterio retrudatur. Si quis.

In crimine captus presbyter vel diaconus deponatur, sed non communione priuetur. Presbyter.

Non ingrediantur ecclesiam presbyteri, diaconi, subdiaconi, qui in fornicationis crimine iacent. Si qui.

Officio & beneficio priuetur episcopus, presbyter, vel diaconus, fœminam suscipiens, vel susceptam retinens. Si quis.

Clericus, matronarum domicilia frequentans, deponatur. Clericus.

Vxor cũ aliis quibusdã excipitur. cap. Volumus.

Simul cum mulieribus sacerdotes habitare non licet. Oportet.

Venundentur ab episcopo mulieres, quæ appetunt consortia clericorum illicita. Quidam.

Non

183

Non habitent mulieres cum clericis, nisi quas necessitudo excusat. Fœminas.

Nisi maiorum iussione, ad fœminarum domicilia clerici non accedant. Clerici.

Episcopi prouideāt, ne occasione temporalium, clericorum familiaritatibus virgines socientur. Ad reatum.

Dist. LXXXII.

Episcopus pauperibus, & qui suis manibus laborare non possunt, necessaria prouideat. Episcopus.

Qui voluptatem officio præposuerit, modis omnibus submoueatur. Proposuisti.

Quæ pœnitētia sit imponenda sacerdoti, qui de fornicatione conuictus fuerit. Presbyter.

Dist. LXXXIII.

Suspendatur episcopus ab officio, clericorum suorum scortationi consentiens. Si quis.

Maximè ecclesiam lædit, qui sub nomine sanctitatis delinquit.

Qui non resistit erroribus, consentit. Error.

Non prodest, suo errore non pollui, qui alieno consentit. Quid enim.

Qui non occurrit, consentit erranti. Consentire.

Miserrimus est episcopus, qui malorum laudibus gloriatur. Nihil.

Dist. LXXXIIII.

Sollicitum oportet esse episcopum circa defen-

ſionem pauperum, releuatione oppreſſorum, alioqui eſt corrigendus. Peruenit.

Qui ſacramentis diuinis inſeruiunt, continentiam in omnibus ſeruent. Quum in.

Laica ſit tantum communione contentus clericus, viduam ducens, aut ſecundam vxorem. Quiſquis.

Presbyteri, ſeniores dicuntur non tam ætate, quàm ſapientia. Porrò.

Diſt. LXXXV.

φιλόξενος. *Hoſpitalitatem neſciens, non fiat epiſcopus. Archidiaconum.*

Diſt. LXXXVI.

Negligentiæ rectorum, imputantur culpæ inferiorum. Inferiorum.

Homines ſunt diligendi, peccata odio habenda. Odio.

Qui negligit emendare quod valet, facientis culpam habet. Culpam.

Veniam à ſubditis non petat, qui in corripiendo modum exceſſerit. Quando.

Sacram ſcripturam, non grammaticam debet epiſcopus exponere. Quum multa.

Sine liberalitate inane portatur nomen epiſcopi. Fratrem.

Immane peccatum eſt, res ſuas donare hiſtrionibus. Donare.

Grauiter delinquunt, qui venatori aliquid donant. Qui.

Que

Quæ ſint in liberalitate ſeruãda. Non ſatis eſt.
Ad vindictam facilis epiſcopus eſſe non debet. Si quid. 184
De quodã epiſcopo, qui ante quàm miſſarum ſolennia celebraret, die Dominico ad exarã dam meſſem cuiuſdã profectus eſt. Tanta.
Non liceat epiſcopo propriis manibus aliquem cædere. Non.
Qui connumerantur in clero, turpibus lucris non ſeruiant. Peruenit.

Diſt. LXXXVII.

Implorantibus patrocinia, epiſcopi debent adeſſe. Licet.
Eccleſia tuetur, quos in ſuam defenſionem ſuſcipit. Irreligioſum.
Confugientes ad eccleſiam, extrahere non licet. Eos qui.
In libertate eccleſia tueatur libertos ſuos. Libertos.
A ſacerdotibus defendantur liberti, qui in ſeruitutem reuocantur. Liberti.
Expoſitos defendat eccleſia, ſi quis eos calumniatus fuerit. Si expoſitus.

Diſt. LXXXVIII.

Prohibentur clerici cupiditatis negocia ſuſcipere. Decreuit.
In ſacris ordinibus conſtitutus, mundanas curas aſſumere non debet. Epiſcopus.
Epiſcopus mundanis cauſis occupari non de-

bet. Perlatum.

Testamentorum tuitionem, & curam rei familiaris episcopus non suscipiat. Episcopus.

Ratiociniorum causas clericus suscipere non debet. Inutile.

Fugiendus est clericus negociator. Negociatorem.

Clerico negociari non licet. Fornicari.

Nomine sacerdotis careat, qui Dei ministros suis euocat officiis. Neque apud.

Dist. LXXXIX.

Domui bene pręsit. *Vni personæ duo non comittantur officia. Singula.*

Quilibet episcopus vicedominum & œconomum habeat. Volumus.

Quod sit officium vicedomini. Diaconum.

Mundanis viris, res ecclesiasticæ non committantur. Indicatum.

Ecclesiastica officia non committat episcopus propinquis, vel fauore coniūctis. Decenter.

Graduum & ordinū distributio ecclesiæ vnitatem conseruet. Ad hoc.

Dist. XC.

Non sit litigiosus. *Clerici discordes deiiciantur, vel reuocentur ad concordiam. Discordantes.*

Dissidentium fratrum oblationum dona non recipiantur. Oblationes.

Extra ecclesiam esse probatur, qui pacem cum proximo non habet. Neque ad.

Murmu

185

Murmurantes à fratrum vnitate alieni efficiuntur. Alienus.

Corripiantur, qui rixas & contentiones amant. Si quis.

Dißidentes episcopi, ad concordiam redire cogantur. Dißidentes.

Non recipiantur dona eorum, qui pauperes opprimunt. Eorum.

A cœtu alienentur fidelium, qui ad concordiam redire contemnunt. Placuit.

Inediis maceretur acerrimis, qui fratri suo reconciliari non vult. Si quis.

Episcopi ad pacem firmiter tenendam, vicißim sibi concilium & auxilium petant. Præcipimus.

Expellendi sunt à communione fidelium, qui sibi inuicem reconciliari noluerint.

Dist. XCI.

Corripiantur clerici, qui officiis matutinis, vel vespertinis se subtrahunt. Eleutherius. Non turpis lucri cupidus.

Sine officij detrimento, artificiolo sibi clericus necessaria quærat. Clericus.

Dist. XCII.

Corde, non voce Deum laudare debemus. Cantantes.

Cantandi officium diaconi sibi non vsurpent. In sancta.

Qui non sunt ordinati ab episcopo, in pulpito non psallant, neque legant. Non liceat.

Sacerdotis officium gerat episcopus, quem sua parochia non recipit. Si quis.

De episcopo ordinato, quem sua parochia non recipit. Si quis.

A sua parochia non recepti, aliis molestiam non inferant. Si qui.

Communione priuetur episcopus, qui commissam ecclesiam adire neglexerit. Si quis.

Sine concilio integri ordinis vacantem episcopus ecclesiam non adeat.

Excommunicetur clericus, qui ab episcopo commonitus, matutinis vel vespertinis horis adesse neglexerit. Si quis.

Dist. XCIII.

Autoritas Papæ. *Cui pro actibus suis prauis Apostolicus inimicatur, communicare non debemus. Si inimicus.*

A nullo debet suscipi, quem Romana depellit ecclesia. Miratus.

Non est in ecclesia, qui cathedram Petri non sequitur. Qui.

Singulis annis Apostolorum limina visitent episcopi, qui ordinationibus apostolicis subiacent. Iuxta.

Minores maioribus obedientiam exhibeant. A subdiacono.

Quod sit officium diaconorum. Diaconi.

Hi non sunt habendi clerici, qui episcopali prouidentia non gubernantur. Nulla.

Illi

Illi Deum offendunt, qui suo non obediunt episcopo. Ille. 186

Septem debent esse diaconi in vnaquaque ciuitate. Diaconi.

Nihil eorum quæ sunt decreta primis ordinibus, vendicent diaconi. Diaconos.

Inferiores presbyteris se diaconi cognoscant. Peruenit.

Diaconus honorem exhibeat presbytero, & ipse ab inferioribus honoretur. Non oportet.

Calicem benedicere, & panem dare, diacono non licet. Non.

Sicut episcopis, ita presbyteris diaconi ministrent. Diaconi.

Diaconi presbyteris se superiores non cognocant. Nonnulli.

Absq; Apostolica licentia diaconi Compagis vti non præsumant. Peruenit.

Mappulis clericis sine Apostolica licentia vti non licet. Illud.

Sicut in ministerio, ita in dispensatione sine diacono episcopus non viuat. Diaconi.

Diaconi presbyteris debent subesse. Legimus.

Diaconus sacerdotibus non præferatur, nisi locum metropolitani sui obtineat. Præcipimus.

Dist. XCIIII.

Etiam subdiaconis vices suas Apostolica committit ecclesia. Valde.

Excommunicetur, qui legatum sedis Apostolicæ impedire tentauerit. Si quis.

Archidiaconi super presbyteros iurisdictionem non exerceant. Dictum est.

Dist. XCV.

Vbi episcopi desunt, baptizatos presbyteri in fronte chrismate tangant. Peruenit.

Vltra suum modum presbyteri contendere non præsumant. Presbyteros.

Oleo sanctificato non prohibetur episcopus infirmos tangere. Illud.

Presbyter idē est qui episcopus, ac sola consuetudine præsunt episcopi presbyteris. Olim.

Coram episcopis, presbyteris docere licet. Ecce ego.

Episcopi & clerici inuicem sibi honorem exhibeant. Esto.

Presbyteri episcopos non præcedant, sed comitentur, vel subsequantur. Non oportet.

Episcopus non dominum, sed collegam se presbyterorum cognoscat. Episcopus.

Sine præcepto episcopi, presbyter non signet infantes. Presbyter.

Dist. XCVI.

Sacerdotum autoritas.

De rebus ecclesiasticis disponendis, laicis nulla facultas attribuitur. Bene quidem.

Imperatores ad fidem confirmandam, non potentiam ostendendam, synodo interesse debent. Nos ad.

Synodali

 487

Synodali conuentui imperatores interesse non conuenit, nisi vbi de fide agitur. Vbinam.

De præsulibus diuinarũ rerũ, qui humanis rebus præsunt, iudicare non possunt. Deniq;.

Nec etiam imperator iura pontificis, nec pontifex iura regia vsurpet. Quum ad.

A seculari potestate pontifex prorsus nec solui, nec ligari valet. Satis.

Facta pontificum Imperator iudicare non debet. In scripturis.

Regum & principum patres & magistri, sacerdotes esse censentur. Quis dubitet.

Auctoritas sacra pontificum, & regalis potestas, huius mundi gubernacula regunt. Duo sunt.

Imperatores debent pontificibus subesse, & non præesse. Si Imperator.

Imperialis autoritas religiosæ dispensationis mensuram non mutat. Sicut.

Ecclesias instaurare contritas, non pontifices persequi, boni principis est. Boni.

Dist. XCVII.

Epistola Bonifacij ad Honoriũ Augustum. Ecclesiæ.

Rescriptum Honorij ad Bonifacium Papam. Victor.

Romana non consueuit ecclesia sine signatis apicibus legationem vndecunque suscipere. Nobilissimus.

Dist.

Dist. XCVIII.

Nisi quinque episcoporum literis designatum transmarinum hominem ad clericatum nullus suscipiat. Nullus.

Non sunt promouendi ad clerum, qui peregrè fuerint baptizati. Omnes.

Dist. XCIX.

Quæ obedientia sit exhibenda primatibus & patriarchis. Prouinciæ.

Non vocentur primates, nisi qui primas sedes tenent. Nulli.

Princeps sacerdotũ vel summus sacerdos nõ appelletur, nisi primæ sedis episcopus. Primæ.

καθολικὸς *Nec etiam Romanus pontifex vniuersalis est appellandus. Nullus.*

Dist. C.

Intra tres mẽses fidem suam exponere, & pallium postulare à Romana ecclesia quisque metropolitanus studeat. Quoniam.

Honor pallij non detur nisi meritis exigentibus, & fortiter postulanti. Prisca.

Pro pallio & ordinationibus aliquid accipere vetitum. Nouit.

Nisi post consuetam fidei professionem, pallium dari non debet. Optatum.

Qui palliũ desiderat accipere, prius à se amouere illicita promittat. In ea.

Non nisi ad missarum solennia archiepiscopis vti pallio licet. Pallium.

Vsus pallij concedatur, & antiqua priuilegia innouentur. Pallium. 188

Dist. CI.

Duo metropolitani in vna & eadem prouincia esse non debent. Peruenit.

SEQVVNTVR CAVSAE.

Cau. I.

Quæruntur septem.

1 *An sit peccatum, emere spiritualia.*

2 *An pro ingressu ecclesiæ sit exigenda pecunia: vel si exacta fuerit, an sit persoluēda.*

3 *An ingressum vel præbendas ecclesiæ emere sit simoniachum.*

4 *An sit filius reus criminis, quòd eo ignorante pater pecuniam cœnobio pro eius susceptione obtulit.*

5 *An liceat ei esse in ecclesia, vel fungi eá ordinatione quam paterna pecunia est assecutus.*

6 *An illi qui ab eo iam simoniaco ignoranter ordinati sunt, abiiciendi sint, an non.*

7 *Si renuncians suæ hæresi sit recipiendus in episcopali dignitate, an non.*

Qu. I.

Simoniaci gratiam non præstant, quam vendere De Simoniacis.

dere quærunt. Gratia.

Inaniter sacerdos dicitur, quicunque simoniacè ordinatur. Quicunque.

Spolietur honore, qui ecclesiam per pecuniam obtinet. Presbyter.

Partē habebit cum Simone, qui cōtra simoniacos vehementer non exarserit. Quisquis.

Simonis damnatio pariter dantem & accipientem inuoluit. Quos.

Anathematis sententia damnatur, qui simoniacè ordinatur. Reperiuntur.

Damnatur episcopus, qui per pecuniam ordinationem facit. Si quis.

A sacerdotio est alienus, qui per pecunias ordinat, vel ordinatur. Qui per.

Nec ordinari nec promoueri in ecclesia Dei per pecuniam aliquis valet. Sanctorum.

Simoniaci sacerdotes esse non possunt. Quicunque.

Qui precio ordinat, lepram, non officium confert. Quum.

Qui spiritus perfectionem non habent, ipsam dare non possunt. Qui perfectionem.

Simoniacus per prauam manus impositionem, non benedictionem, sed damnationem præstat. Ventum est.

Simoniaci fidei integritatē non habent. Petrus.

Simoniacus infidelis esse probatur. Quum omnis.

Simon

489

Simoniacorum hæresis cæteris damnabilior esse probatur. Eos qui.

Et qui dat & qui accipit, vt ordines sacri præstentur, anathema sit. Placuit.

Mali prophetæ, non boni, prophetiam vendebant. Iudices.

Quæ malo inchoantur principio, non peraguntur bono exitu. Principatus.

Non superædificatur bonum opus, vbi Christus fundamentũ non est. Quum Paulus.

Non potest fieri eleemosyna ex pecunia simoniacè acquisita. Non est.

Pastor simoniacus nullam ouibus præbet medicinam. Fertur.

Simoniacorum sacramenta effectu gratiæ carent. Sicut.

Siue bonus siue malus sit minister, per vtrumque effectus gratiæ confertur. Si iustus.

Sacramenta quæ non mutantur, catholicis & hæreticis communia probantur. Sacramenta.

Non effugiantur sacramenta, à quocunque ministrentur. Neque.

Hominum malicia sacramenta non prophanat. Non ne.

Sacramenta mali habere possunt, licet virtutem spiritus sancti habere nõ poßint. Multæ autem.

Licet sacramenta mali ministrent, remißionem

nem

nem tamen peccatorum non præstant. Remißionem.

De his qui ab pseudoepiscopis ordinãtur. Si qui.

Quæ pro necesßitate conceduntur, eadem cessante cessabunt. Quod pro.

Qui ab hæreticis redeunt, sine spe promotionis in suis ordinibus recipi possunt. Si quis.

De episcopis, qui talem consecrant, qualem consecrare non licet. Si qui.

Simoniaci rei sunt infidelitatis eorum, qui se scandalizant. Hi.

Sicut honore, ita & scientia quisque præcellere debet. Vilißimus.

Baptisma, siue per bonum, siue per malum ministretur, iterari non debet. Dedit.

Baptisma Christi etsi nulla peruersitate violetur, apud hæreticos tamen caret effectu. Etiam.

Per manus impositionem confirmentur, qui ab hæreticis baptisma suscipiunt. Si qui.

Rebaptizentur & reordinentur, qui de Paulianistis & Cataphrigis ad ecclesiam redeunt. Si quis.

Dum verbum accedit ad elementum, fit sacramentum. Detrahe.

Extra ecclesiam baptizati, perniciem sibi cumulant, si ad ecclesiam non redierint. Firmißimè.

Inutilia sunt dona, quæ præter vnitatem eccle-

siæ

sia habentur. Teneamus.

Baptisma semel traditum, amplius non est iterandum. Hanc regulam.

Etiam per malos boni colliguntur. Spiritus.

De iis qui per ignorantiam ordinantur antè, quàm baptizetur. Si quis per ignorãtiam.

Non placent Deo, quæ ab hæreticis offeruntur. Sic populus.

Sine fide & charitate nec Euãgelium habetur, nec prosunt aliqua bona. Marcion, & Basilides.

Hæreticorum benedictio, maledictio est. Non oportet

Nec cum hæreticis, nec schismaticis licet orare. Non liceat.

Extra ecclesiam non sunt vera sacrificia. In ecclesia.

Impiorum manibus diuina sacramenta se subducunt. Manifestum.

Sacramenta extra ecclesiã ministrari possunt, salutem verò conferre non possunt. Si quis.

Vera sacramenta non nisi in fide ecclesiæ celebrantur. Extra.

De manu hæreticorum communio non est recipienda. Superueniente.

Sacerdotes hæreticorum, episcopi honoribus non habentur digni. Arrianos.

Manus impositio, non est sacramenti iteratio. Manus.

Qui in baptismate sanctus est, ad altare peccator non accedit. Sicut.

Benedictionibus hareticorum Deus maledicit. Maledicam.

Boni & mali sacerdotes aquè corpus Christi conficiunt. Intra.

De iis qui sanctis malè vtuntur. Prophetauit.

Quisque nõ tam sanctificatur ex hostiis, quàm pro peccato polluitur. Propheta.

Contra spiritum verbum dicitur, quum ex dispersione nunquam reditur. Ita fit.

Non meritis hominum, sed virtute spiritussancti peccata remittuntur. Vt euidenter.

Deus non merita personarum, sed sacerdotum officia considerat. Quum scriptura.

Non merita sacerdotum, sed virtus diuina, sacramenta sanctificat. Multi.

Non sacerdotum merita, sed quæ docent & ministrant, considerare debemus.

Sacerdotum immundicia sacramentum non polluit. Dominus.

Etiam per malum ministrum dona Dei ad eos perueniunt, qui cum fide accipiunt. Christus.

Sacramentis episcopi malicia non nocet. Non nocet.

Non verba, sed merita sacerdotũ, eucharistiam faciunt. Sacerdotes.

Tanto

991

Tanto facilius sacerdotes exaudiuntur, quanto apud Deum sunt digniores. Ipsi.

Non adest sacramentis spiritussanctus, quæ per criminosos ministrantur. Sacrosancta.

Manus immunda tacta inquinat, non mundat. Necesse.

Æquè seruandum est verbum Christi, & corpus Christi. Interrogo.

Sacerdotes nomen Domini inuocant, Dominus autem benedictionem præstat. Dictũ est.

Qui recedit ab ecclesia, nec baptisma, nec ius dandi amittit. Quod quidam.

Sacramenta quamuis obsint indignè tractātibus, prosunt tamen dignè sumentibus. Per Esaiam.

A baptizandis, vel consignandis precia non exigantur. Baptizandis.

A percipiente gratiam, communionis precium exigi non debet. Nullus.

Munera inuisibilis gratiæ quæstibus non sunt præstanda. Quicquid.

Nihil à sacerdotibus exigatur pro balsamo, quod in chrismate ponitur. Placuit.

Non est aliquid exigendum ab iis, qui infantes suos ad baptizandum adducunt. Placuit.

Qui baptizantur, nullos nummos in concham mittere cogantur. Emendari.

Pro perceptione baptismatis, vel chrismatis, aliquid exigi non debet. Dictum est.

Nec pro dedicandis basilicis, vel pro sacramentis ecclesiæ conferendis, aliquid exigi debet. Statuimus.

De multiplici genere Simoniacorum. Statuimus.

De iis, qui non simoniacè à Simoniacis ordinantur. Si qui.

De eo, qui ordinatur ab illo, quem scit simoniacum esse. De cætero.

Simoniacis in dignitate seruanda nulla est impendenda misericordia. Erga.

De iis, qui inuiti ad hæreticorum ordinationem trahuntur. Constat.

Qui ab hæresi ad ecclesiam redeunt, in quo inueniuntur ordine, ex beneficio perseuerent. Omnis.

Ordinationes quæ simoniacè fiunt, falsæ iudicantur. Ordinationes.

De multiplici genere simoniacorum. Sunt nonnulli.

Aeternam damnationẽ inueniet, qui quolibet munere ad sacros ordines accedit. Si quis.

Pro ordinationibus nihil omnino accipiatur. De ordinati.

Nec precio, nec gratia, nec supplicatione ad sacros ordines accedant. Quibusdam.

Ad episcopalem honorem nullus per ambitionem accedat. Nullus.

Neque fauore, neque venalitate ad sacros ordines

nes quisquam promoueatur. *Pueri.*
Episcopo interueniente Papa quendam acoluthum ordinauit. *Latorem.*
Quisquis in Romana ecclesia sacrum ordinem accepit, ab ea egredi non poterit. *Filium.*
Precio interueniente, sacerdotale officium non restituatur. *Nullus episcopus.*
Sacrilegi sunt iudicandi, qui ecclesiam Dei non permittunt regulariter ordinari. *Sunt quidam.*
Codice lib. 9. ad l. Iul. repetund. de iis qui venalem protulerunt sententiam. *Iubemus.*
De concussione iudicis. ex libro Cod. 47.
Concussionis.

Qu. II.

Pro dedicandis ecclesiis nihil exigatur.
Placuit.
Ab iis qui ad conuersionem accedunt, nihil est exigendum, nec precio aliquis ad conuersionem est inuitandus. *Quàm.*
Ab ordinādo non debet aliquid exigi, sed nec voluntariè oblata respui oportet. *Sicut.*
Qui sumptibus propriis sustentari potest, ab ecclesia stipendia non accipiat. *Clericos.*
Quibus sua sufficiunt, ecclesiæ alimentis non sustententur. *Pastor.*
Qui sua relinquere nō vult, non debet sumptibus ecclesiæ sustentari. *Si quis.*
Qui sua relinquūt, vel pauperibus distribuunt,

vel ecclesiæ rebus adiungant, laudabiliter in ecclesiastica dispensantur. Sacerdos.

Iuxta meritum laborum clericis stipendia sacerdotes distribuant. Clerici.

Qu. III.

De iis qui sacros ordines munerum acceptione dispensant. Audiuimus.

De iis, qui ecclesiam vel ecclesiastica beneficia vendunt. Si quis.

Ab officio suspēdatur episcopus, beneficia vel ecclesiastica officia vendens. Si quis.

Nec altaria nec præbendas episcopis vendere licet. Quæsitum.

Quicquid data vel promissa pecunia in sacris ordinibus acquiritur, irritum habeatur. Ea quæ.

Quicquid possidetur, nomine pecuniæ intelligitur. Totum.

Qui ecclesiastica beneficio emerit, ecclesias quoque emere probatur. Si quis.

Quare in Euangelio prohibetur, institutionas ecclesiæ à laicis fieri, vel vendi. Saluator.

Ministri & seruitores ecclesiæ absque ulla venalitate ab episcopis ordinētur. Ex multis.

Qui dona Dei vendunt, vel emunt, pariter à Deo damnantur. Vendentes.

Qui gratiam quam à Deo accipiunt, non gratis exercent, venditores columbarum sunt. Non solum.

Quæ

193

Quæ ex consecratione proueniunt, in suum ius vi vel munere nemo couertat. Res ecclesiæ.

Simoniacus est, qui decimas & oblationes laicis, non clericis distribuit. Peruenit.

Spiritum sanctum vendit, qui decimas pro pecunia tribuit. Altare.

Careat honore malè acquisito, qui ecclesiastica beneficia pecunia interueniente acquisiuit. Si quis.

QU. IIII.

Alienum crimen, nescientem non maculat. Nullius.

De infantibus, qui ab hæreticis baptizantur. Placuit.

Consanguineorũ maleficia in nullo clericis obsunt, nisi conscij fuerint. Quia.

Crimen vel pœna paterna nullam maculam filio infligere potest. Crimen. Ex Digestis tit. de pœnis.

Perfidia parentũ filiis obesse non debet. Iudæi.

Non imputantur peccata parentum iis, qui ab illis personaliter diuisi probantur. Iam itaque.

Ei qui imitatur, impietas alterius nocet. Homini.

De ecclesia, quæ pactione consecratur. Ecclesia.

Quænam ignorantia excuset, quum sit alia facti, alia iuris. Notandum.

Qu. V.

De paruulis, qui cupiditate parentum ecclesias emunt. Quicunque.

In dignitate seruanda Simoniacis, misericordia potest impendi, si eos vita commendat. Eos qui.

De quodam, pro quo incuria parentum pecuniam dedit non episcopo, sed vni principum. Præsentium.

Qu. VI.

De iis, qui pro muneribus ordinationem faciunt. Si quis.

Simoniacus est, qui vt eligatur, præmia largitur. Ego.

Sicut ordinatio, sic electio siue consensus sine venalitate debet proferri. Sicut is.

Qu. VII.

Clerici ab hæresi redeuntes, qualiter debeant recipi. Si qui.

De iis, qui pro muneribus ordinationem faciunt: & qui redeuntes ab hæresi, in suis ordinibus recipiuntur. Si quis.

Qui redeuntes ab hæreticis, recipi poßint, vel non. Conuenientibus.

In ordine malè accepto Simoniaci pœnitētiam agere non possunt. Requiritis.

Pro temporum neceßitate Apostolicæ sedis decreta temperantur. Necessaria.

Cessante neceßitate, debet cessare quod eius causa fact

sa factum est. Quod pro.

Iterum ordinentur, qui ex Nouatianis ad ecclesiam redierint. Si qui.

Iuramentũ à schismate redeuntium. Quoties.

Qui extra ecclesiam baptizati fuerint, vel rebaptizati, ad ecclesiasticam militiam non admittantur. Qui in.

Rigor canonum pro persona aliquando dispensatur. Tanta.

Canonum decreta pietatis intuitu nõnunquam relaxentur. Si qui.

Necessitatis causa quædam in ecclesia tolerantur. Quoniam.

Ex dispensatione quædam tolerantur, quæ canonum rigor non ferret. Didici.

Vtilitatis intuitu quædam in ecclesia temperantur. Tali.

Laicis, qui contra decreta canonum ad episcopatum promouentur, ex misericordia susceptum officium relinquitur. Exigunt.

Donatistæ & Nouatiani quamuis reprehensibiliter ordinati, tamen ordinati ex necessitate tolerantur. Maximum.

Redeuntes ab heresi post publicam confessionem in suis ordinibus recipi possunt. Saluberrimum.

Ab heresi redeuntes, heresis eius autores publicè detestentur. Si quis.

Quomodo in ecclesia aliqua sunt toleranda.

994

Et si illa.

Redeuntes ab hæreticis sunt reordinandi.

Daibertum.

CAVSA SECVNDA.

Quæruntur octo.

1 *An in manifestis iudiciarius ordo sit requirendus.*

2 *An expoliatus ab aliquo, sit iudicandus.*

3 *Quæ pœna sint feriendi qui in accusatione vel testificatione defecerint.*

4 *An duorũ testimonio quis sit condemnatus.*

5 *An deficientibus accusatoribus quis sit cogendus ad purgationem.*

6 *Si remedium sit dandũ ei qui causa dilationis vocem appellationis adhibuerit.*

7 *An laici, vel monachi, vel quilibet inferiorum ordinum, in accusatione maiorum sint audiendi.*

8 *Quomodo debeat fieri accusatio, an in scriptis, an sine scriptis.*

Qu. I.

Damnari nemo valet, nisi aut conuictus, aut sponte confessus. Nos in.

Multi per tolerantiam sustinendi sunt, quamuis sententia diuini iudicij sint condemnati. Vnus.

Nullum seruetur iudicium, nisi rationabiliter habitum. In primis.

Vltima

Vltima sententia debet de scripto proferri. Statutis. 195

Restituendus est quem neque conuictum, neque confessum, constat esse eiectum. Notum.

Ante quàm causa examinetur, aliquem excommunicare non licet. Nemo.

Incerta & dubia iudicari nō possunt. Nomen.

Nec suspicionis arbitrio, nec ante verum & iustū iudicium aliquis cōdemnetur. Primo.

Qui ab accusatione prohibeantur, & qui recipiantur. Prohibentur.

Sine accusatione manifesta iudicanda sunt. Manifesta.

Ordinem iudiciarium manifesta non desiderat causa. De manifesta.

Quando aliqui sint corrigendi, quando tolerandi. Multi.

Peccatum quod tantum iudici notum est, ab eo damnari non valet. Si peccauerit.

Sententia non præcipitanter ferenda est. Deus.

Sine accusatione manifesta, ferienda sunt. Scelus.

Qu. II.

Ante litem cōtestatam possessori cuncta sunt restituenda. Antiquitus.

Nullus debet accusari, dum suis rebus fuerit spoliatus. Nullus.

Nec conuocari ad Synodum, nec in aliquo debet iudicari spoliatus. In scripturis.

Qu. III.

De iis, qui non probanda obiiciunt. Si quis.

Si accusator in accusatione defecerit, talionem recipiat. Calumniator.

De iis, qui falsis criminibus aliquem impetunt. Si quis.

Conuicium non est pro accusatione habendum. Si quis.

De eo, qui promißione illectus ab accusatione destiterit. Paulum.

De iis, qui accusationem deserunt, vt ecclesiasticos ordines accipiant. Euphemium.

De eo, quem pœnitet criminaliter accusasse. Si quem.

Qu. IIII.

Iuramentum à sacerdotibus non est exigẽdum. Sacramentum.

Si quis presbyter contra laicum, & laicus contra presbyterum querimoniam habeat. Si quis.

Sacerdos si à populo fuerit accusatus, iuramento innocentiam suam affirmet. Presbyter.

De Leone episcopo, quem B. Gregorius purgationem prabere fecit. Habet hoc.

Gregorius Menam episcopum iuramento purgare fecit. Menam.

De Maximo Salonitano episcopo, qui sacramento semetipsum expurgauit. Quanto.

Qualiter Sixtus semetipsum purgauit. Mandastis.

daſtis.

De cauſa Gillandi presbyteri. Super. 196

De purgatione clericorum, ſi conuinci non potuerint. Si.

De Leone, qualiter ſe purgauit. Auditum,

Qualiter ſacerdotes ſe purgare debeant. Omnibus.

Candentis ferri & feruentis aquæ iudicium in eccleſia prohibetur. Conſuluiſti.

In Nouo teſtamento monomachia non recipitur. Monomachiam.

Si furta in monaſterio fiunt, iudicio monachi ſe expurgent. Sæpe.

Quicunque de adulterio accuſatur, probabili iudicio ſe expurget. Interrogatum.

Quum plures de adulterio accuſantur, & vnus cæteros purgare voluerit, omnes rei habeantur, ſi ipſe in iudicio ceciderit. Statuit.

Pro ſingulis Miſſa celebretur, qui de aliquo crimine accuſantur. Si epiſcopo.

QU. V.

Quot teſtibus quiſque clericorum conuinci debeat. Placuit.

Quot teſtibus epiſcopus vel presbyter, vel reliqui clerici ſint conuincendi. Præſul.

Epiſcopi non niſi 72. teſtibus condemnandi ſunt. Nullam.

QU. VI.

De appellationib.

Cauſæ vitiatæ, remedium appellationis ſubueniat.

niat. Licet.

Quisquis pulsatus fuerit, Apostolicam sedem appellet. Si quis

Episcopi grauioribus pulsati, Apostolicam sedem appellent. Omnes.

Ab omnibus appelletur ad Romanam ecclesiam. Ad Romanam.

Qui à proprio metropolitano se grauari putauerit, maiorem sedem appellet. Si quis.

Ad Romanam ecclesiam quasi ad matrem appelletur ab omnibus. Ad Romanam.

Quoties aliquis appellauerit, audientia ei non denegetur. Placuit.

Iniustè damnati restitutionē, oppressi auxilium à Romana ecclesia debent habere. Ideo.

De causis appellationis cognoscere nō licet, nisi ei ad quem appellatur. Decreto.

Iudicia appellantium ab iis sunt audienda, ad quos appellatur. Qui se.

De Remensi archiepiscopo, qui appellātem Romanam sedem, iudicare est ausus. Arguta

Quisque obedientiam maiorib. exhibeat, quam ab inferioribus desiderat. Qui scit.

Qui grauatur à proprio metropolitano, primatem, aut vniuersalem ecclesiæ sedem appellet. Si quis

Ante exitum causæ per appellationem recedere licet. Non ita.

Excom

Excommunicetur, qui iudicibus suis obtemperare non vult. Quisquis. 997

Non denegetur appellatio ei, quem in supplicio sententia destinauit. Liceat.

Ante datam sententiam licet alicui appellare. Si quis.

Post latam sententiam, infra quod tẽpus quisq; appellare debeat. Propter.

A quo appellatur, ad quẽ appellatum fuerit, dimissoriæ literæ dirigantur. Ab eo.

De iis, qui causa dilationis appellant. Quicunque.

Quum possessor appellat, dum euentus causæ dubius est, possessionis fructus sequestrentur. Quoties.

Iniustè appellans, omnino puniendus est. Omnino.

Intra decem dies remedium appellationis conceditur. Anteriorum.

Quando appellandum sit primo vel secundo. Biduum.

De appellationibus recipiendis, vel non. Non solent.

De libellis dimissoriis, vel apostolis. Post.

Excommunicatur catholicus, qui committit causam suã iudicio alterius fidei. Catholicus.

A quibus iudicibus prouocari non licet. A iudicibus.

A iudicibus, qui eliguntur, communi consensu

prouoc

prouocare non licet. Sanè.

Qui de episcoporum iudiciis queruntur, à vicinis episcopis audiantur, vel ab aliis ex consensu eorum adhibitis. Placuit.

Is, qui appellauit, ad eum à quo appellauit, remitti non debet. Si quis.

Quum per appellationem sententia soluitur, non debet obesse ei, qui non iniquo animo iudicauit. Hoc etiam.

Clericus non deuocetur in testimonium illius causæ, cuius primùm cognitionem suscepit. Statutum est.

Non licet prouocare ab iis, ad quos prouocatum fuerit. Si autem.

Appellationem in causa capitali vel status interpositam, per procuratorem exequi non licet. Si quando.

Quando exequenda sit appellatio, quæ sententiæ non valeant, & quorum appellationes non recipiuntur. Ei, qui.

Qu. VII.

De accusatoribus.

Laici in episcoporum accusatione non sunt recipiendi. Non est.

Laicus clericum non accuset. Nullus.

Anathematizatus sacerdotes accusare non potest. In sancta.

Nec clerici in accusatione laicorum, nec laici in accusatione clericorum sunt recipiendi. Sicut.

Laici

Laici clericos accusare non debet. Sacerdotes. Infra 6. q.1.& 3. q.3.
Minores non debent accusare maiores. Clericus.
Oues pastorem suum, nisi à fide exorbitauerit, non debent accusare. Oues. 998
Quare laici in episcoporum accusatione non audiantur. Laici.
Sacerdotes non nisi à viris idoneis & probatis accusari possunt. Accusatio.
Communione priuetur, qui primati aduersus episcopum conqueritur, prius quàm familiariter eum conueniat. Si quis.
Nisi opinione discussa, non audiatur accusatores episcoporum. Si qui sunt.
Maiores natu non accusent, nisi qui sunt rectæ fidei & conuersationis. Quærendum.
Absque duobus vel tribus testibus non recipiantur episcoporum accusationes. Accusatio.
Pro sola conuentione episcopi, non submoueatur aliquis à communione. Si quis.
Quare subditi prælatos suos reprehendere non possunt. Sunt nonnulli.
Non omnes subditi, sed criminosi tantum prohibentur accusare prælatos. Præsumunt.
Infames accusare non possunt. Alieni.
Christianos accusare, vel in eos testificari, qui fidem acceptam deseruerunt, non possunt. Non potest.

Hæretici, Iudæi, vel Pagani, Christianos accusare non possunt. Pagani.

Hæreticus hæreticum accusare, & contra eum testificari potest. Si hæreticus.

Quæ publicis documentis probari non possunt, toleranda sunt. Pleruńque.

Quem ætas, non vita seniorem facit, grauiter est increpandus. Paulus.

Dignitas non facit episcopum, sed vita. Non omnes.

Non episcopi nomen, sed vita reuerentiam meretur. Non omnis.

Docti ab indoctis, clerici à laicis quandoque meritò reprehenduntur. Secus.

Qui susceptum officium non administrat, non est episcopus, sed canis impudicus. Qui nec.

Maiores & minores non dignitate, sed vita intelligi oportet. Paulus.

Non episcopi nomen, sed vita maiorem facit. Quanquam.

Episcopi, licet pares sint meritis, gradu tamen differunt dignitatis. Puto.

Non in honore, sed in veritate filius æquatur, vel præponitur patri. Quæritur.

Æquales fuerunt meritis, licet gradu differentes, Petrus & Paulus. Beati.

Qui sacerdotes esse non possunt, sacerdotes accusare non valent. Ipsi.

Sacerdotes accusare, vel in eos testificari non valent,

valent, qui ad sacerdotium prohibentur eligi. Testes. 499

Petrus à fidelibus interrogatus, cur ad gentes intrasset, non potestate respondit, sed humilitate rationem reddidit. Petrus.

Imperiali iudicio Apostolicus se emẽdare permittit, si quid erga subditos iniustè commiserit. Nos si.

Redarguendi se licentiam beatus Gregorius alijs præstat. Si quis.

Paulus Deaclinæ ciuitatis episcopus, subditorum accusatione cõuictus, deponitur. Lator.

Subditi prælatos suos accusare possunt. Metropolitanum.

Vitam prælatorum subditi nulla simulatione negligant. Sicut.

Clerici excessus sui episcopi, auribus deferant Romani pontificis. Quapropter.

Clerici aut laici sine examinatione ad episcoporum accusationẽ non admittãtur. Clericos.

Quælibet persona episcopũ, aut alios accusans, monstranda documentis inferat. Si quis.

Sacerdotes non accusent, qui ad eundem ordinem prouehi non possunt. Sacerdotes.

Nisi irreprehensibiles, in maiorum accusationem non recipiantur. Criminationes.

Monachi sacerdotes accusare, vel in eos testificari, non possunt. Placuit.

Monachi in accusatione non sunt audiendi.

Nullus.

Consentire conuincitur, qui quum possit, peruersis negligit obuiare. Negligere.

Quantum ex vitæ merito quis ecclesiam ædificat, tantum nocet, si destruentibus non resistat. Sancta.

Subditi vitia prælatorum reprehendere studeant. Admonendi.

Clerici, seu electi monachi, sint cubicularij episcopi. Quum pastoris.

Prauos in sua societate episcopus habere non debet. Peruenit.

Viros boni testimonij semper episcopi secum habeant. Episcopi.

Qu. VIII.

Accusatio semper fiat in scriptis. Accusatorum.

Accusatio semper debet fieri in scriptis. Quisquis.

CAVSA III.

Quæruntur vndecim.

1 *An restitutio danda sit quibuslibet expoliatis.*

2 *An induciæ post restitutionem tantum dari, an etiam post vocationem ad causam quibuslibet concedendæ sint.*

3 *Quo spacio mensium vtriq; sint concedēdæ.*

4 *An infames & non legitimè coniuncti, ad accusa*

500

accusationem sint admittendi.

5 An testes de domo accusatorū sint producendi, vel inimicorum vox sit audienda.

6 An extra prouinciā reus sit producendus.

7 An sit audienda eius sententia, quem cum reo par inficit malicia.

8 An ab vno tantum episcopus sit audiendus, vel iudicandus.

9 An accusatores vel testes in absentem vocem accusationis vel testificationis exhibere valeant.

10 An deficientes in primo capitulo, sint admittendi ad sequentia.

11 An accusato liceat accusationem in accusatorem vertere.

Qu. I.

Expoliatis vel eiectis omnia sunt integranda. Episcopis.

Non est sacerdos, qui fratrum se subtrahit obsequiis. Nulli.

Excommunicentur, qui opprobrium & calumniam inferunt sacerdotibus. Deus.

Qu. II.

Secundum tempus expoliationis conceduntur induciæ restitutionis. Quanto.

Dum possessiones vel res episcopi detinentur, aliquid illi obiici non potest. Quum ecclesia.

Ante litem contestatam violenter ablata restituantur. Oportet.

Deiiciantur à clero, & infames fiunt, qui loca expulsorum adulterina fœditate inuaserunt. Audiuimus.

Induciæ sex mensium eiectis vel spoliatis præstantur. Eiectis.

Post restitutionem induciæ præstandæ sunt. Prius.

Ante restitutionem aliquis ad causam reuocari non debet. Si episcopus.

Ab administratione remoueantur, qui res ecclesiæ malè viuendo dispergunt. Quia ea.

Qu. III.

Venienti ad iudicium, induciæ non negentur. Quum.

Quot mensium induciæ episcopis præstandæ sunt. De indiciis.

De induciis præstandis. Induciæ.

Qu. IIII.

Iterũ de accusatoribus.

Infames, eos qui sunt bonæ famæ, accusare non possunt. Alieni.

Qui legẽ suam sponte transgreditur, ante suam reuersionem rectè agentes accusare non potest. Beatus.

A suo proposito discedentes, sunt infames. Si quis.

Incestuosi, & non legitimè coniuncti, sacerdotes & legitimè coniũctos accusare non possunt. Consanguineorum.

Qui non sunt recipiendi in accusatione. Conspira

spiratores.

Anathematizati, fideles accusare non possunt. Omnes.

Clericus qui episcopum accusauerit, infamis efficitur. Clericus.

Infames & exules fiant, qui episcopos persequuntur. Hi qui.

Detractores, & inimicorum authores, episcopos non accusent. Detractores.

Infamis sacrilegus religiosum Christianum accusare non potest. Nulli.

Aliud est excommunicatio, aliud anathematizatio. Engeltrudam.

Qu. v.

Cōsanguinei vel familiares aduersus extraneos testimonium non dicant. Consanguinei.

Nuper inimici accusatores, vel testes esse non possunt. Accusatores.

Suspecti, inimici, litigiosi, & qui sunt malæ vitæ, & prauæ fidei, accusatores, vel testes esse non possunt. Suspectos.

Ab accusationibus clericorum repellantur, quos leges mundi non admittunt. De accusatoribus.

Alienigenæ, & quos diuinæ voces mortuos appellant, episcopos accusare non possunt. Canonica.

A clericis repelluntur accusationes, quas leges mundi non admittunt. Accusationes.

Nec seruus, nec libertus, nec infamis episcopum accusare præsumat. Accusatores.

Infames, qui ad sortilegos & diuinos concurrunt, nec accusatores nec testes esse possunt. Constituimus.

Suspecti aut gratiosi ad accusationem non admittantur. Similiter.

Qui inimicitiis studet, vel facilè litigat, nec accusator nec testis potest esse. Nullus.

Familiares suspecti, de domo prodeuntes, non recipiantur in accusatione. Accusatores.

Qui inimici, vel suspecti sunt, & qui odio quoslibet insequuntur, ab accusatione remoueantur. Omnes.

Qui inimici sunt, iudices esse non possunt. Quod suspecti.

Qu. VI.

Vbi crimen admittitur, ibi causa ventiletur. Ibi.

Accusatus non nisi in foro suo audiatur. Si quis.

Intra prouinciam, & à prouincialibus tantum causa est audienda. Vltra.

A comprouincialibus accusatus, vel iudicatus, Apostolicā sedem appellet. Accusatus.

Comprouinciales & metropolitani episcoporum causam audire, sed diffinire non possunt. Quamuis.

Ante Apostolicam censuram in causis episcoporum

scoporum non est diffinitiua ferenda sententia. Multum. 502

Præter conscientiam Romani pontificis, nec concilia celebrari, nec episcopum damnari oportet. Dudum.

Quorundam episcoporum depositionem contra conscientiam Romani pontificis factam, pro pace tolerauit ecclesia. Hæc.

Damnatio iniusta, irrita est, & in Synodo retractanda. Irritam.

Peregrina iudicia in omnibus sunt submouenda. Peregrina.

Nulli liceat aliarum prouinciarum iudicium expetere. Non.

Absque Apostolicæ sedis decreto extraneos iudices adire non possumus. Vnaquæque.

Super appellatione alterius prouinciæ iudices audire non oportet. Neminem.

Vbi crimen admittitur, ibi causa ventiletur. Qui crimen.

Qu. VII.

Infames, surdus & mutus, furiosus, impubes, amotus à senatu, seruus, & fœminæ, iudices vel procuratores esse non possunt. Infamis.

Quomodo infamia irrogatur. cap. eodem. §. Si quis verò.

Qui aliorum vicia puniunt, sua prius corrigere studeant. Qui sine.

Ille de vita alterius iudicet, qui non habet in

scipso quod puniat. Iudicet.

Grauatus criminibus, iudicare non valet. In grauibus.

Primùm nosmetipsos, deinde proximos debemus corrigere. Postulatus.

Sacerdos primùm sua peccata, deinde aliena detergat. Sacerdos.

Qu. VIII.

Episcopus non nisi à pluribus audiatur, & iudicetur. Accusationes.

A quot episcopis audiatur episcopus, qui in reatum inciderit. Suggero.

Qu. IX.

Nisi reo præsente, accusator non audiatur. Accusatori.

Absente aduersario sententiam ferre non licet. Caueant.

Reo absente, accusator non audiatur. Absente.

Quæ in absentes geruntur, omnia euacuantur. Omnia.

Non iudicetur qui præsentialiter non accusatur, vel conuincitur. Non oportet.

Sententia feriatur, qui causæ suæ negligit adesse. Decreuimus.

Absentes nec accusari, nec iudicari possunt. Absente.

Altera parte absente, diffinitiua non feratur sententia. Reuera.

In absen

In absentem non est ferenda sentẽtia. Absens. 503

Testes non dicant testimonium, nisi de iis, quæ præsentialiter & veraciter nouerunt. Testes.

Non admittuntur in testimonium, quos non eodem tempore negocio interfuisse constiterit. Nihilominus.

Ad seriem gestorum testis ex suo nihil adiiciat. Pura.

Absens, per alium nec accusare nec accusari potest. Absens.

Reo absente libellus accusationis frustra offertur. Carthæ.

Testes corporaliter præstito iuramento, testimonium dicant. Hortamur.

Accusator & accusatus simul debent adesse. Necesse.

Qu. X.

Qui in primo capitulo deficit, ad cætera nõ admittatur. Placuit.

Qui falsa fratribus obiiciunt, vsque ad exitum non communicent. Eos qui.

Qui quod obiicit probare non valet, de cætero ad arguendum non admittitur, nisi prius propriam causam, ciuilem duntaxat, asserere voluerit. Si accusatorum.

Qu. XI.

Accusati nisi prius se purgauerint, alios accusare non possunt. Neganda.

CAVSA

CAVSA IIII.

Quæruntur sex.

1 *An in excõmunicatione constitutus, alium accusare valeat.*

2 *An infra quartumdecimum annum in criminali causa testari quis possit.*

3 *An ab accusatione prohibitus, personam testificantis possit assumere.*

4 *An idem possit esse accusator & testis.*

5 *An die constituta non occurrens, à communione sit remouendus.*

6 *Si in episcoporum iudicio accusatoris persona culpabilis inuenta fuerit, an ad assertionem propriæ causæ de cætero sit admittenda.*

Qu. I.

Ad accusationem non admittatur, qui in excommunicatione perseuerat. Diffinimus.

Hæretici probantur, qui schismate vel excommunicatione ab ecclesia sunt separati.

Quod autem.

Qu. II. & III.

De testibus. *Qui ab accusatione repelluntur, aut ad annum 14. nondum peruenerunt, testes esse non possunt. Testes.*

Quinam testes esse possint, & qualia esse debeant testimonia. ibidem §. Si testes.

Qu. IIII.

Accusator vel testis, vel iudex aliquis simul esse

 504

esse non potest. Nullus.

Nemo in causa vna duas personas gerere valet. Nullus.

Suspicionis incidat in crimen iudex, de domo cuius accusator, vel testis producitur. Cōtra.

Qu. v.

Non est à communione suspendendus, qui die statuta ad causam venire nō potuit. Quisquis.

Qu. vi.

In ciuili & proprio duntaxat negocio ad arguendum admittitur, qui in episcopi accusatione culpabilis reperitur. Illud.

Propriam causam agere valet, cui accusare non licet. Omnibus.

In accusatione episcoporum deficiens, ciuiliter tantum experiri poterit. Si accusatorum.

CAVSA V.

Quæruntur sex.

1 *Qua pœna sit feriendus, qui famosum libellum clanculò scribens, probare negligit quæ literis mandauit.*

2 *Quoties sit vocandus episcopus ad causam, ante quàm sentētiā dānationis excipiat.*

3 *An per procuratorem causam suam agere valeat, qui per seipsum causæ suæ adesse non potest.*

4 *An absque synodali audientia sit damnandus.*

An

5 An ideo aliquis habẽdus sit inimicus: quia crimen alterius indicat.

6 Qua pœna sit plectendus, qui quod intulit, probare non valet.

Qu. I.

Flagelletur, qui scripturam in alterius famam neglexerit probare. Qui in.

Anathematizentur, qui famosos libellos in ecclesia ponunt. Hi qui.

Famosum libellum inueniens, corrumpat, aut celet: alioqui se eius auctorem facit. Ibidem. §. Si quis.

Qu. II.

Vocatio ad synodũ, eius qui impetitur, & in scriptis & per spaciũ fiat congruum. Vocatio.

Quibus temporum spaciis reus vocetur ad causam. Præsenti.

Nullius accusatio per scripta suscipiatur. Relatum.

Vi aut timore eiecti, aut suis rebus spoliati, ad synodum non vocentur. Si primates.

Qu. III.

Pro se legatum ad synodum mittat, quem grauis necessitas premit. Si ægrotans.

Criminaliter accusans, vel accusatus, per se experiatur. In criminalibus.

In omnibus causis, præterquam in criminalibus, episcopi & sacerdotes pro se aduocatum habeant. Quia episcopus.

Qu.

Qu. IIII.

Nisi in legitima synodo episcopus iudicari, vel audiri non debet. Nullus.

Episcopus accusatus à duodecim audiatur, causæ verò finis ad sedem Apostolicam deferatur. Duodecim.

In cognitione causarum contentiosi locum non habeant. In loco.

Qu. V.

Magis nocet, qui crimen celat, quàm qui amicabiliter indicat. Non vos.

Nec qui parcit, est amicus: nec qui verberat, est inimicus. Non omnis.

Non odio habetur, sed diligitur, qui castigatur & corripitur. Non osculatur.

Ad accusationem non admittantur, aliorum crimina sponte confitentes. Illi qui.

Qu. VI.

Puniatur, qui alii falsa intulerit. Omnis talio.

Qua pœna feriatur, qui crimen illatum non probat. Quia.

Ad sanctæ communionis ministerium non accedat, qui crimen illatum non probat. Epiphanium.

Qua pœna delator sit feriendus, & quis sit delator. Delatori.

Qui innocentem falso crimine maculauerit, sacerdotis arbitrio pœnitētia diuturna purgetur.

tur. Si quis.

A communione coërceatur laicus; qui ecclesiam vel clericum per calumniam fatigauerit. Si quis.

CAVSA VI.

Quæruntur quinque.

1 *An crimine irretiti, vel infamia notati, ad episcopi accusationem sint admittendi.*

2 *Si episcopus accusationem in eos vertere voluerit, an simplici assertioni suæ sit fides habenda.*

3 *An liceat ei expetere iudicium archiepiscopi alterius prouinciæ.*

4 *Cuius iudicium sit ei expetendum, si circa suam sententiam episcopos suæ prouinciæ discordare contigerit.*

5 *Si in probatione deficit accusator, an reus sit cogendus ad probationem suæ innocentiæ.*

Qu. 1.

Supra c. 2.q.7.& c.3.q.3.

A criminosis sacerdos accusari non permittitur. Si.

Infames, & qui culpis exigentibus ad sacerdotium prouehi non possunt, sacerdotes non accusent. Omnes.

Infames sunt, qui regnum Dei consequi non valent. Illi.

Ante accusationem excommunicati, ad accusationem

ſationem non admittantur. Omnes illi. 506
Sacerdotes non niſi à coæqualibus accuſari debent. Beatus.
Qui criminoſus fuerit, ſacerdotes accuſare non poteſt. Qui crimen.
Deo non placet, qui ſeruos ſuos accuſat. Si omnia.
Populus ſacerdotes arguere, vel increpare non valet. Sacerdotes.
Ne quis de ſe præſumat, linguæ malorũ ex Dei præcepto contra eum excitantur. Imitare.
Vt boni ſalubriter humilientur, linguæ malorum contra eos inſurgunt. Sunt plurimi.
Deo rectè famulantes perſequi non licet. Quieſcite.
Subditi prælatos ſuos accuſare non debent. Ex merito.
Bonus nocere non cupit. Sapiens.
Raptoribus deteriores ſunt epiſcoporum detractores. Deteriores.
Quæ perſonæ infames habeantur. Infames.
Infamis efficitur, qui ſciens peierare præſumit. Quicunque.
Accuſationes & perſonas, quas leges prophanæ non admittunt, eccleſia quoque repellit. Nos.
Dubium eſt, an ſciens auarus, an neſciens hæreticus grauius peccet. Quæro.
Factioſi contra principem gladio feriantur, &

eorũ liberi exhæredentur. Ibidem. §. Si quis.

Qu. II.

Episcopus alicui crimen obiiciens, in synodo probet quod obiicit. Episcopus.

Episcopus non proferat, quod probare non potest. Si tantum.

De episcopo, qui sibi soli dicit aliquem crimen suum fuisse confessum. Placuit.

Qu. III.

Alterius parochianum alicui iudicare non licet. Scriptum.

Quot ciuitates vnaquæque prouincia habeat. Scitote.

Non aliorum, sed primatis sui iudicio quisque subiiciat se episcopus. Denique.

Quando episcopus parochianum alterius excommunicare valet. Placuit.

Qu. IIII.

A quo sit ferenda sententia, quando prouinciales episcopi discordant. Si quis.

Quando iudices electi de sententia inter se discordes extiterint, de vicina prouincia archiepiscopus aduocetur. Si quis.

Primati deferantur negocia, quæ metropolitanus explicare non valet. Si inter.

Episcopus qui ab episcopis suæ prouinciæ consonam sententiã reportauit, ab aliis iudicari non poterit. Si quis.

Semel diffinitum retractari non licet, nisi vbi

maior

maior autoritas fuerit. Quod bene. 507

In renouatione iudicij, beati Petri memoria est habenda. Osius.

Qu. v.

Onus probationis reo non incumbit. Quod autẽ.

CAVSA VII.

Quæruntur duo.

1 *Vtrum viuente episcopo, alius possit in eadem ecclesia ordinari.*

2 *An iste valeat reposcere cathedram, quam sua intercessione alter accepit.*

Qu. I.

Pro molestia corporis suo honore non priuetur episcopus. Scripsit.

Flagellatis à Domino, afflictio addi non debet. Quum.

Pro infirmitate, vel ægritudine pontifices non sunt abiiciendi. nec in eorum locum alij substituendi. Pontifices.

Viuente episcopo, alius illi succedere non valet. Factus.

Non est episcopus, qui in locum viuentis irrepsit. Nouatianus.

Non est in ecclesia, qui cum episcopo pacem non habet. Scire.

Suo iuri quis cedere non debet. Quam.

Perditionem sibi acquirũt, qui ab episcopis recedentes, vnitatẽ ecclesiæ scindunt. Deniq;.

Non est defendendus, qui viventis locum inuadit. Non furem.

Non licet episcopo ecclesiam suam dimittere. Sicut.

Augustinus non tam successit, quàm accessit. Non autem.

Episcopo grauato infirmitate, alius surrogari potest. Qualiter.

Quisque sacrificans sacerdotem sibi vicinum habeat, qui cœpta sacramenta expleat, si ei aliqua necessitas ingruerit. Illud.

Si sacerdos necessitate præoccupatus fuerit, cœpta sacramenta per alium expleantur. Nihil contra.

Senectute grauato coadiutor est dandus, qui morienti succedat. Petisti.

Non successor, sed coadiutor episcopo viuẽti datur. Quia.

Episcopus vel quilibet relicta sua ecclesia, non debet ad aliam transire. Non oportet.

In monasterio deputetur episcopus, qui in ecclesia sua residere contemnit. Peruenit.

Episcopo nulli conceditur, principalem cathedram relinquere, & ad aliam ecclesiam se conferre. Placuit.

Intercessori cathedram, cui datus est, tenere non licet. Constitutum.

Excommunicẽtur clerici, qui sua relicta ecclesia, ad eam redire noluerint. Si qui.

508

Non licet episcopo ecclesiam suam relinquere, & ad aliam transire. Episcopum.

Alienæ plebes ab episcopo non vsurpentur. Placuit.

Alienos clericos ordinare, & altaria consecrare, episcopo non licet. Episcopus.

Diebus solennibus clericus ecclesiæ suæ deesse non debet. Si quis.

Remouendus est episcopus ab ecclesia cui irrepserit, & ad suam cogendus est redire. Remoto.

Qui alienam cathedram appetit, ab ea expulsus, etiam propria careat. Si quis.

Vtraque careat ecclesia, qui contemptu minoris ad maiorem aspirat. Si quis

Deiicitur à clero, qui muneribus ecclesiam acquirere tentat. Sancitum.

Necessitatis vel vtilitatis causa, episcoporum mutationes fieri possunt. Mutationes

Causa necessitatis mutationes episcoporum fieri possunt. Scias.

Christum negare conuincitur, qui necessitatibus patientibus misericordiam non impendit. Omnis.

Non ambitione, sed synodali autoritate de ecclesia ad ecclesiā episcopus transeat. Episc.

Ecclesia vnius episcopi ab alio disponi non debet. Sicut.

Deponatur, qui locum alterius inuadere non

timuerit. Eum.

In vna ecclesia duo prælati esse non debent. In apibus.

Qui metu hostilitatis ad alium locum transierit, postea ad suam ecclesiam redire oportet. Pastoralis.

De sacerdotibus, qui relictis suis ecclesiis, ad alias migrarunt. Eos.

Necessitate temporis episcopalium sedium mutationes fieri possunt. Temporis.

Episcopus, qui causa humilitatis monachus efficitur, ad pontificatum redire non valet. Hoc nequaquam.

Pro infestationibus malorum non licet episcopo gregem relinquere. Suggestum.

In persecutionibus episcopus ecclesiam suam nõ deserat. Sciscitaris.

Non est reprobatio, sed virtutis probatio, bonorum aduersitas. Aduersitas.

Si episcopus specialiter quæritur, fugiat. ibidem §. Hoc etiam.

Quando liceat prælatis subditos deserere, vel non. Ibi.

Qu. 2.

De quodam presbytero, qui caduco morbo laborabat. In.

A regimine suspendatur ecclesiæ, qui in terram frequenter eliditur. Nuper.

Causa

509

CAVSA VIII.

Quæruntur quinque.

1 *An liceat episcopo sibi successorem instituere.*

2 *An amicorum patrocinia in electione debeant valere.*

3 *An sit habendus Simoniacus, qui post electionem huiusmodi iuramentum canonicis præstat.*

4 *An liceat clericis ante sententia tempus ab episcopo suo discedere.*

5 *An sine literis Apostolicis debeat redire ad propriam ecclesiam.*

Qu. I.

Quòd Petrus Linum & Cletum adiutores sibi asciuit. Si Petrus.

Episcopo successorem sibi constituere non licet. Episcopo.

Qui sibi & ecclesiæ prodest, vtroque pede calciatus intelligitur. Olim.

Locus regis sicut desiderantibus est negãdus, ita fugientibus est offerendus. In scripturis.

Qui præesse & non prodesse desiderat, ἐπισκοπεῖν non debet. Qui episcopatum.

Pro ingenio discentium, doctor moderetur verba doctrinæ. Oportet.

Qui omnibus præest, singulos releuare cõtendat. Clemens.

Contra Christum faciunt, qui gratia, non meritis gradũ ecclesiasticũ tribuunt. Qui vos.

Ad sacerdotium non eligatur, nisi qui cæteris & sanctior & doctior habetur. Licet.

Populi gubernatio diuina electione præstetur. Si ergo.

Non ex fauore, sed iudicio debet venire electio. Nec nouum.

Ex meritis populi aliquando datur princeps. Audacter.

Non sunt filij, sed mercenarij, qui honorem ab hominibus appetunt. Sunt in.

Ex electione non præficiuntur episcopi, sed comprobantur. Illud.

Pro gradu sui officij quemque meliorem esse oportet. Qualis.

Populus iudicabit episcopum officia non agentem. Vereor.

Qui clericos suos non corrigit, populum corrigere non valet. Quid autem.

Episcopo ad salutem non sufficit, moribus & vita populo adæquari. Nec sufficere.

Qu. II.

In electione episcopi nec munerum datio, nec aliquorum patrocinia valeant. Illud.

In electione antistitis communi vtilitati, non suo lucro quisque prospiciat. Dilectissimi.

Qu. III.

Qui in episcopũ eligitur, de rebus ecclesiasticis aliquam

aliquam securitatem nulli faciat. Talia. 510
Post electionem pro indemnitate ecclesiæ licet electo iuramentum præstare. Artaldus.

Qu. IIII.

Ante tempus sententiæ non licet clericis ab episcopo suo discedere. Nonne.

Qu. 5.

A sede Apostolica vocatus episcopus, domum non reuertatur, nisi purgatus, & Apostolicis literis instructus. Quilibet.

CAVSA IX.

Quæruntur Tria.

1 An ordinatio, quæ ab excommunicatis facta est, aliquo modo possit rata haberi.

2 An liceat episcopo, archiepiscopo, primati, vel patriarchæ, clericos alterius prouinciæ sine propriis literis ordinare.

3 An archiepiscopus clericos suffraganei sui illo inconsulto damnare valeat, vel damnatos absoluere.

Qu. I.

Non potest appellari consecratio, quæ fit ab excommunicatis. Nos.

Ordinationes ab excommunicatis non Simoniacè factæ, ex misericordia tolerantur. Ab excommunicatis.

Qui nominatim excommunicati sunt, & qui aliorum sedes inuadunt, alios ordinare non

possunt. Ordinationes.

Irrita sit electio, quæ non à catholicis facta probatur. Nos in.

Qu. II.

Alterius ecclesiæ parochianum nullus iudicare præsumat. Nullus.

In alterius parochia, nisi eo vocante, aliquid agere non licet. Nullus.

Ad ordinationem clericorum, vel ecclesiarum alterius episcopi, nisi ab eodē inuitatus, non accedat episcopus. Nullum.

Ad ordinationem ecclesiæ, quæ illi commissa non fuerit, minimè accedat episcopus. Episcopum.

Non accedant episcopi ad ecclesias, quæ sunt extra eorum diœcesim. Episcopi.

Clerici ab episcopo alterius parochiæ ordinati, à proprio in suis ordinibus recipi possunt, Lugdunensis.

Qu. III.

Nec episcopi sine metropolitani conscientia, nec ille sine illorum consensu aliquid agere debent. Per singulas.

Sine metropolitani consciētia extra suam diœcesim nihil agat episcopus. Per singulas.

Metropolitanus constituat œconomos, quos episcopus habere neglexerit. Quum simus.

Metropolitanus sine episcoporum consensu, vel præsentia alicuius eorum, non audiat cau-

sas. Saluo.

In suffraganei parochia nihil absque eius consilio metropolitanus agat. Conquestus.

Apostolicæ sedis iudicium à nemine est retractandum. Patet.

Ab aliis damnatos, vel excõmunicatos Apostolica soluit autoritas. Fuit semper.

Prima sedes nullius iudicio subiacet. Nemo. Autoritas Papæ.

Romana sedes de omnibus iudicat, & à nemine iudicatur. ibidem. §. Cuncta per mundũ.

Cuiuslibet ecclesiæ clericos Papa valet ordinare. Nunc.

CAVSA X.

Quæruntur tria.

1 *An basilica cum omni dote sua ad episcopi ordinationem pertineat.*

2 *An res ecclesiarum episcopis vsurpare liceat.*

3 *Quid nomine cathedratici à sacerdotibus exigere valeat.*

Qu. 1.

Basilica quæ consecratur, à diœcesana lege non segregetur. Si ex.

Ecclesiæ cum dotibus suis in episcopi potestate consistant. Sic quidam.

Ecclesiæ, & omnia iura earum ad ordinationem episcopi pertinent. Decretum.

Vnaquæque parochia episcopi prouisione regatur.

tur. Regenda.

Iudicio & potestate episcopi res ecclesiæ regantur. Quæcunque.

Basilicarum conditores in rebus ecclesiarum nullam potestatem se habere cognoscant. Nouerint.

Quæ altari offeruntur, eorum medietatem sibi vendicet episcopus. Antiquos.

De episcopis, qui diœcesin suam visitare cõtemnunt, & ad redimendas mansiones quæ visitantibus debentur, clericos cogunt. Relata.

Annuis vicibus ecclesiæ ab episcopis visitentur. Decreuimus.

Inualetudine grauatus episcopus, visitationis officium aliis committat. Episcopum.

Quæ visitantes episcopi à clericis suis exquirere debent. Placuit.

Oblationes ecclesiæ laicis vsurpare non licet. Quia.

Minimè auferantur à laicis oblationes altaribus, vel crucibus factæ. Sanctorum.

Ecclesiarum oblationes sub laicorum dominio non detineantur. Hanc.

Qu. II.

Res ecclesiæ aliquo modo episcopis alienare non licet. Casellas.

Ecclesiasticarum rerum precariæ qualiter fieri debeant. Precariæ.

In rebus ecclesiæ disponendi potestatem habeat episcopus.

episcopus. Episcopus. 512

De episcopo, qui nulla necessitate res ecclesiæ vendidit. Si quis.

Qu. III.

Præter honorem cathedratici nihil episcopus per diœceses exigat. Placuit. Duos solidos.

Basilicarum reparatori cedat tertia, quam episcopus accipere consueuerat. Priscis.

Non accipiant episcopi tertiam, nisi dirutas ecclesias reparare voluerint. Vnio.

Baptizandis numerus non imponatur, nec cathedraticum vltra vetustum morem exigatur. Nec numerus.

Vltra morem antiquum à parochianis presbyteris nihil episcopi exigant. Quia.

A parochianis stipendia non nisi cum charitate episcopi exigant. Cauendum.

Vltra duos solidos à parochianis ecclesiis episcopus non præsumat accipere. Inter.

Sacerdotes ab episcopis suis vltra modum non grauentur. Relatum.

Secundum loci mediocritatem episcopis conuiuia parentur. Illud.

CAVSA XI.

Quæruntur tria.

1 *Vtrum clericus ante ciuilem iudicem sit producendus.*

2 *Si producendus non est, an hæc culpa sit digna*

digna suspensione.

3 *Si digna non fuerit, an contemptorem sententiæ sui episcopi irreparabiliter oporteat deponi.*

Qu. 1.

Apud prophanum iudicẽ nullus clericus conueniatur. Nemo.

Ab eis quisque iudicandus est, quos sibi indices elegerit. Iudices.

Ad prophana iudicia nullus clericus est pertrahendus. Continua.

Neq; pro causa ciuili, neque pro criminali episcopus apud ciuilem iudicem conueniatur. Nullus.

Quilibet clericus non est in publico examinandus. Testimonium.

Clericus ad ciuilem iudicem clericum producens, anathema sit. Si quis.

Proprio priuetur honore, publici iudicij cognitionem ab Imperatore postulans. Placuit.

A prophano iudice clericus non est audiẽdus. Christianis.

Non nisi ad episcoporum iudicium clericus vocetur. Syluester.

Ante iudicem ciuilem sacerdotes non accusentur. Relatum.

Actor forum rei sequatur. Experientiæ.

Episcopo non permittente, apud prophanum iudicem clericus pulsari non debet. Clericum.

Clericus

513

Clericus suo inobediens episcopo, depositus curiæ tradatur. Si quis.

Principali cogatur autoritate, qui plebem inuasam non vult deserere. Petimus.

A principibus corrigantur, quos ecclesia corrigere non valet. Istud.

Proprium gradum amittant clerici coniurantes, vel conspirantes. Coniurationum.

Clerici conspirantes, proprio gradu amisso, retrudantur in carcerem, cæteri excommunicentur. Conspirationum.

Clerici aut monachi coniurantes, proprio priuentur honore. Si qui.

Inter clericos & laicos causæ exortæ, ab episcopis audiantur. Si quæ.

Imperatori tributum ecclesia denegare non debet. Si tributum.

Potestatibus tributa non sunt deneganda. Magnum.

De prophanis negociis episcopus cognoscere nō debet. Te quidem.

In iis, quæ ad communis vitæ vsum pertinent, laici sibi inuicem operam impendere debent. Sicut.

Qui episcopo insidiatur, semotus à clero curiæ tradatur. Statuimus.

Fratres apud presbyteros iudicentur. Si qui.

Nullus clericus propter aliquam causam intret curiam. Nullus.

Ecclesiast

Ecclesiasticum, non forense iudicium, pœnitens expectet. Aliud.
Cuicunque liceat sacrosanctæ sedis antistitis iudicium eligere. Quicunque.
Presbyter apud episcopum tantum iudicari debet. De persona.
Clericus clericum ad publica iudicia non pertrahat. Peruenit.
A laicis iudicib. clerici non sunt opprimendi. Fratris.
Sacerdotes à regibus sunt honorandi, non iudicandi. Sacerdotibus.
Qua pœna feriatur clericus, clericum ad prophana iudicia pertrahens. Inolita.
Clericus apud ciuilem iudicem iudicari non debet. Placuit.
Clericus non accusetur nisi ante ecclesiasticum iudicem. De.
Qui cum clerico litigium habet, episcopũ ipsius adeat. Si quis.
Clericus aduersus clericũ negocium habens, prophana iudicia non exerceat. Si clericus.
Non nisi in foro suo audiatur clericus. Clericus.
In nullam transferatur personam res in lite posita ante cognitionis euentum. Quia res.

Qu. II.

Qui clericum ad ciuilem iudicem protrahit, suspensione dignus est. Quod vero.

Qu.

514

Timenda est sententia pastoris, siue iusta, siue iniusta sit. Sententia.
A suo episcopo excommunicatus, non est ab alio recipiendus. Si quis.
Excommunicationis meretur sententiam, qui excommunicatis communicat. Præcipuè.
Presbyter ab episcopo suo depositus, aut excommunicatus, apud vicinos episcopos conqueri debet. Si episcopus.
De iis, qui damnati à synodo, sacra ministeria contingunt. Si quis.
Sine spe sit reconciliationis, qui excommunicatis communicare præsumit. Si quis.
De episcopis qui innocentes, aut minimis causis culpabiles, excommunicant. Episcopi.
De iis, qui tempore excommunicationis suæ communicare præsumunt. Placuit.
Deponantur episcopi, qui excommunicatis cõmunicant. Teugaldum.
Clerici & laici qui non obediunt episcopis, infames efficiuntur. Si autem.
In Christum peccat, qui veritatis doctorem contristat. Quicunque.
Simulata virtutum affectione, obedientia episcopo non denegetur. Si quis.
Episcopo non obediens, dæmonum ore decerpitur. Absit.
Quibus Papa est inimicus, iis nec loqui quidem

debemus. Si inimicus.

Excommunicatus est, qui excõmunicatis communicat. Sicut.

Excommunicatorum nomina vicinis omnibus palàm & publicè annuncientur. Curæ sit.

Duobus modis aliquis Satanæ traditur. Audi.

Mali à bonis separari penitùs non possunt. Nolite.

Porcis & canibus sancta non sunt committenda. Quando.

Cum pagano comedere, sed cum excommunicato minimè licet. Ad mensam.

Communicare non licet iis, qui excommunicatis communicant. Rogo.

Nullus clericorum, vel laicorum ad domũ excommunicati accedat. Si quis.

Sententia pastoris timenda est, licet iniustè liget. Quibus.

Excommunicationis contrahit pœnam, qui excommunicatis communicat. Si quis.

Qui sententiam episcopi putat esse iniustam, recurrat ad synodum. Clericus.

Vincula ecclesiastica non sunt contemnenda. Nemo.

Satanæ traditur, qui ab ecclesia excommunicatur. Omnis.

Vicini episcopi audiant eos, qui de iudiciis episcoporum suorum queruntur. Presbyteri.

Iniusta episcoporum damnatio irrita esse censetur.

ſetur. Irrita.

Qui cauſæ ſuæ adeſſe, & innocentiam ſuam aſſerere voluerit, intra annum excommunicationis hoc faciat. Rurſus.

Audientiam ſuam negat, qui excommunicationis ſuæ cauſam agere intra annum differt. Quicunque.

Tardius recipiatur ad veniam, qui ſacerdote iubente eccleſiam exire contemnit. Qui.

A ſucceſſore ſoluatur, qui poſt mortem epiſcopi remanet ligatus. Si epiſcopus.

Quibus culpis exigentibus aliquis ſit communione priuandus. Nemo.

Pro paruis & leuibus cauſis nullus communione priuetur. Nullus.

Pro tribus criminibus quilibet communione priuetur. Certum.

Sententia paſtoris reum, vel innocentem non conſtituit, vel facit. Quomodo.

Non eſt petenda ſolutio, quum iniqua fertur ſententia. Cui.

Deus non nocet, nec noceri patitur alicui iniuſtè. Secundum.

Iniuſta vincula diſrumpet iuſtitia. Cœpiſti.

Temeritas iudicandi, non ei qui iudicatur, ſed iudici nocet. Temerarium.

Non obeſt homini iniuſta ſententia. Quid obeſt.

Quos conſcientia iuſtificat, aliorum maledi-

cta non timeant. In cunctis.

Frustra damnantur ab homine, quæ Deus iustificat. Et si.

Non hominum linguas, sed conscientias curare debemus. Inter.

Conscientia nobis & proximis fama est necessaria. Non sunt.

Abominabilis est apud Deum, qui moribus dissonam profert sententiam. Si quis.

Christum violat, qui sanctum nō sanctū, & non sanctum sanctum esse crediderit. Si quis.

Aeternū væ maledictionis inueniet, qui bonos malos, & malos bonos dicit. Væ qui.

Ligandi soluendíque potestate se priuat, qui hanc iniustè exercet. Ipse.

Non est vera præsidentis absolutio, nisi sequatur arbitrium interni iudicis. Tunc.

Priuilegio meretur exui, qui eodem abutitur. Priuilegium.

Is, in quem sententia non fertur canonica, pœnam non debet ferre canonicā. Non debet.

Qui damnatur à synodo, quomodo in secunda innocens reparetur. Episcopus.

Sententia iustitiæ non est pro præmio ferenda. Qui rectè.

In præpositorum operibus sibi totum ratio vendicet. Illa.

Grauiter delinquit, qui ex ira sententiam profert. Ira.

Ratio

Ratio debet corrigere, quod furore promulgatum est. Quum.

In dictandis sententiis rectores nullo furore ducantur. Summopere.

Iustum iudiciũ vendi non potest. Non licet.

Non recipiantur ab aliis, qui suorum episcoporum contrahunt offensam. Seruetur.

Res dubia non diffiniatur certa sententia. Graue.

Non credantur, quæ certis indiciis non demonstrantur. Quamuis.

Antequàm examinentur aliqui, non iudicentur. Eorum.

Qui falsum de alio profert, & qui crimina credit, vterque reus est. Non solum.

Quatuor modis humanum iudicium peruertitur. Quatuor.

De iis, qui aliquo modo iudicium peruertunt. Quicunque.

De iis, qui metu potestatis veritatem occultant. Quisquis.

Qui falsum testimonium dicunt, & veritatem pecunia negant, sceleris Iudæ participes fiunt. Abiit.

Christum negat, qui peruersis se socium facit. Aestimant.

Qui Christianum se negat, Christum negare conuincitur. Non solum.

Veritatem prodit non solum qui pro veritate

mendacium loquitur, sed qui veritatem non liberè prædicat. Nolite timere.

Iniustè aliquem anathematizans, sibi, non aliis nocet. Illud.

Cuius vita non officio congruit, alios ligatus absoluit. Plerunque.

Viribus caret sententia iniustè prolata. Iniustum.

Præmium meretur, qui iniustè deuouetur. Qui iustus.

Non est obediendum episcopo, qui pro hæreticis Missam canere iubet. Si quis.

Aliquando conuenit non obedire præceptis. Non semper.

Non sunt audiendi, qui contra Deum aliquid iubent. Iulianus.

Non iubet aliquid iniustum, qui Deum timere probatur. Qui.

Et qui peccat, & qui peccanti consentit, vterque reus est. Ita.

Imperatori & minori potestati non obediendum, si Deo & maiori potestati aduersentur. Ibidem. §. Qui resistit.

Per obedientiam bonum deserere, malum nunquam facere licet. Quid.

Apud Deum maledicitur, qui peccantibus consentit. Qui consentit.

Non est obediendum, quod contra Deum præcipitur. Si is qui.

De iis,

De iis, qui cum excommunicatis communicāt. Excellentißimus. 517

De iis, qui sine culpa cū excommunicatis communicant. Quoniam.

De Bonifacio, qui excommunicatis & pseudoepiscopis se non communicaturum iurauit. Antecessor.

Excommunicatis non communicat, qui eis animo non consentit. Quod.

Modus & forma excōmunicationis. Debent.

Modus reconciliandi excommunicatos. Quum aliquis.

Quæ sit pœnitentia sacerdotum, qui excommunicati sacrum ministerium contingere audent. De illis.

Pro modo peccati puniantur, qui excommunicatis communicant. Sanctis.

CAVSA XII.

Quæruntur quinque.

1 *Vtrum liceat clericis proprium habere.*

2 *An res ecclesiæ quæ à clericis datæ sunt, poßint constare aliqua firmitate, eis qui eas acceperunt.*

3 *Si ante tempus ordinationis suæ qui nihil habere videbantur, & post ordinationē aliqua inuenisse noscuntur, an poßint ea relinquere quibus voluerint, an non.*

4 *Si de suis & ecclesiæ rebus aliqua acquisiuisse noscuntur, an vtrique communiter, an*

singulariter ecclesiæ, vel sacerdoti iurè proueniant.

5 *An liceat eis testamentum conficere.*

Qu. I.

Impuberes & adolescētes in vno conclaui manentes, probatissimo seniori commendentur. Omnis.

Omnibus clericis communis est vita seruanda. Dilectissimis.

Iuxta ecclesiam clericorum claustra cōstituantur. Necessaria.

Clericus nihil mundanū possideat. Clericus.

Nihil præter Deum debet curare, qui in eius sortem eligitur. Cui.

Clericis & Deo deuotis, nec causas agere, nec aliquid propriū habere licet. Duo sunt.

Clerici nihil proprium possideant. Quia tua.

Clericis omnia communia esse debent. Scimus.

Non licet habere proprium iis, qui suis renunciant, & communiter viuere spondent. Non dicatis.

Ecclesiarum præpositi rerum dispensatores efficiuntur earum. Expedit.

Diaconi, vel qualibet religiosæ personæ, regularem vitam ducere cogantur. Quoniam.

Quare in primitiua ecclesia prædia vendebantur. Futuram.

Quare prædia fidelium hodie ab ecclesia non alienentur. Videntes.

Clericatus

518

Clericatus non tollatur eis, qui volunt habere aliquid proprium. Certè.

De rebus propriis, vel acquisitis, episcopi hæredibus suis derelinquant. Episcopi.

Ex rebus ecclesiæ episcopus si indiget, sibi & suis necessaria sumat. Ex his.

Res ecclesiasticas episcopus dispenset. Episco.

Res ecclesiæ sunt in episcopi potestate. Præcipimus.

De iis, qui tam infirmi sunt, vt suis rebus renunciare non possint. Illi autem.

Res ecclesiæ quasi communes episcopus dispenset. Res ecclesiæ.

Non licet episcopo res ecclesiarum in proprios vsus conuertere. Nulli.

Qu. II.

Ecclesiæ pecuniam auferens, velut homicida damnatur. Qui.

Quicquid de sacratis vasis, vel ministeriis à quolibet clerico vsurpatum fuerit, ecclesiæ restituatur. Augustino.

Quicquid domino consecratur, ad ius pertinet sacerdotis. Nulli.

Excommunicationi subiaceat, qui ecclesiastica prædia inuadit. Quicunque.

Sacrilegij crimẽ incurrit, qui prædia ecclesiastica vexat. Prædia.

Quadruplum restituat, qui res ecclesiæ inuadit. In antiquis.

Pro tenere mundanarum legum puniantur inuasores rerum ecclesiasticarum. Quum.

Ecclesiæ res surripiens, in decuplum restituat, quod sustulit. In legibus.

Sine augmento sibi ablata ecclesia recipere oportet. Fraternitas.

Non sunt alienanda in episcopatu acquisita. Res in.

Vasa sacra nisi pro redemptione captiuorum, non sunt alienanda. Apostolicos.

Pro redemptione captiuorum sacra vasa non prohibentur alienari. Vt sacrorum.

Res ecclesiæ licitè impendantur pro redemptione captiuorum. Sacrorum.

Res ecclesiæ desolatæ non præponuntur captiuis. Sicut.

Inuasoribus rerum ecclesiasticarum, quæ pœnitentia sit imponenda. De viro.

Res ecclesiæ episcopus vsurpare, vel alienare non præsumat. Monemus.

Episcopo vel abbati res ecclesiæ alienare non licet. Quisquis.

Prædia ecclesiæ non licet Papæ alienare. Non liceat.

Qui res ecclesiasticas vendit, ad altare non audeat accedere. Indignè.

Excommunicentur, qui principum autoritate res inuadunt ecclesiæ. De rebus.

De rebus ecclesiæ non est aliquid alienandum. Vobis.

 519

Vobis.

Diuini muneris participatione priuetur, qui ecclesiastica priuilegia calcat. Qui &.

Redituum & oblationum duæ portiones clericis committantur. Concesso.

De oblationibus fidelium quot portiones fiant, & quæ cuique proueniat. Quatuor.

De reditibus oblationum & redituum ecclesiæ quatuor portiones presbytero dispensandæ credantur. De reditibus.

De reditibus ecclesiæ etiam nouiter quæsitis, quarta pars clericis erogetur. Cognouimus.

De stipendio ecclesiæ quatuor debent fieri portiones. Mos est.

Omnes presbyteri per iussionem episcopi res ecclesiæ dispensare studeant. Statuimus.

De clericis, qui documēta ecclesiæ supprimunt, aut aduersariis impendunt. Si quis.

Episcopus hæredem nō habens, non aliū quàm ecclesiam hæredem instituat. Episcopus.

Qui in clero constituti sunt, de rebus ecclesiæ nihil alienare præsumant. Diaconi.

De possessione ecclesiastici iuris, quicquid à presbytero distrahitur, inane habeatur, & vacuum. Quicquid.

Alienationes factæ ab intrusis, & ordinationes sine consensu clericorum irritæ sunt. Alienationes.

Episcopo defuncto, vel adhuc in supremis agentis,

agente, de rebus ecclesiæ nihil est vsurpandum. Hæc huius.

Episcopi, qui nihil ecclesiæ conferunt, famulos eius libertate non donent. Vt si illi.

De clericis, qui documenta ecclesiæ supprimunt, aut negant, aut aliis damnabiliter tradunt. Si quis.

Ministris ecclesiæ de rebus eiusdem ecclesiæ absque episcopi permissu nihil alienare licebit. Abbatibus.

Res ecclesiæ, quæ absente episcopo distrahũtur, ad ius ecclesiasticum reuocentur. Si qua.

Post mortem episcopi, res ad eum pertinentes, clerici non rapiant. Non liceat.

Recidantur precariæ & commutationes ab inuasoribus factæ. Precariæ.

Pro labore inuentarij nihil accipiant œconomi de rebus ecclesiæ. Charitatem.

Excommunicentur laici, qui morientium clericorum audent bona diripere. De laicis.

Res episcopi morientis metropolitano non liceat inuadere. Non liceat.

Alienã ecclesiam non licet inuadere. Sicut.

Nisi causa necessitatis nec episcopo licet rem ecclesiæ suæ vsurpare. Non habenti.

Nec presbyteri, ignorantibus episcopis, nec episcopi ignorante concilio rem ecclesiæ vendant. Placuit.

Nisi vt meliora prospiciat, rem ecclesiæ non licet

cet distrahere episcopo. Sine. 520

Alienentur fugitiui, qui teneri non possunt. Fugitiui.

Alienatio de rebus ecclesiæ quomodo rata esse poterit. Si quis.

De episcopo, qui non retento patrocinio, seruos ecclesiæ manumittit. Episcopus.

An libertus patronum in ius vocare poßit. Ibi. §. Libertus.

De libertis ecclesiæ, qui ab eius patrocinio discedunt. Liberti.

Reuocentur in seruitutem ecclesiarum liberti, qui contra eius libertatem superbiunt. Octaua.

A patrocinio non discedant ecclesiæ liberti, ad sacros ordines promoti. De libertis.

Professionem suæ conditionis liberti ecclesiæ faciant. Longinquitate.

Nec liberti, nec eorum posteri, à patrocinio discedant ecclesiæ. Liberti.

Quæ de rebus ecclesiæ in remuneratione obsequij præstãtur, rata permaneant. Quicũq;.

Serui ecclesiarum in eorum dominium trãsferri possunt, qui ecclesiasticis vtilitatibus deseruiunt. Ecclesiasticis.

Miserationis & pietatis intuitu serui ecclesiarum possunt manumitti. Quum redẽptor.

Serui ecclesiarum publicis angariis non fatigentur. Ecclesiarum.

Res

Res sacræ quibus ex causis alienari debeant. Aurum.

Non parietes ornare, sed pauperibus prouidere, gloria episcopi est. Gloria.

Qui beneficium ab ecclesia accepit, eius professionem nomine precariæ faciat. Sæpe fit.

Religionis intuitu licet res ecclesiæ alienare. Si episcopus.

Non vltra quinquagesimam partẽ rerum ecclesiæ monasterio quod constituit, episcopo licet conferre. Bonæ rei.

Iure proprietatis res ecclesiæ monasteriorũ ædificiis tradere licet. Religiosam.

Qu. III.

De iis, qui primùm nihil habentes, tempore suæ administrationis aliqua acquirunt. Placuit.

De ministris, qui nulla ecclesiæ occasione, sed sui vtilitate aliqua acquirunt. Quicunq;.

De pontificibus, quibus ab extraneis, vel cum ecclesia sequestratim aliquid dimittitur. Pontifices.

Episcopus tertiam partem sibi debitam ecclesiæ relinquere poterit. Episcopus.

Qu. IIII.

De iis, qui de sua ecclesiæ rebus aliqua acquisiuisse noscuntur. Sacerdotes.

Resarciantur detrimenta sacerdotii, vel ecclesiæ, quæ alterius occasione facta senserit. Quicunque.

De

521

De iis, quæ sacerdotes emunt, ad ecclesiæ nomen scripturam faciant. Presbyter.

Qu. v.

Quomodo de rebus ecclesiæ liceat testari sacerdotibus. Nulli.

Quæ monasteriis ab episcopo conferuntur, reuocari non debent. Quia.

Quæ ante suam ordinationem vel post, hæreditaria successione acquisiuit episcopus, cui vult derelinquat. Fixum.

Quomodo poßint esse rata, quæ de ecclesiæ proprietate testamẽto legantur. Si episcopus.

Episcopo intestato ecclesia succedit ex integro. Sicubi.

CAVSA XIII.

Quæruntur duo.

1 *Si illi quorum domicilia sunt in diœcesi huius baptismalis ecclesiæ, an debeant persoluere decimas illi ecclesiæ, & celebrare suas exequias apud eam ecclesiam, in qua quondam hæc fiebant à parentibus eorum, & de sepultura plenariè.*

2 *An præscriptione temporis ius percipiendi decimas & funerandi tollatur.*

Qu. I.

Singuli sacerdotes proprias debent habere ecclesias. Ecclesias. Vide vltro citroq; dicta.

Qu. II.

Quæ triginta annis ab episcopis poßidentur, iure

iure ab eis vendicantur. Facultates.

De iure funerandi.

In sepulchro patrum suorum filij sunt collocandi. Ebron.

Vltima voluntas defuncti seruari debet. Vltima.

Seruus testamētum facere non potest. Illud.

Vbi quisque decimas persoluerit, ibi sepulturam eligere debet. Vbicunque.

Propria temeritate sepulturam parentum relinquere non licet. Placuit.

Pro numero filiorum pars hæreditatis Deo offeratur. Si quis.

Excommunicentur, qui defunctorum oblationes ecclesiis negant. Qui oblationes.

Vt infideles eiiciantur ab ecclesiis, qui defunctorum oblationes retinent. Qui.

Qui oblata ecclesiis, aut testamento relicta retinere præsumpserint, excommunicentur. Clerici.

Pro sepultura nihil muneris exigendum est. Questa est.

Etiam coacti, de sepultura præmium non debemus accipere. Postquam.

A sacris locis non iuuantur post mortem, quibus peccata non sunt remissa. Quibus.

Quibus prosit in ecclesia sepultura. Quum grauia.

Qui sepeliantur in ecclesia. Nullus.

Quare

Quare mortui iuxta ecclesiam sepeliantur.
Non.
Post mortem orationes non prosunt viuentium In præsenti.
In pœnitentia defunctis, bona prosunt viuentium. Pro obeuntibus.
Animæ mortuorum quatuor modis soluuntur. Animæ.
Ante diem iudicij sacrificiis & eleemosynis mortui iuuantur. Tempus.
Quare certi dies in mortuorum commemoratione seruentur. Quia.
Nec pro nostra, nec pro aliorum morte tristari debemus. Quàm præposterum.
Ex pusillanimitate mortuos lugere contingit. Vbicunque.
Qui spem futuræ resurrectionis habent, de mortuis tristari non debent. Habent.
Mortui ex se nesciunt quid hîc agatur. Fatendum.
Non est deneganda communio iis qui in patibulis suspenduntur. Quæsitum.

CAVSA XIIII.

Quæruntur sex.

1 *An liceat clericis sua repetere.*
2 *An testes ex fratribus producti, sint audiendi.*
3 *An illud sit vsuras exigere.*

4 *An liceat clericis, vel laicis, à quolibet vsuras expetere.*

5 *An eleemosynæ de vsuris fieri posʃint.*

6 *An vsurarij pœnitentiam agere valeãt, nisi quod malè acceperunt, restituant.*

Qu. I.

Clerici sua repetere non possunt. Quod sua.

Pro rebus transitoriis episcopus pronocatus non litiget. Episcopus.

Peccat, qui vltra debitum exigit, & qui non sibi debita reposcit. Quod debetur.

Qu. II.

Clerici de suis fratribus testes producere non possunt. De eo.

Clerici pro sua ecclesia testimonium ferre possunt. Super.

In conficiendis instrumentis sacerdotes ad testimonium non vocentur. Quanquam.

Qu. III.

Qui plus quàm dederit accipit, vsuras expetit. Si funeraueris.

Quicquid supra datum exigitur, vsura est. Putant.

Quicquid sorti accedit, vsura est. Plerique.

Quando amplius quàm debetur, exigitur, vsura accipitur. Vsura.

Qu. IIII.

De vsuris. *A quæstibus negociationis clerici abstineant. Clerici.*

Excom

Excommunicentur ministri, qui fœnerantur. Ministri.

Qui volunt esse in clero, à studio negociationis abstineant. Canonum.

Alienetur à clero, vsuras aut superabundantiam exigens. Si quis.

Pro pecunia quam clericus mutuo dedit, iusto precio species accipere potest. Si quis.

Clericus non accipiat plus quàm commodauit. Nullus.

Etiam laicis vsura damnabilis est. Nec hoc.

Turpe lucrum sequitur, qui minoris emit, vt pluris vendat. Quicunque.

Rapinam facit, qui vsuram accipit. Si quis.

Non minus crudelis est, qui pauperem trucidat fœnore, quàm qui diuiti aliqua rapit. Quid dicam.

Ab illo exigere vsuram possumus, cui iure nocemus. Ab illo.

Qu. v.

De vsuris eleemosynæ fieri non possunt. Nolite.

Oblatio de rapina reprobatur. Immolans.

Non est aliquid rapiendum diuitibus, vt detur egenis. Fortè.

Furtum committit, qui inuentum non reddit. Si quid.

Qui de rebus cõcessis & bene quæsitis eleemosynã impẽdit, illa placet Deo. Eleemosyna.

Peccat, qui rem inuentam non reddit. Multi.
Bonus vsus non iustificat iniustè quæsita. Neque enim.
Cum alterius detrimento alteri subuenire non licet. Denique.
Eleemosynæ & sacrificium non placent Deo, quæ offeruntur ex scelere. Scriptum.
Non licet aliena rapere exemplo Israelitarum spoliantium Ægyptios. Dixit.
Maioris pœnitentiæ est, violenter aliquid eripere, quàm furari. Pœnale.
De malè acquisitis, bonum fieri potest. Qui Habetis.
Quæ malè acquiruntur, aliquãdo bene possunt expendi. Non sanè.

Qu. VI.

Pœnitentia non agitur, si aliena res non restituatur. Si res.
Qui rem alienam consecrat, eius æstimationem restituat. Comperimus.
Ecclesia pro malis intercedat, nõ eos temerario ausu defendat. Hi, qui.
Non solum in maioribus furtum committitur, sed etiam in minoribus. Fur autem.

CAVSA XV.

Quæruntur octo.

1 *An ea quæ fiunt mente alienata, sint imputanda.*

An

2 An pro impensis patrociniis liceat clericis munera exigere. 524
3 An ex mulieris confeßione iste sit condemnandus.
4 An die Dominico causa sit ventilanda.
5 An neganti purgatio sit deferenda.
6 An sacerdotis confeßio cruciatibus sit extorquenda.
7 An absque synodali audiẽtia episcopus valeat sacerdotem damnare.
8 Si sponte confessus, aut ab aliis cõuictus fuerit, quod ante ordinatione peccauerit, an suscepti ordinis officiũ exequi liceat.

Qu. I.

Quæ alienata mente fiunt, non sunt imputanda. Quod autem.

Non sunt peccata nolentium, nisi nescientium. Merito.

Nec propter culpam, sed propter memoriam facti pecus occiditur, ad quod mulier accedit. Mulier.

Culpa non neceßitate, sed voluntate reum constringit. Aliquos.

Reus voluntate, non neceßitate constringitur. Illa.

Veniam habent, quæ ignorantes ebrij committunt. Sanè

Inobedientia vel concupiscentia non habet culpam in corpore non consentientis. Si concu-

piſcentia.

Loth non de inceſtu, ſed de ebrietate culpatur. Inebriauerunt.

Nemo trahitur ad culpam, niſi ductus propria voluntate. Non eſt.

Miniſter Dei eſt, qui inuitus homicidium facit. Nec is.

In ſe reuerſus, pœnitentiam agat, qui inſaniens aliquem occidit. Si quis.

Innocens eſt, qui non iratus, ſed propter diſciplinam caſu aliquem interfecit. Si quis.

Qu. II.

Pro patrociniis impenſis clericus munera exigere non debet. Obſeruandum.

Qu. III.

Sacerdotes à mulieribus nec accuſari, nec teſtimonio premi poſſunt. Tertio.

Læſæ maieſtatis & publicorum iudiciorum & ſimoniæ accuſatio qualiter proponatur. Sanè.

Rei profeſſio aduerſus quemlibet admitti non debet. Nemini.

Qu. IIII.

Miniſtri eccleſiæ die Dominico cauſas ventilare non debent. Nullus.

Solennib. diebus & legitimorum ieiuniorum, mundana placita non agantur. Placita.

Qu. V.

Diaconus ſi de crimine conuinci non poterit, apud

apud episcopum seipsum secretò purificet.

De crimine.

Non est spoliandus presbyter, vel diaconus, nisi sponte confessus, vel legitimè conuictus fuerit. Presbyter.

Qu. VI.

Ministrorum confeßio non sit extorta, sed spontanea. Si sacerdotibus.

Apostolica autoritas, illicita in irritum deducit iuramenta. Autoritatem.

Pontificalis autoritas à iuramento fidelitatis nonnullos absoluit. Alius.

Excommunicatis vinculo fidelitatis non tenemur obnoxij. Nos sanctorum.

Ante quàm recõcilientur, fidelitatem excommunicatis nullus seruare cogitur. Iuratos.

Qu. VII.

Sine concilij examinatione presbyter, vel diaconus non deiiciatur. Sexta.

Causas clericorum episcopus non nisi cum senioribus ecclesiæ audiat. Si quid.

A quot episcopis presbyteri, vel diaconi sunt audiendi. Si quis.

Absque præsentia clericorum nullus causam episcopus audiat. Episcopus.

Nisi in synodo canonicè vocati sacerdotes damnari non possunt. Episcopus.

Qu. VIII.

Presbyter, qui ante ordinationem confitetur

corporaliter lapsum, postea non offerat. Qui admisit.

Deseruientes altario, si carnis fragilitate deliquerint, episcopi arbitrio subiaceāt. Hi qui.

Ex ministris ecclesiæ geniti, in seruitutem deuocentur eiusdem. Quum multæ.

Qui confitetur se ante ordinationem peccasse, non sacrificet: conuictus autem deponatur. Si quis.

De manu sacerdotis, qui ab ecclesia toleratur, licitè sacramenta sumūtur. Sciscitantibus.

CAVSA XVI.

Quæruntur septem.

1 *Vtrum monachis liceat officia populis celebrare, pœnitentiam dare & baptizare.*

2 *Si contigerit eos sacella habere episcopali beneficio, an ab eis sint instituenda, an ab episcopis.*

3 *An iura ecclesiarū præscriptione tollantur.*

4 *Si ecclesia aduersus ecclesiam præscribat, an etiam monasterium aduersus ecclesiam præscribere poßit.*

5 *Si sacellum in suo territorio ædificatum, iure territorij sibi vendicare valeat.*

6 *Si archipresbyter, vel episcopus sua autoritate, non iudiciaria sententia sacellum illud irrepserit: an cadat à causa, vt ecclesia cui præsidet, nō vltrà habeat ius reposcendi,*

scendi, quod suus pastor illicitè vsurpauit. 526

7 Si laici sacellum teneant, vt quibusdam moris est, & in manibus Abbatis illud refutauerint, & ordinandum tradiderint, an consensu episcopi, & clericorũ Abbas possit id tenere.

Qu. I.

Monachorum conuersatio ab omnibus debet esse discreta. Placuit. De monachis.

Monasterij districtionem, & ecclesiasticum ministerium, quilibet simul tenere non potest. Nemo.

Monachi qui ad clericatum promouentur, à priori proposito discedere non debent. De monachis.

Monachus non habet officium docentis, sed plangentis. Monachus.

Monachus pascitur, clerici pascunt. Alia.

Non licet aliquid monachis agere, sine presbyterorum consilio. Ecclesia.

Secũdum etymologiam nominis solitariam vitam ducat monachus. Placuit.

Absque episcoporum consensu, episcopalia iura monachi non vsurpent. Peruenit.

Monachi intra claustra morantes, clericorum officia exterius non ministrent. Iuxta.

Monachi qui sunt in ciuitatibus, episcopo debent esse subiecti. Qui verè.

Missæ celebrari, mortui sepeliri in monasterio

Res sacræ quibus ex causis alienari debeant. Aurum.

Non parietes ornare, sed pauperibus prouidere, gloria episcopi est. Gloria.

Qui beneficium ab ecclesia accepit, eius professionem nomine precariæ faciat. Sæpe fit.

Religionis intuitu licet res ecclesiæ alienare. Si episcopus.

Non vltra quinquagesimam partẽ rerum ecclesiæ monasterio quod constituit, episcopo licet conferre. Bonæ rei.

Iure proprietatis res ecclesiæ monasteriorũ ædificiis tradere licet. Religiosam.

Qu. III.

De iis, qui primùm nihil habentes, tempore suæ administrationis aliqua acquirunt. Placuit.

De ministris, qui nulla ecclesiæ occasione, sed sui vtilitate aliqua acquirunt. Quicunq;.

De pontificibus, quibus ab extraneis, vel cum ecclesia sequestratim aliquid dimittitur. Pontifices.

Episcopus tertiam partem sibi debitam ecclesiæ relinquere poterit. Episcopus.

Qu. IIII.

De iis, qui de suæ ecclesiæ rebus aliqua acquisiuisse noscuntur. Sacerdotes.

Resarciantur detrimenta sacerdotii, vel ecclesiæ, quæ alterius occasione facta senserit. Quicunque.

De iis, quæ sacerdotes emunt, ad ecclesiæ nomen scripturam faciant. Presbyter.

Qu. V.

Quomodo de rebus ecclesiæ liceat testari sacerdotibus. Nulli.

Quæ monasteriis ab episcopo conferuntur, reuocari non debent. Quia.

Quæ ante suam ordinationem vel post, hæreditaria successione acquisiuit episcopus, cui vult derelinquat. Fixum.

Quomodo possint esse rata, quæ de ecclesiæ proprietate testamẽto legantur. Si episcopus.

Episcopo intestato ecclesia succedit ex integro. Sicubi.

CAVSA XIII.

Quæruntur duo.

1 *Si illi quorum domicilia sunt in diœcesi huius baptismalis ecclesiæ, an debeant persoluere decimas illi ecclesiæ, & celebrare suas exequias apud eam ecclesiam, in qua quondam hæc fiebant à parentibus eorum, & de sepultura plenariè.*

2 *An præscriptione temporis ius percipiendi decimas & funerandi tollatur.*

Qu. I.

Singuli sacerdotes proprias debent habere ecclesias. Ecclesias. Vide vltro citroq; dicta.

Qu. II.

Quæ triginta annis ab episcopis possidentur, iure

iure ab eis vendicantur. Facultates.

De iure funerandi.

In sepulchro patrum suorum filij sunt collocandi. Ebron.

Vltima voluntas defuncti seruari debet. Vltima.

Seruus testamẽtum facere non potest. Illud.

Vbi quisque decimas persoluerit, ibi sepulturam eligere debet. Vbicunque.

Propria temeritate sepulturam parentum relinquere non licet. Placuit.

Pro numero filiorum pars hæreditatis Deo offeratur. Si quis.

Excommunicentur, qui defunctorum oblationes ecclesiis negant. Qui oblationes.

Vt infideles eiiciantur ab ecclesiis, qui defunctorum oblationes retinent. Qui.

Qui oblata ecclesiis, aut testamento relicta retinere præsumpserint, excommunicentur. Clerici.

Pro sepultura nihil muneris exigendum est. Questa est.

Etiam coacti, de sepultura premium non debemus accipere. Postquam.

A sacris locis non iuuantur post mortem, quibus peccata non sunt remissa. Quibus.

Quibus prosit in ecclesia sepultura. Quum grauia.

Qui sepeliantur in ecclesia. Nullus.

Quare

Quare mortui iuxta ecclesiam sepeliantur.
Non.

Post mortem orationes non prosunt viuentium In præsenti.

In pœnitentia defunctis, bona prosunt viuentium. Pro obeuntibus.

Animæ mortuorum quatuor modis soluuntur. Animæ.

Ante diem iudicij sacrificiis & eleemosynis mortui iuuantur. Tempus.

Quare certi dies in mortuorum commemoratione seruentur. Quia.

Nec pro nostra, nec pro aliorum morte tristari debemus. Quàm præposterum.

Ex pusillanimitate mortuos lugere contingit. Vbicunque.

Qui spem futuræ resurrectionis habent, de mortuis tristari non debent. Habent.

Mortui ex se nesciunt quid hîc agatur. Fatendum.

Non est deneganda communio iis qui in patibulis suspenduntur. Quæsitum.

CAVSA XIIII.

Quæruntur sex.

1 *An liceat clericis sua repetere.*
2 *An testes ex fratribus producti, sint audiendi.*
3 *An illud sit vsuras exigere.*

4 An liceat clericis, vel laicis, à quolibet vsuras expetere.
5 An eleemosynæ de vsuris fieri poßint.
6 An vsurarij pœnitentiam agere valeãt, nisi quod malè acceperunt, restituant.

Qu. I.

Clerici sua repetere non possunt. Quod sua.
Pro rebus transitoriis episcopus pronocatus non litiget. Episcopus.
Peccat, qui vltra debitum exigit, & qui non sibi debita reposcit. Quod debetur.

Qu. II.

Clerici de suis fratribus testes producere non possunt. De eo.
Clerici pro sua ecclesia testimonium ferre possunt. Super.
In conficiendis instrumentis sacerdotes ad testimonium non vocentur. Quanquam.

Qu. III.

Qui plus quàm dederit accipit, vsuras expetit. Si funeraueris.
Quicquid supra datum exigitur, vsura est. Putant.
Quicquid sorti accedit, vsura est. Plerique.
Quando amplius quàm debetur, exigitur, vsura accipitur. Vsura.

Qu. IIII.

De vsuris. A quæstibus negociationis clerici abstineant. Clerici.

Excom

Excommunicentur ministri, qui fœnerantur. Ministri.

Qui volunt esse in clero, à studio negociationis abstineant. Canonum.

Alienetur à clero, vsuras aut superabundantiam exigens. Si quis.

Pro pecunia quam clericus mutuo dedit, iusto precio species accipere potest. Si quis.

Clericus non accipiat plus quàm commodauit. Nullus.

Etiam laicis vsura damnabilis est. Nec hoc.

Turpe lucrum sequitur, qui minoris emit, vt pluris vendat. Quicunque.

Rapinam facit, qui vsuram accipit. Si quis.

Non minus crudelis est, qui pauperem trucidat fœnore, quàm qui diuiti aliqua rapit. Quid dicam.

Ab illo exigere vsuram possumus, cui iure nocemus. Ab illo.

QU. V.

De vsuris eleemosyna fieri non possunt. Nolite.

Oblatio de rapina reprobatur. Immolans.

Non est aliquid rapiendum diuitibus, vt detur egenis. Fortè.

Furtum committit, qui inuentum non reddit. Si quid.

Qui de rebus cõcessis & bene quæsitis eleemosynã impedit, illa placet Deo. Eleemosyna.

Peccat, qui rem inuentam non reddit. Multi.

Bonus vsus non iustificat iniustè quæsita. Neque enim.

Cum alterius detrimento alteri subuenire non licet. Denique.

Eleemosynæ & sacrificium non placent Deo, quæ offeruntur ex scelere. Scriptum.

Non licet aliena rapere exemplo Israelitarum spoliantium Ægyptios. Dixit.

Maioris pœnitentiæ est, violenter aliquid eripere, quàm furari. Pœnale.

De malè acquisitis, bonum fieri potest. Qui Habetis.

Quæ malè acquiruntur, aliquãdo bene possunt expendi. Non sanè.

Qu. VI.

Pœnitentia non agitur, si aliena res non restituatur. Si res.

Qui rem alienam consecrat, eius æstimationem restituat. Comperimus.

Ecclesia pro malis intercedat, nõ eos temerario ausu defendat. Hi, qui.

Non solum in maioribus furtum committitur, sed etiam in minoribus. Fur autem.

CAVSA XV.

Quæruntur octo.

1 *An ea quæ fiunt mente alienata, sint imputanda.*

An

524

2 *An pro impensis patrociniis liceat clericis munera exigere.*

3 *An ex mulieris confeßione iste sit condemnandus.*

4 *An die Dominico causa sit ventilanda.*

5 *An neganti purgatio sit deferenda.*

6 *An sacerdotis confeßio cruciatibus sit extorquenda.*

7 *An absque synodali audiĕtia episcopus valeat sacerdotem damnare.*

8 *Si sponte confessus, aut ab aliis cōuictus fuerit, quod ante ordinatione peccauerit, an suscepti ordinis officiū exequi liceat.*

Qu. I.

Quæ alienata mente fiunt, non sunt imputanda. Quod autem.

Non sunt peccata nolentium, nisi nescientium. Merito.

Nec propter culpam, sed propter memoriam facti pecus occiditur, ad quod mulier accedit. Mulier.

Culpa non neceßitate, sed voluntate reum constringit. Aliquos.

Reus voluntate, non neceßitate constringitur. Illa.

Veniam habent, quæ ignorantes ebrij committunt. Sanè

Inobedientia vel concupiscentia non habet culpam in corpore non consentientis. Si concu-

piſcentia.

Loth non de inceſtu, ſed de ebrietate culpatur. Inebriauerunt.

Nemo trahitur ad culpam, niſi ductus propria voluntate. Non eſt.

Miniſter Dei eſt, qui inuitus homicidium facit. Nec is.

In ſe reuerſus, pœnitentiam agat, qui inſaniens aliquem occidit. Si quis.

Innocens eſt, qui non iratus, ſed propter diſciplinam caſu aliquem interfecit. Si quis.

Qu. II.

Pro patrociniis impenſis clericus munera exigere non debet. Obſeruandum.

Qu. III.

Sacerdotes à mulieribus nec accuſari, nec teſtimonio premi poſſunt. Tertio.

Læſæ maieſtatis & publicorum iudiciorum & ſimoniæ accuſatio qualiter proponatur. Sanè.

Rei profeßio aduerſus quemlibet admitti non debet. Nemini.

Qu. IIII.

Miniſtri eccleſiæ die Dominico cauſas ventilare non debent. Nullus.

Solennib. diebus & legitimorum ieiuniorum, mundana placita non agantur. Placita.

Qu. V.

Diaconus ſi de crimine conuinci non poterit,

apud

apud episcopum seipsum secretò purificet. De crimine.

Non est spoliandus presbyter, vel diaconus, nisi sponte confessus, vel legitimè conuictus fuerit. Presbyter.

Qu. VI.

Ministrorum confeßio non sit extorta, sed spontanea. Si sacerdotibus.

Apostolica autoritas, illicita in irritum deducit iuramenta. Autoritatem.

Pontificalis autoritas à iuramento fidelitatis nonnullos absoluit. Alius.

Excommunicatis vinculo fidelitatis non tenemur obnoxij. Nos sanctorum.

Ante quàm recōcilientur, fidelitatem excommunicatis nullus seruare cogitur. Iuratos.

Qu. VII.

Sine concilij examinatione presbyter, vel diaconus non deiiciatur. Sexta.

Causas clericorum episcopus non nisi cum senioribus ecclesiæ audiat. Si quid.

A quot episcopis presbyteri, vel diaconi sunt audiendi. Si quis.

Absque præsentia clericorum nullus causam episcopus audiat. Episcopus.

Nisi in synodo canonicè vocati sacerdotes damnari non possunt. Episcopus.

Qu. VIII.

Presbyter, qui ante ordinationem confitetur

corporaliter lapsum, postea non offerat. Qui admisit.

Deseruientes altario, si carnis fragilitate deliquerint, episcopi arbitrio subiaceāt. Hi qui.

Ex ministris ecclesiæ geniti, in seruitutem deuocentur eiusdem. Quum multæ.

Qui confitetur se ante ordinationem peccasse, non sacrificet: conuictus autem deponatur. Si quis.

De manu sacerdotis, qui ab ecclesia toleratur, licitè sacramenta sumūtur. Sciscitantibus.

CAVSA XVI.

Quæruntur septem.

1 *Vtrum monachis liceat officia populis celebrare, pœnitentiam dare & baptizare.*

2 *Si contigerit eos sacella habere episcopali beneficio, an ab eis sint instituenda, an ab episcopis.*

3 *An iura ecclesiarū præscriptione tollantur.*

4 *Si ecclesia aduersus ecclesiam præscribat, an etiam monasterium aduersus ecclesiam præscribere possit.*

5 *Si sacellum in suo territorio ædificatum, iure territorij sibi vendicare valeat.*

6 *Si archipresbyter, vel episcopus sua autoritate, non iudiciaria sententia sacellum illud irrepserit: an cadat à causa, vt ecclesia cui præsidet, nō vltrà habeat ius reposcendi,*

526

scendi, quod suus pastor illicitè vsurpauit.

7 Si laici sacellum teneant, vt quibusdam moris est, & in manibus Abbatis illud refutauerint, & ordinandum tradiderint, an consensu episcopi, & clericorū Abbas possit id tenere.

Qu. I.

Monachorum conuersatio ab omnibus debet esse discreta. Placuit. De monachis.

Monasterij districtionem, & ecclesiasticum ministerium, quilibet simul tenere non potest. Nemo.

Monachi qui ad clericatum promouentur, à priori proposito discedere non debent. De monachis.

Monachus non habet officium docentis, sed plangentis. Monachus.

Monachus pascitur, clerici pascunt. Alia.

Non licet aliquid monachis agere, sine presbyterorum consilio. Ecclesia.

Secūdum etymologiam nominis solitariam vitam ducat monachus. Placuit.

Absque episcoporum consensu, episcopalia iura monachi non vsurpent. Peruenit.

Monachi intra claustra morantes, clericorum officia exterius non ministrent. Iuxta.

Monachi qui sunt in ciuitatibus, episcopo debent esse subiecti. Qui verè.

Missæ celebrari, mortui sepeliri in monasterio

non prohibentur. Agapetus.
Non sunt cassanda pia volũtates defunctorum. Admonere.
Testatoris arbitrium seruari oportet. Consideratio.
Monachi qui sine licentia episcopi vagantur, ad propria loca redire cogantur. Quidam.
Monachi circumuagantes per defensores sunt compellendi. Probinum.
Nullus monachus, præter Domini sacerdotes, audeat prædicare. Adiicimus.
Monachus defensor fieri non debet. De præsentium.
Clericorum officia celebrare monachi presbyteri non prohibentur. Doctos.
Beneficiis ecclesiasticis monachus presbyter liberè fruatur. Si monachus.
Clericorum officia monachi presbyteri liberè administrent. Ex autoritate.
Monachi presbyterij honore decorati, potestatem habent ligãdi & soluendi. Sunt tamen.
Dignè in monasterio viuens, per populi electionem ad clericatum poterit promoueri. Sic viue.
In ordinem clericatus promoueri monachi possunt. Si clericatus.
In loco quem Abbas iudicauerit, monachus eligatur, & ab episcopo sacerdos ordinetur. Si quis.

Tempore

Tempore maturitatis, ecclesiasticis monachi promoueantur ordinibus. Monachos. 527

Ecclesiastica officia, nec auida electione monachi suscipiant, nec blandiente desidia respuant. Vos autem.

Gelasius quendam Ruffinum monachum iubet sacerdotem fieri, & in quadam basilica ordinari. In.

Qui de clerico monachus efficitur, proprio episcopo ordinante, episcopus poterit eligi & consecrari. Si quem.

Sine testimonio Abbatis ad clericatus officium monachi non eligantur. Monachi.

Cum Abbatis volũtate monachi ordinentur, quos pro vtilitate ecclesiæ episcopus ordinare voluerit. Quum pro.

Sine Abbatis imperio ad clericatus officium monachi non eligantur. Monachi.

Ad clericatus militiam non eligantur desertores monasteriorum. Legi.

Pro Abbatis, vel monachi promotione, nullo modo grauentur monasteria. Ne pro.

Qui ecclesiis quoquo modo militant, abbates monasteriorũ esse non possũt. Presbyteros.

De quodam monasterio, cuius abbas ad episcopatum eligi prohibetur. Hinc est. Soluit Gratian. in hoc & seq. c. aliqua contraria.

Omnes clerici, vel monachi, tutelæ immunitatem habere debent. Generaliter.

Sacerdotalia officia sine permissu episcoporum non

rum non agant presbyteri. Cunctis.

Qui res suas alicui delegauerit, decimationum prouentum priori ecclesiæ auferre non potest. Si quis.

Antiquiores ecclesiæ nec decimis, nec vlla possessione priuentur. Ecclesiæ.

Antiquiores ecclesiæ propter nouas iustitiam non perdant. Quicunque.

Baptismalibus ecclesiis decimæ dari debent. De decimis.

Non soluant de propriis abbates & episcopi decimas. Questi.

De propriis laboribus monachi & canonici decimas minimè soluere cogantur. Decimas.

Duos episcopatus in vnum redigere Apostolica potest autoritas. Et temporis. Et, Postquam.

Non episcopum diœceses habeant, quæ nunquam habuerunt. Fœlix.

Nisi cum voluntate episcopi, diœceses quæ ab eis tenentur, non recipiant proprios episcopos. Multis.

Apostolica autoritas à iurisdictione archiepiscopi episcopos valet eximere. Frater.

Vbi multitudo fidelium excreuit, ibi episcopi sunt ordinandi. Præcipimus.

In vna terminatione plures baptismales ecclesiæ esse non possunt. Plures.

Communione priuetur, qui decimas vel oblationes

528

tiones extra episcopi cõscientiam tenere voluerit. Statuimus.

Iuxta dispositionem episcopi decimæ tribuantur. In sacris.

Anathema sit, qui præter episcopi dispositionem decimas & oblationes dispensare voluerit. In canonibus.

Eadem plectuntur pœna, qui ecclesiæ res & bona episcoporum inuadunt. Similiter.

Res ecclesiæ principũ autoritate distribui non possunt. Quia.

Nihil de iure suæ diœcesis episcopi præsumant auferre. Constitutum.

Possessiones ecclesiæ derelictas nulli sit alinandi licentia. Possessiones.

A clericis & piis locis vltra statuta patrum aliquid episcopus non exigat. Nulli.

De reditibus ecclesiæ quarta pars clericis est distribuenda. Ad hoc.

Episcopus lucri gratia nihil à monachis, vel clericis suis exigere debet. Prædicator.

Reus apud Deum habetur, qui sacerdotibus decimas non soluerit. Reuertimini.

Quòd decimæ sacerdotibus sunt tradendæ. Decimæ.

Seipsum condemnat, qui euangelizantibus necessaria subtrahit. Apostolicis.

Liberum est monachis decimas clericis concedere. Quoniam.

Qu.

Qu. II.

Presbyteri in monasteriorum ecclesiis per abbates instituantur. Visis.

Abbates absq; episcopi consilio in parochialibus ecclesiis presbyteros nō ordinent. Sanè.

Quorumcunque monachorum ecclesiæ, episcoporum subdantur regimini. Statuendum.

Episcopus qui in alterius diœcesi ecclesiam ædificat, eius consecrationem sibi vēdicare non valet. Si quis.

Basilicæ nouiter conditæ ad episcopū pertinent, cuius conuentus esse constiterit. Possessio.

Aedificatori episcopo in diœcesi alterius ecclesiam consecrare non licet. Lator.

Qu. III.

Vide hîc in glo. de vsucap.& præscrip.

Rusticanæ parochiæ apud episcopos qui eas possident 30. annis sine violentia, permaneant immobiles. Per.

Triginta annis ab episcopis possesse, immobiles permaneant diœceses. Præsulum.

Territorij possessio conuentū non adimit. Sicut.

Tricennalis possessio intra vnam prouinciam seruari debet. Quicunque.

Status parochiarū nec præsumptione, nec temporis præscriptione mutari potest. Licet.

Limitis possessio præscribi non potest. Inter.

Spacia quæ diffinita fuerint, tempore præscribi non possunt. Dilectio.

Priuilegia 30. annis possessa debent immobili- ter

529

ter obseruari. Placuit.
Repeti non possunt, quæ 30. annis quietè possidentur. Inter.
Vita irritè disponentis non poterit pertinere ad tricennium temporis. Si sacerdotes.
Quæ in beneficiis poßidentur, præscribi nō possunt. Clerici.
Quæ humanitatis intuitu aliquib. præstantur, præscribi non possunt. Si episcopus.
Temporis præscriptio non obiicitur, vbi hostilitatis metus interuenerit. Prima.
Temporis non currit præscriptio, vbi furor hostilitatis incumbit. Porro.
Si qui episcopi diœceses suas lucrari Deo negligunt, post tricennium iis constabunt episcopis, quorum studio fidei sunt reconciliatæ. Placuit.
Priuilegia Romanæ ecclesiæ non nisi centū annorum præscriptione tolluntur. Nemo.

Qu. IIII.

Tricennio temporis aliquid præscribere abbates, vel monachi non valent. Possessiones.
Quadraginta annorū præscriptio religiosis domibus concedatur. Volumus.

Qu. V.

Iudicio, non manibus, res ecclesiæ defendantur. Consuetudo.

Qu. VI.

Causæ suæ detrimentum patiatur episcopus, qui

qui ecclesias suas ab alio detentas, propria autoritate quærit adire. Placuit.

Delictum personæ in damnum ecclesiæ conuerti non debet. Si episcopum.

In personam delinquẽtis, non in facultates eius vltio procedat. Cognouimus.

Res eorum, qui ex clero labuntur, simul cum ipsis monasterio tradantur. De lapsis.

Inutilis sacerdos ecclesiam suam dignitate non priuat. Si fortaßis.

Poßeßiones monasterij pro peccato abbatis episcopo tollere non licet. Episcopo.

Qu. VII.

Decimæ à laicis non poßideantur. Decimas.

Fideliter decimas dat, qui omnium suorum decimas soluit. Quicunque.

Excommunicantur, qui decimas sacerdotibus dare nolunt. Omnes.

Veterum exemplo decimæ soluuntur. Decimas.

Decimæ non sunt à populo redimendæ. Decimas.

Quia decimæ Deo non redduntur, indictio fisci acceßit. Maiores.

Columbas vendit, qui ecclesiam indisciplinatis committit. Et hoc.

Omnes basilicæ ad eum pertinent episcopum, in cuius territorio positæ sunt. Omnes.

Archidiaconus, archipresbyter, præpositus vel decanus, nec officia, nec beneficia ecclesiastica

stica sine consensu episcopi tribuat. Nullus. 530
De manu laici episcopatus, vel abbatia susci-pi non debet. Si quis.
Excommunicationi subiaceat, nec inuestitura sumat fructum, qui de manu laici ecclesiam susceperit. Quoniam.
Excommunicetur, qui per laicos ecclesias obtinet. Si quis.
Qui per laicos ecclesias obtinet, & qui manus imponit, communione priuetur. Constitutiones.
Nullus clericus per laicum ecclesiam obtineat. Per laicos.
Singuli episcopi suos habeant œconomos. Quoniam.
Laici non sunt constituēdi œconomi. In noua.
Non habet laicus aliquid statuendi in ecclesia facultatem. Non placuit.
Ecclesiasticas dignitates laici disponere non possunt. Laicis.
Laicus sacrilegus habetur, qui dispositionem, vel dominationem rerum ecclesiasticarum vsurpat. Si quis.
In ecclesia quam quis ædificat, nihil sibi præter aditum vendicet. Piæ mentis.
Laici presbyteros de ecclesiis nō eiiciant. Cōtra.
Fundatores ecclesiarum, si inopes cœperunt esse, ab eisdem alimenta accipiant. Quicunque.

Heredes eius qui ecclesiam construxit, & ipsi pro ea solicitudinem gerere debent. Filiis.

Fundatores ecclesiarum ordinandos in eis episcopo offerant. Decernimus.

A dominio constructoris monasterium non est auferendum. Monasterium.

Episcoporum prouidentia à fundatoribus ecclesiæ honorentur. Considerandum.

Reliquiæ auferantur ecclesiarum, si plures hæredes de eis contenderint. Si plures.

Non liceat laicis presbyteros de ecclesia eiicere. Laici.

Absque episcoporum consensu laici presbyteros de ecclesiis non eiiciant. Inuentum.

Sine voluntate episcoporum decimas, vel ecclesias à laicis monachi non suscipiant. Decimas.

Nulli liceat in suum ius monasterium conuertere: alij tamen ad ordinandum tradere illud valet. Nemini.

Episcopi & fratrum consilio monasterium ad meliorandum alibi ponere nullus prohibeatur. Si quis.

Publicæ pœnitentiæ subiiciantur, qui circumueniendo aliquos tondere audent. Constituit.

Sine voluntate fratrum aliquem de suis propinquis Abbas sibi substituere non valet. Congregatio.

Quæruntur quatuor.

1 *An qui infirmitate grauatus presbyter, monachum se velle fieri dixit, reus voti teneatur, an liceat ei à suo proposito cordis discedere.*

2 *An ecclesia & beneficiũ ei reddenda sunt, qui prius libera voluntate refutauit.*

3 *Si contigisset eum se & sua monasterio tradidisse, an licentia Abbatis liceat ei ad propria redire.*

4 *Si sine licentia Abbatis retro abierit, an sua sibi ab Abbate reddenda sint.*

Qu. I.

Quæ Deo vouentur, necessariò redduntur. Sunt quædam.

Dignus est supplicio, qui seipsum Deo subtrahit, à voto resiliens. Ananias.

Ante Dei oculos cadant, qui bona quæ concipiunt, agere recusant. Qui bona.

Qu. II.

Non cogitur aliquis in monasterio manere, nisi professionem fecerit in manu Abbatis. Consaldus.

Vxor post propositum continentiæ ducta, dimitti non debet. Nos nouimus.

Ante probationem triennij nullus in monasterio suscipiatur. Si quis.

Qu. III.

Post suam & suorum traditionem, nulli fas est cum licentia Abbatis ad propria redire. Quod autem.

Qu. IIII.

Honore priuetur, qui de iure ecclesiæ aliquid alienauerit. Quicunque.

Qui reuocandum putat quod ecclesiæ contulit, sacrilegij crimen incurrit. Sunt qui.

Qui sacris locis derelicta, retinere contenderit, sacrilegium committit. Sacrilegium.

Sacrilegi iudicantur, qui ecclesiæ facultates alienant. Omnes.

Excommunicetur, qui confinia ecclesiæ frangere tentauerit. Sicut.

Soluatur altario, quod pro immunitate emendatur ecclesiæ. Si quis.

Non licet aliquid de ecclesia rapere. Miror.

Fugientem ad ecclesiam, nemo audeat abstrahere. Reum.

Ab ecclesia arceatur ingressu, qui aliquem ab ecclesia violenter rapuerit. Frater.

Ecclesiarum non est dignus ingressu, qui eas violat. Ad episcopos.

Qui ecclesiam Dei vastat, & eius sacerdotes insequitur, sacrilegus iudicatur. Sicut.

Qua pœna feriatur, qui ecclesiæ vsibus dedicata prædia vexare tentauerit. Attēdendū.

Iudæ similis probatur, qui ornamenta surripit eccle

 532

ecclesiæ. *Si fortè.*

Sacrilegium facit, qui pecuniam ecclesiæ rapit. Qui rapit.

Segregetur ab ecclesia clericus, qui seruum vel discipulum suum ad eam confugientem verberare ausus fuerit. Nullus.

Qui de atrio vel porticibus ecclesiæ fugientem abstrahit, excommunicetur. Si quis.

De multiplici genere sacrilegij, & pœna eiusdem. Quisquis.

Nisi canonicè iudicatum episcopum comprehendens laicus, excommunicetur. Si quis.

Flagellatores clericorum post tertiam admonitionem, si non resipuerint, excommunicentur. De presbyterorum.

Pro graduum varietate mulctentur, qui clericos occidunt. Qui subdiaconum.

Qui clericum percusserit, excommunicetur, & non nisi à Romano pontifice absoluatur. Si quis suadente.

Nemini est permissum de eo quod Papa statuit, iudicare, vel eius sententiam retractare. Nemini est.

Sacrilegium faciunt, qui Iudæis publica officia committunt. Constituit.

Post præstitam securitatem, serui restituantur dominis, qui ad ecclesiam confugiunt. Metuentes.

Securitate recepta, ad ratiocinia reddenda fu-

gitiui ab ecclesia redire cogantur. Vxor.

Eripiatur in libertatem seruus, cui Christiano Iudaeus signaculum circuncisionis impressit: alioquin ab ecclesia suo domino reddatur inuitus. Iudas.

De atrio ecclesiae, quod triginta passibus clauditur, nisi prius data securitate, fugiens non abstrahatur. Diffiniuit.

Ante securitatẽ acceptã, de atrio ecclesiae fugitiuus non cogatur exire. Id constituimus.

Religionis occasione dominum suum non audeat contemnere seruus. Si quis.

Corripiatur durissimè, qui causa religionis docet seruum dominũ suum contẽnere. Si quis.

Primati insinuetur necessitas, quae res ecclesiae distrahere compellit. Nullus.

Sine licentia episcopi, quicquid Abbas vẽdiderit, irritũ deducatur. In venditionibus.

Nullo titulo res monasterij valent ab eius iure segregari. Questi sunt.

Non debet ecclesia suscipere, quae filio exhaeredato sibi offeruntur. Quicunque.

CAVSA XVIII.

Quaeruntur duo.

1 An monasterium possit petere, quae ab episcopo acquisita sunt: an episcopalis ecclesia possit sibi vendicare, quae monasterio fuerant tradita.

An per

2 An per episcopum Abbas sit eligendus, & ordinandus: an tantummodo à propriis fratribus sit instituendus.

Qu. I.

Qui de monacho episcopus ordinatur, quod ante consecrationem habuit, monasterio: quod verò post consecrationem acquisiuit, propriæ ecclesiæ derelinquat. Statutum.

Qu. II.

Abbates & alia officia per episcopos debent institui. Hoc tantum.

Congregatio monasterij, non episcopus, aut aliquis extraneorũ abbatẽ instituat. Abbas.

Ille debet Abbas institui, quem sua congregatio & possessionis dominus ordinari poposcit. Abbatem.

De libertate monachorum. Quàm sit.

Missas publicas in cœnobio episcopi non celebrent, nec aliquod ei grauamen inferant. Luminoso.

Baptisterium in monasterio non permittitur fieri. Pridem.

Cum permissione episcopi Abbas locum suum deserere potest. Abbas.

Non licet monachis abbates pro suo arbitrio expellere, aut alios ordinare. Nullam.

Sine conscientia episcopi monasterium nullus ædificet. Quidam.

Examinetur ab episcopo, religiosis fœminis

præponendus. Qui.

Sine permißione episcopi, nulli monasterium præsumant incipere. De monachis.

Absque episcopi, vel abbatis voluntate, nullus monachorum cellulam constituere præsumat. Nullus.

Abbas, qui cautus in regimine non fuerit, à proprio episcopo, & à vicinis abbatibus à suo arceatur honore. Si quis.

In episcoporum potestate Abbates consistunt. Abbates.

Nullus ministret Abbatibus episcopalia, qui alicui episcoporũ nolunt subesse. Abbatib.

Vtilitates monasterij à proprio episcopo debent disponi. Cognouimus.

Cum monialibus, monachis habitare non licet. Diffinimus.

Monachi & monachæ in nullo simul cohabitent loco. In nullo.

A monasterio monachorum, longius constituãtur monasteria puellarũ. Monasteria.

Puellarum manasteria monachorum præsidio & ministerio regantur. In decima.

Sanctimonialibus receptacula, seu domicilia priuata habere non licet. Perniciosam.

Monasteria clericorum, aut laicorum habitacula fieri non debent. Peruenit.

Qui in sacro sunt ordine constituti, in monasteriis nullam habeant potestatem. Dudum.

Gratia

 534

Gratia visitandi & exhortandi monasterium episcopus adire potest. Visitandi.

Frequenter episcopi monasteria visitet, & quæ corrigenda sunt, corrigant. Non semel.

Non debet episcopus aliquid à monasterio exigere, præter conditiones quas dedicationis tempore constituerit. Eleutherius.

Consueta seruitia episcopis monasteria exhibeant. Seruitium.

CAVSA XIX.

Quæruntur tria.

1 *An episcopus debeat permittere, vt relicta propria ecclesia, clericus monasterium ingrediatur.*

2 *Si episcopus licentiam dare noluerit, an eo inuito monasterium poßit adire.*

3 *Si contigerit clericos regulares canonicos fuisse, vtrum concedendus esset eis monasterij ingressus.*

Qu. I.

Non debet negari ingressus clericis, qui monachorum propositum appetunt. Clerici.

Qu. II.

Inuito episcopo, eius clericum nemo suscipiat. Alienum.

Qui monachorum propositũ appetit, etiam inuito episcopo suscipiendus est. Duæ sunt.

Qu. III.

Regulares canonici, monachi fieri non debent. Nullus.

Patris sui concessione regulares canonici monachi fieri possunt. Statuimus.

Quæ semel sunt dedicata, semper monasteria perseuerent. Quæ.

Qui loca sacra cõia diuersoria fecerit, clericus deponatur, laicus excõmunicetur. Quoniã.

Ante quàm bienniũ in conuersione cõpleuerit aliquis, tonsurari non debet. Monasteriis.

Post monasterij ingressum nulli relinquitur licentia testandi. Quia.

Post monasterij ingressum, eidem monasterio omnia sunt conferenda. Prælatum.

CAVSA XX.

Quæruntur quatuor.

1 *An in pueritiæ annis traditi monasterio, cogantur religionis propositum tenere.*

2 *Si præter voluntatem parentum tonsuram, vel religionis vestem quis in pueritia accipiat, an possit sibi detrahi, an non.*

3 *Qui præter propriam voluntatem cucullam induerit, an cogatur eã retinere, an non.*

4 *An ab vno monasterio in aliud districtius liceat alicui transire.*

Qu. I.

Virginitatis professio adulta ætate firma esse incipit. Firma autem.

Non

Non licet de monasterio egredi, quem pater vel mater intra annos infantiæ fecerit ordinare. Addidistis. 535

Aut propria professio, aut paterna deuotio monachum facit. Monachum.

In monasterio perpetuò maneant, qui à parentibus traditi sunt. Quicunque.

Qui à progenitoribus monasterio traditus est, de eo egredi non licet. Quę progenitores.

Non licet puellis nuptias eligere, quæ spontanea voluntate virginitatis susceperunt votum. Puellæ.

Extra voluntatem propriam retrusi, in monasteriis non teneantur. Sicut.

Non nisi certis diebus velamen imponatur virginibus. Deuotis.

Ante quadragesimum ætatis suæ annum virgines non consecrentur. Iuuenculas.

Ante. 25. annos, virgines non consecrentur. Placuit.

Professionem viduitatis faciant, & habitum sumant religionis, quæ castitatem seruare proponunt. Vidua.

Qu. II.

Tonsura, vel vestis religiosa, in minori ætate suscepta, à parentibus irrita fieri potest. Si in.

Vsque ad annos duodecim paternæ voluntatis puella subiaceat arbitrio. Puella.

Abbat

Abbatissa præsumẽs velare virginem, vel viduam, excommunicetur. Statuimus.

Infantes oblati à parentibus, sub plurimorum testimonio suscipiantur. Oportet.

Qu. III.

Non pótest deseri propositum monachi, sponte susceptum. Propositum.

Qui religiosum habitum sponte susceptum deserere voluerit, ad ipsum redire cogatur. Procliuis.

Ad honores mundi non veniant clerici retrogradi. Eos.

Monasticis disciplinis nullus inuitus subiiciatur. Præsens.

Restituantur hæredibus res eorum, qui ab episcopis, vel abbatibus decepti, comas deposuerunt. Constituit.

Qu. IIII.

Non sunt prohibendæ virgines sacræ, quæ causa religionis aliud monasterium adire desiderant. Virgines.

Vota monachi sine consensu abbatis sui, irrita sunt. Monacho.

Monachum nullus suscipiat, aut ordinet, absque abbatis sui permissu. Monachum.

CAVSA XXI.

Quæruntur quinque.

1 *An clericus in duabus ecclesiis possit conscribi.*

Si

2 *Si vnam voluerit relinquere, an liceat ei ad aliam transire.*

3 *An procurationes secularium negociorum clericis liceat suscipere.*

4 *An claris & fulgidis vestibus eis ornari expediat.*

5 *An ab episcopo correcti, suum officium relinquere, & ad prophanum iudicem confugere valeant.*

Qu. I.

In duabus ecclesiis clericus conscribi nullo modo debet. Clericus. &, Clericum.

In vna ecclesia titulatus, alteram sibi commendatam potest habere. Qui plures.

Duobus monasteriis vnus Abbas praeesse non potest. Vnum.

Vnus episcopus duabus praeficitur ecclesiis iure speciali. Relatio.

Qu. II.

Sine dimissoriis literis in aliena ecclesia clericus non ordinetur. Quoniam.

Ad aliam ecclesiam clerico transire non licet, si propriis ministris sua fuerit destituta. Placuit.

Nihil commune habeat cum ecclesia priori, qui de vna in aliam translatus est. Si quis.

Vna ecclesia duobus sacerdotibus diuidi non potest. Sicut.

Conductitiis presbyteris ecclesia non committatur.

tatur. Praecipimus.

Qu. III.

Qui clero annexi sunt, secularium possessionum procuratores non fiant. Peruenit. & Credo.

Secularium negociorum procurationem clerici non suscipiant. Cyprianus.

Non licet clericis mollitiis secularibus obligari. Mollitiis.

Secularibus negociis clerici non alligentur. Hi qui.

Qu. IIII.

Corripiantur clerici, qui vnguentis & claris & fulgidis vestibus lasciuiunt. Omnis.

Clerici siue in itinere ambulantes, siue alibi degentes, congruis sibi vestibus vtantur. Nullus.

Non mundanis vestibus, sed ordini suo conuenientibus, clerici vtantur. Episcopi.

Extra domos sine proprio ornatu sacerdotes nō appareant. Sine ornatu.

Qu. V.

Presbyter vel diaconus ab episcopo depositus, imperatorem non adeat. Si quis.

Non defendatur ab aliquo, qui episcoporum iudicio damnatur. Si quis.

Communione priuetur, qui ecclesiasticae disciplinae regulam fugientem, defendere praesumit. Si forte.

Spe reconciliationis careat, qui ab episcopis condemnatus, imperatorem adierit. Si quis episcopus.

Episcoporum causæ coram principibus examinari non debent. Si episcoporum.

CAVSA XXII.

Quæruntur quinque.

1 *An iuramentum sit præstandum, vel non.* De iureiurando.

2 *An sit periurus, qui iurat falsum, quod putabat verum.*

3 *An licuit archidiacono denegare episcopo consuetam obedientiam.*

4 *Si constiterit esse illicitum quod iurauit archidiaconus, an sit seruandum.*

5 *Si constiterit illud seruandum esse, an episcopus sit reus periurij, qui contra iuramentum archidiaconum suum ire compellit.*

Qu. I.

Iuramentum, pro fœdere pacis est agendum. Omne.

Iuratio non est prohibenda, nec tanquam bonum appetenda. Non est.

Peierare peccatum est, non iurare. In nouo.

In necessariis verum iurare, non est peccatum. Vt noueritis.

Nec tanquam bonum appetendũ, nec tanquam malum, iuramentum est euitandũ. Ita ergo.

Iurare non est peccatum. Tu malum.

Per-

Per Deum iurare permittitur, ne per idola iuretur. Et iurabunt.

Infirmis iurare conceditur. Considera.

Excommunicetur clericus per creaturas pertinaciter iurans. Clericum.

Clericus deponatur, laicus anathematiZetur, per capillum, vel caput Dei iurãs. Si quis.

Non est maius per euãgelium, quàm per Deum iurare. Si aliqua.

Non solum in altari, vel reliquiis, sed etiã communi loquela periuriũ caueatur. Habemus.

Non prohibet Deus iurare, sed peierare. Non est.

Iuratio non est peccatum. Si peccatum.

Iuramẽtum accipere nõ prohibemur. Quãuis.

Licet vti fide eius, qui vt eam seruet, per dæmonia iurat. Mouet te.

Fidelium consortio careat, qui pœnitentiam periurij agere noluerit. Prædicandum.

Qu. II.

De mendacio.

Peierat, qui aliter facturus est, quàm promittit. In dolo.

Quos debeat habere comites iusiurãdũ. Animaduertendum.

De eo qui iurat falsum, quod putat verum. Homines.

Non est mentiri, dicere falsum, quod putat verum. Is autem.

Non mentitur, qui animum fallendi non habet.

Bea

538

Beatus.

Falli in iis quæ ad fidē non pertinent, aut paruum, aut nullum est peccatum. In quibus.

In iis quæ ad fidem pertinent, grauius est falli, quàm alios decipere. In ipsarum.

Quot sint genera mendacij. Primum.

Non licet alicui causa humilitatis mentiri. Quum humilitatis.

Non licet mentiri, vt arrogantia euitetur. Non ita.

Non omne mendacium æquè peccatum est. Mihi autem.

Nullo modo est aliquis decipiendus. Nec artificioso.

Pro temporali vita alicuius, perfectus mentiri non debet. Ne quis.

Nostro peccato alterius saluti consulere non decet. Faciat.

Non reputantur mendacia, quum ea quæ non sunt, ioco dicuntur. Quod ait.

Veterum exemplo mentiri non licet. Si quis per.

Obstetrices de pietate remuneratæ, de mendacio sunt punitæ. Si quælibet.

Simulatio vtilis est, & in tempore assumenda. Vtilem.

Quòmodo Abraham excusetur à mendacio, quòd Saram sororem suam esse dixit. Quæritur.

Qu. III.

Quum episcopus, qui falsum iurauit, quod putabat verum, reus periurij non esset, consueta obedientia ab archidiacono sibi denegari non debuit. Quum ergo.

Qu. IIII.

Quæ vota seruanda sint.

Melius est vota stultæ promißionis non implere, quàm crimen committere. Si publicis.

Aliquando non expedit promissum seruare sacramentum. Est etiam.

Pietas fuit, quòd David Nabal, sicut iurauerat, non occiderit. Quod David.

Turpia vota seruanda non sunt. In malis.

Non est seruandum iuramentum, quo malum incautè promittitur. Si aliquid.

De duobus malis minus eligi oportet. Non solum.

Tolerabilius est, iuramentũ non implere, quàm quod turpe est facere. Vnusquisque.

Incommutabilis Deus quandoque sua mutat statuta. Incommutabilis.

Sapientis est reuocare, quod malè loquitur. Magnæ.

Qua pœna feriatur, qui illicitum iuramentum facit. Qui sacramento.

Non omnia promissa soluenda sunt. Non semper.

Malè iurans, pœnitentiam agat. Necesse est.

Iuram

 539

Iuramentum quo malum incautè promittitur, non est seruandum. Si aliquid.

Temeritas emendatur, quum incauta diffinitio soluitur. Diffinitio.

Illicitum iuramentum non est seruandum. Actione.

Non obseruentur iuramenta, quæ fiunt contra diuina mandata. Si quis.

Non est appellanda fides, quæ ad peccatum faciendum admittitur. Si ad peccatum.

Si propterea fides non seruatur, vt ad bonum redeatur, non ideo violari dicitur. Mulier.

De quodam Hubaldo, qui iurauit se non ministraturum necessaria matri & fratribus. Inter cætera.

Quædam licet à Deo prohibeantur, tamen iuramento firmata sunt seruanda. Innocens. Habes in hoc cap. quę sint illicita iuramenta.

Qu. v.

Qui peierare cōpellit, & qui compellitur, periurus vterq; probatur. Qui compulsus.

Pœnitentia eius qui in manu episcopi, aut in cruce consecrata peierat. Qui peierat.

Qua pœna sit feriendus, qui neceßitate coactus peierat. Si quis coactus.

Qui peierat, & alios peierare facit, qua pœna sit feriendus. Si quis.

Homicidam vincit, qui sciens ad periuriū compellit. Ille qui.

Non peccat, qui iuramentū exigit ab eo, quem

nescit falsum iurare. Qui exigit.

Vsque ad extremum vitæ non communicet, qui alios ad periuria trahit. Si quis conuictus.

Cui sit indicandum falsum, quod ab aliquo iuratur. Hoc videtur.

De eo qui calliditate verborum iurat. Quacunque.

Periurus est, qui super lapidem falsum iurat. Ecce dico.

Apud Dominum verba nostra non ex ore, sed corde procedunt. Humanæ.

Inter iuramētum & locutionem fidelium nulla debet esse differentia. Iuramenti.

Antè, quàm aliquis iuret, peierat, si contra conscientiam iurare parat. Qui peierare.

Ante rationabiles annos aliqui non cogantur iurare. Paruuli.

Ante quatuordecim annos nullus iurare cogatur. Pueri.

De eodem, & vt à ieiunis iuramenta præstentur. Honestum.

Quibus temporibus iurare probibemur. Decreuit.

Quæ in fidelitate sunt seruanda. De forma. &, Si quis laicus.

Mentitur, qui professionem suam operibus non ostendit. Cauete.

Quoties sermo malus de ore nostro procedat. Quoties.

Nulli

540

Nulli laico clericus quicquam iurare præsumat. Nullus.

CAVSA XXIII.

Quæruntur octo.

1 *An militare peccatum sit.*

2 *Quod bellum sit iustum, & quomodo filij Israel iusta bella gerebant.*

3 *An iniuria sociorũ armis sit propulsanda.*

4 *An vindicta sit inferenda.*

5 *An sit peccatum iudici, vel ministro, reos occidere.*

6 *An mali sint cogendi ad bonum.*

7 *An hæretici suis & ecclesiæ rebus sint expoliandi: & qui poßidet ab hæreticis ablata, an dicatur poßidere aliena.*

8 *An episcopis, vel quibuslibet clericis sua liceat autoritate, vel Apostolica, sine Imperatoris præcepto arma mouere.*

Qu. I.

Alienum videtur ab Euangelica disciplina militare. Quod militare. De bellis & vindicta.

Bella carnalia bellorum spiritualium figuram gerunt. Nisi.

Præcepta patientiæ virtute animi, non ostentatione corporis, seruanda sunt. Paratus.

In bellicis armis multi Deo placere poßunt. Noli.

Quæ sunt in bello iure reprehendenda. Quid.

Militare non est peccatum. Militare.

Pacata sunt bella, quæ geruntur, vt mali coerceantur, boníque subleuentur. Apud.

Summa laus est militiæ, reipubl. vtilitatibus obedientiam exhibere. Summa.

Qu. II.

Quod sit iustum bellum. Iustum.

Nihil ad iustitiam interest, siue apertè, siue ex insidiis aliquis pugnet. Dominus.

Innoxius transitus filiis Israel negabatur, atq; ideo iusta bella gerebant. Notandum.

Qu. III.

Iniuria sociorum armis propulsanda non est. Quòd verò.

Quæ sint differentiæ retributionis. Sex differentiæ.

Ab Imperatore ecclesia auxilium postulare debet. Maximianus.

Catholici aduersus hæreticos à potestatibus ordinatis defensionem possunt postulare. Nostri.

Quantum intersit inter persecutionem catholicorum & hæreticorum. Pro membris.

Iustitia plenus est, qui patriam bello tuetur à barbaris. Fortitudo.

Prodest latroni, vel piratæ, qui mẽbra eius debilitat. Si quis.

Qui socij non repellit iniuriam, similis est ei qui facit. Non inferenda.

Malorum

541

Malorum impietati fauet, qui eis obuiare cessat. Qui potest.

Qui diuina mandata contemnunt, seueris coerceantur vindictis. Iustum est.

Imperatores cum episcoporum prouisione, ecclesiæ defensionem aduersus diuitum potentiam debent suscipere. Ab Imperatoribus.

Non sunt immunes ab scelere, qui non liberant eos quos possunt facto liberare. Ostendit.

Qu. IIII.

Quomodo mali sint tolerandi, & quomodo ab eis recedendum sit. Tolerandi. & infra, Ecce. Malos esse tolerandos.

Quod mali sint tolerandi à bonis. Tu bonus.

Pro pace ecclesiæ mali sunt tolerandi. Quid ergò.

Pacificus est, qui corrigit quod potest, vel excludit à se quod non potest. Quisquis.

Quid sit malis sociari. Ita planè.

Aliena peccata in ecclesia nulli præiudicant. Si quis.

Non te maculat malus, si ei non consentis, sed ipsum redarguis. A malis.

Immundum tangere, est peccatis consentire. Recedite.

Non maculant innocentes facta nocentium. Quàm magnum.

Mali quos ecclesia recipit, nec expellit à bonis, sunt tolerandi, non iudicandi. Fortè.

Pastor est diligendus, mercenarius tolerandus, latro cauendus. Tres personas.

Spiritualis nunquam carnalem prosequitur, sed econuerso. Qui secundum.

Boni à malis nunquã in hac vita penitus possunt separari. Quantus.

Præsens ecclesia simul recipit bonos & malos. Hæc autem.

In lege permittebatur odisse inimicum, sed non ita in nouo testamento. Quum in lege.

Infidelium colloquia & conuiuia non sunt euitanda. Infideles.

Quædam mala punienda sunt, & quædam toleranda. Quidam.

Leuius occulta, seuerius autem punienda sunt ab ecclesia delicta manifesta. Quũ quisq;.

Sicut ab oratione cessandum non est, sic nec à correctione. Sicut.

Soli prædestinati saluantur, qui tamen postulando quasi suo labore saluãtur. Obtineri.

De libero arbitrio & prædestinatione.

Occulto Dei iudicio mali obdurantur flagellis, boni emendantur. Nabuchodonosor.

Non semper in eos qui peccant, vindicta est exercenda. Ipsa.

Medicinali seueritate mali cogantur ad bonum. Quid faciet.

Non semper in eos qui peccãt, vindicta est exercenda. Quod.

Pro iniuria propria episcopo aliquem excommunic

communicare non licet. Inter.

Valde offendit, qui dominica debita impunè dimittit. Si is qui.

Iniuria cui semel remittitur, iterum reuocari non debet. Si illic.

Papa excommunicauit eos, qui ipsum cœperāt, Gulisarius.

Iudicis non est, sine accusatione damnare. Si quis.

Quod à multitudine peccatur, vel ab eo qui multitudinem habet sociam, ab ecclesia non punitur, sed defletur. Non potest.

De iusta & iniusta misericordia. Est iniusta.

Non debemus in mala causa pauperis misereri. Ne amisso.

Hominis est miserendum, peccatori irascendum. Duo.

Quis dicatur gladium accipere. Ille gladiū.

Potestatis officio vtiliter inquieti corriguntur. Nimium.

Heretici etiam ad salutem inuiti sunt trahendi. Displicet.

Hæretici vtiliter patiuntur, quæ catholici vtiliter inferunt. Quando vult.

Ecclesia ratione etiam persequitur hæreticos. Qui peccat.

A regibus terræ contra inimicos suos auxilium petat ecclesia. Non inuenitur.

542

Malos ecclesia iustè persequitur. Si ecclesia.

Exemplo Christi mali cogendi sunt ad bonum. Quis nos.

Non crudelitate, sed dilectione Moyses populum flagellauit. Quid crudele.

Non imputatur fidelibus, qui ex officio aut tormenta exercent, aut capitalem sententiam ferunt. Quaesitum.

Immunis est dictator à culpa, quum legum autoritas in improbos exercetur. Illud etiam.

In correctione malorum Deus omnipotens placatur. Si quos.

Ecclesiasticæ religionis inimici etiã bellis sunt coercendi. Sicut.

Meritò fidei bellorum paratur victoria. Si non.

Ad iram Deus prouocatur, quum mala puniri differuntur. Si ea.

Vindicta quæ ad correctionem valet, non est prohibenda. Ea vindicta.

Quæ veritati contraria sunt, Christiani persequi debent. Quisquis.

Quomodo homo debeat diligere proximum, sicut semetipsum. Debet.

Qu. v.

Mali non sunt interficiendi, sed flagellis emendandi. Circumcelliones.

Præter supplicium mortis, rei sunt puniendi. Pœna.

Mali

 593

Mali probibendi sunt à malo, & cogendi ad bonum. Vnum.
Quies ecclesiæ principum seueritate iuuatur. Prodest.
In præsentia nonnulli puniuntur, ne in æternum flagellentur. Quid ergo.
Qui rei sunt sanguinis, ab ecclesia defendi debent. Reos.
Ex officio, nō est peccatum, hominem occidere. De occidendis.
Qui Deo autore bella gesserunt, præcepta non occidendi nequaquam transgreßi sunt. Si non.
Nemini licet sibi manus iniicere. Tu dixisti.
Nulla fiat oratio pro iis, qui seipsos interficiunt. Placuit.
Non est reus homicidij miles, qui potestati obediens hominem occidit. Miles.
Homicida est, qui sponte occidit quos iudex iubet occidi. Quum minister.
Sicut iure laudatur obedientia, ita reprehenditur, qui sibi non cōcessa vsurpat. Lex æterna.
Bono animo officia vindictæ possunt impleri. Officia.
Non est iniquus, sed humanus, qui crimen persequitur, vt hominem liberet. Non est.
Quare sint instituta, regia potestas, & legalia tormenta. Non frustra.
Nonnunquam potius peccat, qui causam mortis præb

tis præbet, quã ille qui occidit. Quũ homo.

Quod sacerdotes efficere dicendo non valent, disciplinæ terrore potestas extorqueat. Principes.

Et regia potestas, & sacerdotalis defendat autoritas, quæ ad diuinam confeßionem pertinent. Res omnes.

Sacerdotalis admonitio quos corrigere non valet, mundana potentia corrigit. Incestuosi.

Malos comprimere, & bonos subleuare, regum officium est. Regum.

Aeterna mercede fraudatur, qui fidem & reuerentiam potestatibus seruare contemnit. Si apud.

Militaris disciplina regi omnia seruat. Dicat.

Querimonias ecclesiarum, qui in dignitatibus agunt, attentius debent audire. Administratores.

Non solum homines, sed etiam contrariæ fortitudines sunt vltrices iræ Dei. Non solum.

Qui crudeles iugulat, non est talis qualis patientibus videtur. Non est.

Minister est Dei, qui malos percutit in eo quod mali sunt. Qui malos.

Non scelus admittit iudex, qui homines vincit. Iudex.

Non sanguinem effundit, qui homicidas & sacrilegos punit. Homicidas.

Principes peccatoribus parcere non debent.

Si

544

Si audieris.

Tribulationum flagellis aliquando perfidia castigatur. Ad fidem.

Iniuria sacramentorum Christi à regibus est vindicanda. Si propterea.

Diligentißimi rectores sunt, qui malos vt à malo fugiant, persequuntur. Si vos.

Non amatur seruus, vel filius, quum non corripitur. Non putes.

Innocentis officium est, nulli nocere, & peccantem punire. Non innocentiæ.

Non est misericors, qui vitiis nutriendis parcit. Qui vitiis.

Enormia flagitia per mundi iudices corripiantur. Sunt quædam.

Furta & crimina à rege sunt cohibenda. Rex.

Non peccat, qui ex officio nocentem interficit. Si homicidium.

Non qui ad bonum, sed qui ad malum cogit, persequitur. Non vos.

Schismaticos & hæreticos mundi potestates coerceant. De Liguribus.

Ab ecclesiæ vnitate diuisi, mundanis potestatibus coerceantur. Quali nos.

Iniquitas prauorum quamuis bonis prosit, tamen punienda est. Relegentes.

In certamine quod cõtra infideles geritur, quisquis moritur, cœleste regnum meretur. Omnium.

Non

Non sunt homicidæ, qui aduersus excommunicatos Zelo matris ecclesiæ armantur. Excommunicatorum.

Pax ecclesiæ mœstitiam consolatur perditorum. Quis enim.

Aliquando puniũtur peccata per populos iussu diuino excitatos. Remittuntur.

Qu. VI.

Ecclesia malos debet cogere ad bonum, sicut Christus Paulum coegit. Schismatici.

Variis modis errantes corripiuntur à Deo. Quod.

Non est considerandum quod quisque cogitur, sed quomodo cogitur. Vides.

Onere pensionis rusticus ad dominum conuerti cogatur. Iam verò.

Qu. VII.

Res terrena non nisi diuino, vel humano iure tenetur. Quicunque.

Catholici non ideo aliena poßident, quia ab hæreticis ablata tenent. Si de rebus.

Res ecclesiasticæ ab hæreticis iniustè poßidentur. Quod autem.

Qui à corpore Christi præciditur, spiritum iustitiæ tenere nõ potest. Quemadmodum.

Qu. VIII.

Episcopi nec militarib. ne- *Clerici nec sua, nec Romani pontificis autoritate arma arripere valent. De episcopis.*

Pro clerico qui in bello, aut rixa moritur, oratio vel

tio vel oblatio non offeratur. Quicunque.

Gradu amisso tradantur monasterio clerici, voluntaria arma sumentes. Clerici.&, Quicunque.

Pro Sarracenis Papa iubet populum congregari,& ad littus descendere. Igitur.

Vltor sui gregis Papa debet esse, ac praecipuus adiutor. Scire.

Cœleste regnum à Deo consequitur, qui pro Christianorum defensione moritur. Omni.

Contra Langobardos precibus Hadriani Papae Carolus bellum suscepit. Hortatu.

Iudaeos non debemus persequi, sed Sarracenos. Dispar.

Qui crimina quae potest emendare, non corrigit, ipse committit. Praeterea.

Crimen punire pro Deo, non est crudelitas, sed pietas. Legi.

Quaedam in veteri testamento licebăt, quae in nouo prohibentur. Occidit.

Necessitate instăte, in quadragesimalibus diebus bellum inire licet. Si nulla.

Petrus Ananiam & Saphiram increpando morti tradidit. Petrus.

Beatus Gregorius quosdam hortatur, vt milites congregent, & contra hostes arma viriliter parent. Vt pridem.

Episcopi non debent militaribus occupari negotiis. Reprehensibile.

gociis occupari, nec iudicia sanguinis exercere debent.

In morte cuiuslibet hominis episcopi se miscere formident. Si in morte.

Ecclesiæ Imperatoribus non sunt obnoxiæ. Conuenior.

De suis, externis ecclesiæ soluunt tributa. Tributum.

De agro ecclesiastico presbyter non cogatur censum persoluere. Secundum.

Absque autoritate Romani pontificis ad comitatum episcopi proficisci non audeant. Quo ausu.

Absque metropolitani consilio, vel comprouincialium episcoporum ad Imperatorem episcopi non pergant. Si quis.

Qui ab Imperatoribus religiosis vocati episcopi non fuerint, ad comitatum non proficiscantur. Si vobis.

Sacerdotes ibi consentiant fieri iudices, vbi iureiurando indulgentia promittitur. Sæpe.

Non debent agitare iudicium sanguinis, qui sacramenta Domini tractant. Iis, à quibus.

Membra detruncans, domos incendens, absque iudiciali autoritate excõmunicetur. Si quis.

Domos incendens gratia, vel odio alicuius, excommunicetur. Pessimam.

Homicida est, qui publicã functionem non habens aliquẽ occidit, vel debilitat. Quicũq;.

Si plures contra vnũ rixentur, qua pœna quisque eorum feriatur. Si quatuor.

Quæruntur tria.

1 *An lapsus in hæresim poßit aliquos officio priuare, vel sententia notare.*

2 *An post mortẽ aliquis poßit excõmunicari.*

3 *An pro peccato alicuius tota familia sit excommunicanda.*

Qu. I.

Qui in iam damnatam hæresim labitur, eius damnationis se participem facit. Acatius.

Non est retractandum, quod semel synodus statuit contra vnamquamque hæresim. Maiores.

Non vltrà in eum procedere oportet, qui in hæresim damnatam recidit. Acatius.

Excommunicatus, alium excommunicare non potest. Audiuimus.

Non soluitur, vel ligatur, nisi quod autoritas beati Petri soluerit, vel ligauerit. Manet.

In persona Petri ligandi & soluendi ecclesia potestatem accepit. Quodcunque.

Suis meritis firmus, nonnũquam turbatur alienis. Non turbatur.

Solus Petrus accepit mandatum, vt homo piscem caperet. Est aliud. De autoritate Ro. ecclesiæ.

Nulla perturbatio à tramite Apostolicæ sedis retrahat, quæ omnes hæreses semper destruxit. A recta.

Fides Romanæ ecclesiæ omnem hæresim de-

ſtruit. Memor.

Nullis hæreſibus Romana ſuccubuit eccleſia. In ſede.

Ad Romanam referatur eccleſiam, quoties ratio fidei ventilatur. Quoties.

Christianæ religionis Zelum Romana eccleſia præ cæteris habuit. Officij.

Aliorum ora non timet fides quam Romana commendat eccleſia. Hæc eſt fides.

Nota. *Aliud quàm Romana eccleſia, neq; conſentire, neque velle permittitur. Rogamus.*

Alexandrinæ eccleſiæ à Romana diſſentire non licet. Quum.

Profeßione ſuæ fidei aurem erroris Romana abſcindit eccleſia. Si Petrus.

Extra vnitatem ſanctæ eccleſiæ ſpiritus ſanctus non accipitur. Loquitur.

Non habet Deum patrem, vniuerſalis eccleſiæ relinquens vnitatem. Alienus.

Ligādi & ſoluendi nō habet poteſtatē, qui vnitatē eccleſiæ catholicæ non tenet. Omnibus.

Varia crimina variis ſunt pœnis afficienda. Non afferamus.

Ex ſola eccleſia ſacrificium Dominus accipit. Quia ex.

Non exhibet fidem Christo, qui corpus eius diſcerpit. Aduocauit.

Etiam corpore ab eo recedendum eſt, qui fidem Christi non habet. Omnis.

Propha

 547

Prophanus est, extra ecclesiã beati Petri agnũ comedere tentans. Quoniam.

Hæreticorum consortia à catholicis sunt fugienda. Quo dignior.

Nec peccatis solui, nec cœleste regnum ingredi, ab vnitate ecclesiæ diuisus, potest. Quicunque.

Non suscipiuntur illorum sacrificia, quorum fides reprobatur, & vita. Odi.

Vbi charitas non est, ibi fides vel iustitia locum non habet. Vbi sana.

A fide recedens, spiritus perfectionem amittit. Heretici.

Sacrificij potestate penitus carent hæretici. Didicimus.

Proprio spolientur honore, qui contra pacem ecclesiæ nituntur. Qui contra.

Nec consecrat, nec consecratur, in schismate constitutus episcopus. Pudenda.

Vnitati non communicat, schismaticis consentiens. Schisma.

Ex quo episcopus fidem ecclesiæ docet, alium excommunicare potest. Ait.

Non habentur excommunicati, qui ab hæreticis excommunicantur. Apertè.

Ad iudicãdum excommunicati non recipiantur. Miramur.

Pro aliquo facinore ab hæreticis excõmunicatus, à Catholicis nõ est recipiẽdus. Quisquis.

Quicunque propter disciplinam ab hæreticis excommunicatur, non est à catholicis recipiendus. Subdiaconus.
In extremis positus, etiam ab hæretico pœnitentiam accipere valet. Si quem.
Per annum pœniteat, qui de manu hæretici nesciens prohibitam communionem accepit. Si quis.
Potius est mortem arripere, quàm de manu hæretici communionem accipere. Cœpit.

Qu. II.

Non possunt ab ecclesia solui post mortem, qui in hac vita ab ea noluerint absolui. De communione.
Ecclesia viuentes potest ligare, vel soluere, non mortuos. Legatur.
Non oportet ab eorum eleemosynis post mortem abstinere, quibus in vita communicare non destitimus. Sanè.
In incorrigibilem sententia damnationis lata, relaxari non potest. Damnationis.
Hæretici etiam post mortem sunt excommunicandi. Sanè.

Qu. III.

Pro peccato alicuius tota familia punitur corporaliter, sed non spiritualiter. Quod autẽ.
Pro peccato patris non erit filius anathematizandus. Si habes.
Illicitè si aliquis excommunicat, semetipsum,

non illum condemnat. Comperimus.

Qui non corde, sed ore maledicunt, labiorum immunditiam contrahunt. Qui negligunt.

Vita, non sententia quemlibet ligat, aut soluit. Si quis.

Qua pœna feriatur, qui illicitè aliquem excommunicat. De illicita.

Vita, non sententia, ab ecclesia aliquem eiicit, vel ad eam reducit. Quum aliquis.

Et qui aperto sacrilegio, & qui peruersa vita fidelibus non sociantur, ad ecclesiam non pertinent. De illis.

A Deo separamus, quos impios esse demonstramus. Certum.

Ab omni maledicto fideles immunes esse oportet. Si igitur.

Quos significent illi, qui ad benedictionem, quíve ad maledictionem de filiis Israël electi sunt. Quum ergo.

Sancti viri non ex voto vltionis, sed amore iustitiæ aliquando maledicunt. Quum sancti.

Errantes, & in errorem mittentes, excommunicentur. Apostolica.

Delinquentes, corrigantur à sacerdotibus: incorrigibiles inuenti, excommunicentur. Tam sacerdotes.

Secunda vel tertia admonitione interposita, excommunicationis sententia procedat. De excommunicationis.

Mali ab ecclesia sunt eliminãdi. Resecandæ.

Pro diuersitate culparum, subditi a præpositis corripiantur. Corripiantur.

Qui corrigi nolunt, excommunicationis ferro debent abscindi. Ecce autem.

Excommunicandus est, qui duas simul vxores habere præsumit. An non.

Falsi testes & homicidæ communione priuentur. Itaque.

Excommunicetur potens, qui pauperem religiosum spoliare præsumit. Si quis.

Communione priuetur, qui Romipetas, & peregrinos, vel mercatores molestare præsumit. Si quis.

Excommunicetur, qui oratores ecclesiarum, vel earum bona, vel personas ibi seruientes, infestare præsumunt. Paternarum.

Qui peregrinos aut inermes pauperes deprædati fuerint, excommunicentur. Illi qui.

Schismatici & hæretici differre dicũtur. Inter.

Vnde hæresis dicatur. Hæresis.

Qui propriè dicantur hæretici. Hæreticus.

Non sunt hæretici, qui nõ sua audacia, sed aliena, seducuntur in errorem. Dixit.

Magistri erroris existunt, qui veritatis disciplinam contemnunt. Quid autem.

Hæretici sunt, qui quod prauè sapiunt, contumaciter defendunt. Qui in.

Errante damnabilior est, qui eius defendit errorem.

rorem. Qui aliorum.

Qui mendacio veritatem immutant, patrũ terminos transferre probantur. Transferunt.

Abiiciantur, qui aduersariorum conueniunt prauitati. Illud.

Et sodalitates & conuiuia hæreticorum clerici vitare debent. Clericus.

Canonum obseruatores cum hæreticis nullum debent inire certamen. Cum quibus.

Non contradicit, sed potius obedit Euangelio, qui malos excommunicat. Notandum.

Diuina maledictio meritum maledicti designat. Deus.

Quot sint sectæ hæreticorum. Quidam.

Quare diuina prouidentia multos errare permittat. Adeò.

CAVSA XXV.

Quæruntur duo.

1 *An clerici baptismalis ecclesiæ autoritate priuilegij, decimas suæ diœcesis ex integro sibi valeant vendicare.*

2 *An subsequenti priuilegio monachorum, derogetur antiquioribus priuilegiis baptismalium ecclesiarum.*

Qu. I.

Constitutionem synodi, quam vniuersalis ecclesiæ probauit consensus, Romanam sedem seruare oportet. Confidimus.

Qui negligenter pascit Dominicum gregem sibi commẽdatum, conuincitur summum non amare pastorem. Diuinis.

Non debent vllo modo variari, quæ ad perpetuam ordinantur quietem. Quæ ad.

Nulli diuinas constitutiones & Apostolicæ sedis decreta temerare licet. Nulli.

In spiritum sanctum blasphemant, qui sacros canones violant. Violatores.

In quibus Romano pontifici licet nouas condere leges. Sunt.

Apostolicæ sedis autoritas contra sanctorum statuta aliquid condere non valet. Contra.

Stare non valet, quod contra Euangelicam, vel Apostolicam doctrinam seu constitutionem factum fuerit. Omne quod.

A statutis patrum non deuiare, & fidei regulam custodire, prima salus est. Prima.

Profitetur Pelagius Papa tomum sui decessoris per omnia seruare. Satagendum.

Anathema apud Deum fiat, qui censurã Romanorum pontificum violat. Generali.

Non licet alicui episcopo cõtra Romanum pontificem aliquid agere. Omnia.

Non communicet sacris altaribus, qui nescit sacris obedire canonibus. Hac consona.

Obseruandæ sunt regulæ à sanctis patribus in synodo statutæ. A sanctis.

Statuta & voluntatem suorum præcessorum

custodiant, qui suā seruari volunt. Iustitiæ.
Contra statuta sanctorum agit, qui ea non seruat intacta. Ideo.

Qu. II.

Ecclesiarum priuilegia cunctis temporibus intemerata seruentur. Priuilegia.
Nec nouitate mutari, nec improbitate conuelli ecclesiarum priuilegia debent. Priuilegia.
Priuilegio suæ dignitatis aliquis ecclesiā exuere non debet. In Galliarum.
Statuta Apostolicorum præcessorum Apostolicus destruere non debet. Si ea.
Metropolitanus dignitatis sibi traditæ antiquitus ius intemeratum obtineat. Igitur.
Priuilegia metropolitanorum inconuulsa seruari oportet. Seruatis.
Institutionis Apostolicæ decreta, nulla præsumptione violentur. Institutionis.
Priuilegia ecclesiarum Apostolicus debet seruare illæsa. De ecclesiasticis.
Quod rationabiliter diffinitum est, in nullo debet violari. Quum piæ.
Sibi iniuriam facit, qui fratrum suorum iura perturbat. Quod.
Nulla præsumptione violentur, quæ ab Apostolicis, & eorum successoribus, sunt instituta. Amputato.
Quæ rationabiliter ordinata sunt, nulla debent refragatione turbari. Ecclesiastica.

Quæ contra leges fiunt, pro infectis habentur. Imperiali.

Lege ibi de rescriptis. *Rescriptum meretur effectum, quod cum iuris & legum ratione concordat. Dicenti.*

Priuilegia ecclesiarum nulla debent improbitate conuelli. Priuilegia.

Anathema sit, qui mandata vel decreta Romanorum pontificum seruare contempserit. Si quis.

Statuta priorum, successores seruare oportet. Præcessorum.

Non licet pontifici ab ecclesiæ iure discedere, quod documentorum autoritate firmatur. Postea quam.

Quod habet, amittat, qui, quod non accepit, vsurpat. Sic decet.

Priuilegium amittit, qui sua autoritate non legitimè vtitur. Denunciamus.

Ius ordinandi amittunt, qui immeritum consecrant. Si qui.

Episcopalis dignitas ciuitati subtrahitur, quæ suos præsules interimit. Ita nos.

CAVSA XXVI.

Quæruntur septem.

1 *Qui sint sortilegi.*
2 *An sit peccatum, esse sortilegum.*
3 *A quibus genus diuinationis sumpsit exordium.*
4 *Quot sint genera diuinationis.*

5 *An*

 551

5 *An sortilegi vel diuini sint excommunicandi, si cessare noluerint.*

6 *An excommunicatus ab episcopo, poßit reconciliari à presbytero, illo inconsulto.*

7 *An morientibus est indicenda pœnitentia sub quantitate temporũ.*

Qu. I.

Qui sint sortilegi. Sortilegi sunt.

Qu. II.

Sortes exquirere, nõ est peccatũ. Quod autem. De sortilegiis & diuinationibus.

Quid sit sors. Sors.

Exemplo Ionæ vel Matthiæ nõ est sortibus indifferenter credendum. Non statim.

Ad secularia negocia diuina oracula non sunt conuertenda. Hi qui.

Exemplo Matthiæ non est indifferenter sortibus credendum. Non exemplo.

Non sunt obseruanda quæ à diuinis præcipiuntur, quamuis ea contingant quæ ab eis prænunciantur. Intelligi.

Institutiones hominum, quæ sint superstitiosæ, vel non. Illud.

Nõ est vita, sed mors, inquisitio vel curatio quæ à diuinis, vel magis experitur. Qui fine.

Christiana & vera pietas planetarios expellit & damnat. Illos planetarios.

Cultura est idololatriæ, auguria seruare, & stellarum requirere cursus. Sed & illud.

Non ideo reliqua sunt immunda, quia ab area vel

vel torculari aliquid ad dæmonum sacrificium tollitur. Si de area.

Immunis est ab reatu, qui emit quod nescit idolis immolatum. Licet aliquid.

Qu. III. & IIII.

De multiplici genere diuinationis. Igitur genus.

Quot modis dæmones futura prænoscant. Sciendum.

Quòd ex corporeis motibus internas animi cogitationes diabolus deprehendat, res occultissima est. Quodam.

Qu. V.

Anathema sit, qui hariolos vel incantatores obseruat. Si quis.

Quinquennio pœniteat, qui diuinationes expetit. Qui diuinationes.

Elementa colere, lunæ aut stellarum cursus in suis operibus Christianis seruare non licet. Non liceat.

Sacris officiis dediti magi, vel incantatores non fiant. Non oportet.

Honore priuetur episcopus, vel presbyter, qui magos, vel aruspices consulit. Si quis episcopus.

De iis qui auguriis & diuinationibus student. Aliquanti.

Sors nihil aliud quàm diuinatio & maleficium esse decernitur. Sortes.

Incan

 552

Incantatores, sortilegos, velut Christi inimicos punire oportet. Peruenit.

Excommunicetur clericus, monachus, laicus, diuinationes, vel auguria, vel sortes secutus. Si quis.

Contra sacrilegos idolorum cultores custodia pastoralis inuigilet. Contra.

Ab ecclesia separetur, auguriis & incantationibus deseruiens. Auguriis.

Sortilegia & magicam artem episcopi omnibus modis eliminare studeant. Episcopi.

Abiiciatur sacerdos, qui huiuscemodi maleficiis operam dedit. Quicunque.

Quæ magorum præstigiis fiunt, non vera, sed phantastica esse probantur. Nec mirum.

Qu. VI.

Pœnitẽtium reconciliatio, Chrismatis, & puellarum consecratio, à presbyteris non fiat. Si iubet.

Permißione episcopi, virgines consecrare presbyter valet. Presbyter.

Nec diaconis ministrare, nec pœnitentem in ecclesia benedicere, presbyteris licet. Ministrare.

Iußione episcopi, de occultis peccatis presbyteri pœnitentem reconcilient. Presbyteri.

Si episcopus absens est, per presbyterum reconcilietur, in periculo constitutus. Aurelius.

Qui metu mortis reconciliatur, conualescens sine

sine communione pœnitentiæ impleat tempus. Si quis.

Sine manus impositione recedentes de corpore, reconcilientur. Qui recedunt.

Aliorum testimonio moriturus fidelis, reconcilietur, si obmutuit, vel in phrenesim conuersus est. Is qui.

Cura & probatione episcopi morientes, reconcilientur. De iis verò.

Non est neganda reconciliatio iis, qui tempore necessitatis eam implorant. Iis qui tẽpore.

Non respuatur eius oblatio, qui festinans ad pœnitentiam, sacerdotem inuenire, non potuit. Si aliquis.

Reus est animarum presbyter, qui pœnitẽtiam morientibus abnegat. Si presbyter.

Pœnitentia morientibus non est deneganda. Agnouimus.

Inconsulto episcopo, pœnitentem presbyter reconciliare, nisi vltima necessitas cogat, non debet. Presbyter.

Qu. VII.

In periculo constitutis, pœnitentiæ quantitas non est imponenda, sed notificanda. Ab iis. infirmis.

Præsidẽtium arbitrio præfigantur tempora pœnitudinis. Tempora.

Et qualitas criminum, & contritio pœnitentium, in satisfactione imponenda, à sacerdo-

te

553

te consideretur. De iis verò.

Episcopi arbitrio pro qualitate peccati pœnitentiæ tempora distribuantur. Pœnitentib.

Sine personarum acceptione imploranti pœnitentia detur. Sacerdos.

Tempus pœnitentiæ pro qualitate peccati impendatur. Pro.

Tempus & modus pœnitendi delinquentibus præsidentium imponatur iudicio. Hoc sit.

Intimo charitatis affectu pœnitentem debemus suscipere. Pœnitentem.

Pœnitentes legem Dei diligant, iniquitatem odio habeant. Affectum.

Impœnitentes tanquam ethnici habeantur. Erga eum.

Melius est errare in misericordia remittendi, quàm in seueritate vlciscendi. Alligant.

Calendarum obseruationes agere non licet. Non licet.

Anathema sit, qui ritum paganorum & calendarum obseruat. Si quis.

Infirmitatibus hominum incãtationes nihil remedij præstant. Admoneant.

Dies Aegyptiaci & Ianuarij Kalendæ non sunt obseruandæ. Non obseruetis.

Graue peccatum est, dies obseruare, menses & annos. Quis.

Sine incantatione herbas vel petras licet habere. Dæmonium.

CAVSA

CAVSA XXVII.

Quæruntur duo.

De matrimonio.

1 *An coniugium poßit esse inter vouentes.*

2 *An liceat sponsæ à sponso recedere, & alteri nubere.*

Qu. I.

Excommunicetur viduæ, quæ religioso habitu abiecto, nuptias etiam elegerint. Sicut bonum.

De viduis & virginibus, quæ à religionis proposito discedunt. Viduas.

Transire non possunt viduæ & virgines, post religionis propositum, ad nuptias. Neque viduas.

Ex quolibet sensu corporis mulier corrumpi potest. Nec aliqua.

Clericus deponatur, laicus excommunicetur, qui cum sanctimonialibus mœchatus fuerit. Si quis.

Viduæ & puellæ quæ post religionis habitum nubunt, à communione suspendantur. De viduis.

De iis qui votum virginitatis habentes, nubũt, necdum sacro velamine tectæ. Hæ verò.

Non sunt admittendæ ad pœnitentiam virgines sacræ, si publicè postea nupserint. Quæ Christo.

Ab ecclesia eliminandæ, & ergastulis retrudendæ sunt monachorum, vel monacharum impudicæ

554

impudicæ personæ. Impudicas.

Monachus, & virgo Domino consecratæ, si nupserint excommunicentur. Virginem.

Dum viuunt, lamentis pœnitentiæ se affligant, qui sanctimonialibus scienter copulantur. Hi ergo.

A sacra communione priuentur, qui sacris virginibus se sociant. Virginibus.

In monasterium reuocetur, ac recludatur, qui à fornicatione recedere noluit. Peruenit.

Non est viduis fas, post susceptum velamen à sacro proposito discedere. Viduas.

Qui sacro velamine tectam in coniugium ducit, anathema sit. Si quis.

Ad habitum redire cogatur, & recludatur in monasterio, quæ religiosam vestem abiecit. Si custos.

Districtæ custodiæ tradatur, qui à religionis proposito ad secularem habitum rediit. Si homo.

Non tribuitur licentia nubendi, qui continentiam seruare decreuerunt. Nubendi.

Peiores sunt adulteris, quæ continentiæ propositum violant. Meliore.

Monachus & virgo qui se Deo dedicant, nuptiis iungi non possunt. Si qua.

Diaconissa, quæ post ordinationem nubit, anathema sit. Diaconissam.

Inter digamos reputantur, qui virginitatem

pollicitam præuaricantur. Quotquot.

Virginibus Deo dedicatis, nec in fine danda est communio, si libidini seruierunt. Virgines.

Cogatur ad pœnitentiam filia clerici, si deuota maritum duxerit. De filia episcopi.

Deuota, nisi desierit peccare, non est in ecclesia recipienda. Deuotam.

De monacha quæ ad lapsum adulterij deducitur. Si qua.

Post dignam pœnitentiam, communionem recipiant, qui in religiosas mulieres excedunt. Nos autem.

De legibus imperatorum hac de re. Si quis.

Mulieres castæ obseruent religiosum habitum, quæ religionis obtentu velantur. Mulieres.

Monachus vxorem ducens, nunquam sacri gradus mereatur consortium. Monacho.

Ante professam continentiam nubant viduæ quibus volunt. Viduæ.

Non permittitur vidua post professionem continentiæ votum deserere. Vidua.

Professio viduitatis coram episcopo facta post habitum susceptum nulli violare permittitur. Viduitatis.

Modus & solennitas faciendæ professionis hoc ordine seruetur. Omnes.

Filij perditionis sunt, qui violant corpora fœminarum consecratarum. Sciendum.

In monasterio recludantur monachi, vxoribus sociati. Et quia.

Post professam continentiam quisquis vxorem duxerit, ab ea separetur. Vt lex.

Coniugia vouentium non sunt dissoluenda. Nuptiarum.

De viduis, quæ primam fidem irritam fecerunt. De viduis.

Qu. II.

Coniugalis pactio, non virginitatis defloratio, coniugium facit. Quum initiatur.

A prima fide desponsationis coniuges verius appellantur. Coniuges.

Triplex bonũ coniugij fuit in parentibus Christi. Omne.

Frater sponsam fratris post eius mortem ducere non potest. Si quis.

Vxore mortua, licet viro aliam ducere, sed non repudiatam, vel desponsatam. Additur.

Post mortem alicuius, nullus de eius consanguinitate sponsam acccipiat. Si quis.

Non est inter eos matrimonium, quos non copulat commixtio sexus. Non est. Contrarium.

Illa mulier non pertinet ad matrimonium, cum qua non celebratur nuptiale ministerium. Quum societas.

Causa religionis coniugia solui non debent. Sunt qui.

Absq; viri cõsensu monasterio mulier deputa-

ta, ad eius cõsortium non prohibetur redire. Multorum.

Ad vxorem redire cogatur, qui sine eius consensu religiosam vestẽ suscepit. Agathosa.

Sine consensu vxoris religionis propositum vir sumere non potest. Si quis.

Sine conscientia episcopi, viro & vxori causa religionis diuertere non licet. Si vir.

Sine vxoris voluntate viro continere non licet. Si tu.

Vir non est suscipiendus in monasterium, nisi & vxor conuertatur. Quia Agathon.

Continentiæ vota non licet suscipere, nisi eandem vitam vir eius elegerit. Scripsit.

Desponsata puella non prohibetur monasterium eligere. Desponsatam.

Desponsata impunè monasterium potest eligere. Decreta.

Si mulier probauerit, quod à viro suo nunquam cognita fuerit, separetur. Quod autẽ.

Sororem vxoris polluẽs, neutram valet habere. Qui dormierit.

De eo qui dormit cum spõsa fratris sui. Quidã.

Si quis sponsam filij sui oppresserit, simul cum ea sine spe coniugij maneat. Si quis.

Si sponsus raptam recipere noluerit, liceat illi aliam ducere. Raptor.

In desponsatione coniugium initiatur. Quum initiatur.

Coniunct

556

Coniunctorum commixtio matrimonium perficit. In omni.

Matrimonium sponsali coniunctione initiatur, commixtione perficitur. Quapropter.

Quum desponsata fuerit tradita, & in vsum deducta, ritè coniunx appellatur. Si quis.

Quare sponsæ post pactum non statim tradantur. Institutum.

Consuetudine scripturæ sponsæ coniuges, & sponsi viri appellantur. Genuit.

Maria coniunx dicitur more scripturæ, quum simpliciter sponsa esset. Priusquam.

Dominus non commendasset matrem discipulo, si eam Ioseph cognouisset. Si enim.

Maria vxor Ioseph appellatur, quia sic ab eo putabatur futura. Inuenta.

Ad nuptias Mariæ Ioseph non peruenit. Sic quippe.

Puellæ desponsatæ prioribus reddendæ sunt. Desponsatas.

Communione priuetur sponsa, nisi raptorē desererе, & ad spōsum suū redire voluerit. Atho.

Quid sit raptus. Raptus.

Ibi raptus admittitur, vbi puella abducitur, de cuius ante nuptiis nihil probatur. Lex illa.

Puellam alij desponsatam, alter accipere non valet. De coniugali.

Si quis mulieri consensus fidem fecerit, non licet illi aliam ducere. Duobus.

CAVSA XXVIII.

Quæruntur tria.

1 *An coniugium ſit inter infideles.*

2 *An liceat alicui aliã ducere, priore viuẽte.*

3 *An ſit reputandus digamus, qui ante baptiſma habuit vnã, & poſt baptiſma alterã.*

Qu. 1.

Eſſe coniugiũ inter infideles, multis autoritatibus probatur, & negatur. Quod autem.

26. Diſt. *Digamus reputatur, qui ante baptiſma habuerit vnã, & poſt baptiſma alterã.* Nunquid.

Infidelis poteſtate ſit, poſt baptiſma recipere, quàm antè dimiſerat. Si quis.

Fidelis infidelem diſcedentem ſequi non cogitur. Simili.

Sine culpa relinquitur vxor, quæ cum fideli habitare noluerit. Vxor.

Licitè dimittitur vxor, quæ virum ſuum cogere quærit ad malum. Idololatria.

Quæ ſimulachrum facit, nec reſipiſcit, dimittatur à viro ſuo. Non ſolum.

Amore cuiuſlibet, non eſt à fide recedendum. Si infidelis.

Quòd etiam infideles ſunt coniuges, & quòd fideli licet dimittere infidelem. Iam nunc.

Ab infidelibus coniugibus licet recedere, ſed non expedit. Sic enim.

Niſi ad fidem Iudæus acceſſerit, ſeparetur ab vxore fideli. Iudæi.

A par

557

A parentum separentur consortio fideles, ne in eorum inuoluantur erroribus. Iudæorũ.

Iudæis ad fidem venientibus, cum infideli nulla sit communio. Sæpe.

Cum Iudæis nec manducandum, nec bibẽdum, nec ab eis medicamentum recipiendum est. Nullus. De Iudæis.

Clerici, siue laici, vitent Iudæorum conuiuia, nec ad sua consortia recipiantur. Omnes deinceps.

Fideles infidelibus non sunt coniugio copulandi. Caue.

Cum hæreticis catholici non misceant coniugia. Non oportet.

Christiana communione careat, qui Iudaicæ prauitati cõiugali se vinculo sociat. Si quis.

Qu. II.

Non potest quis post baptisma alteram ducere, viuente ea quæ ante baptisma sibi fuerit virgo copulata. Si quis.

Licet fideli aliam ducere vxorem, quam Christianæ fidei odio infidelis dimittit. Si infidelis.

Qu. III.

Non est digamus, qui ante baptisma habuerit vnam, & post baptisma alteram. Oportet.

Non debet fieri episcopus, qui ante baptisma habuerit vnam, & post baptisma alteram. Acutius. 55. dist. Nullus.

CAVSA XXIX.

Quæruntur duo.

1 *An ſit coniugium, ſi ſeruus pro libero ſe offerat, & aliquam huius ignaram vxorem ducat.*

2 *Si prius putabat hunc eſſe liberum, & poſtea deprehendit illum eſſe ſeruum, an liceat ei ſtatim ab illo diſcedere.*

Qu. I.

Quínam errores excludant conſenſum matrimonij. Quod autem. §. His ita.

Qu. II.

Licet ſeruo matrimonia contrahere. Omnib.

Ancillam in matrimonium ſuſceptam, viro dimittere non licet. Si quis liber.

Inter patronum & libertam conſtat eſſe matrimonium legitimum. Si quis ancillam.

De eo qui ancillam duxit in vxorem, quam putat eſſe liberam. Si quis.

Non licet mulieri dimittere, quem ſciens ſeruum accepit in virum. Si fœmina.

Seruitutis occaſione dimitti non valet, quæ poſt controuerſiam ſtatus ſe in libertatem aſſeuerauerit. Cuius.

Occaſione conditionis doloſè mutatæ, vir non diſcedat ab ea, quam libertatis tempore acceperit. Perlatum eſt.

Legitima ſeruorum coniugia, ſua autoritate domini non dirimant. Dictum eſt.

CAVSA XXX.

Quæruntur quinque.

1 *An vxori suæ debitum reddere valeat, qui proprium filium de sacro baptismate suscepit.*

2 *An sponsalia contrahantur inter infantes.*

3 *An spirituales vel adoptiui filij naturalibus copulari valeant.*

4 *An vxorem compatris vxoris suæ alicui ducere liceat.*

5 *An clandestina desponsatio manifestè præiudicet.*

Qu. I.

Separentur viri ab vxorib. qui aliquo casu natos proprios corā episcopo tenent. Peruenit.

Ab vxore separetur, qui filiastrū suum coram episcopo tenuit. Si quis.

Non separetur à viro, quæ filiastrum de sacro fonte leuauit. Nosse.

Non separetur à viro, sed pœnitentiam agat, quæ filium suum coram episcopo fraudulenter tenuit. Dictum est.

Separentur, & graui pœnitentia plectantur, qui filiolam suam vel spiritualem matrem ducunt in vxorem. De eo.

Non separentur ab vxoribus, qui filiastros suos coram episcopo tenent. De iis.

Non separetur ab vxore, qui necessitatis causa filium suum baptizauit. Ad limina.

Par pœnitentia ei indicitur, qui spiritualem filiam, & pœnitentialem suam violare monstratur. Omnes.

Qu. II

Ante tempus consentiendi, coniugium contrahi non potest. Vbi non est.

Qu. III.

Qui de sacro fonte suscipitur, filius est eius à quo suscipitur. Ita diligere.

Filia spiritualis carnali filio nullo modo nubere potest. Pictatium.

Filio suo, quem de sacro fonte susceperit, nullus tradere audeat. Non oportet.

Filij, vel filiæ, ante vel post compaternitatem genitæ, legitimè coniungi possunt. Super his.

Qui ex compatre vel commatre post susceptos filios de fonte nati fuerint, coniungi nō possunt. Post.

Non cogitur quis dimittere filiam suæ commatris, quam duxit in coniugium. Illud etiam.

Qu. IIII.

Duas commatres alicui habere non licet. Sciscitatur.

Octo annis pœniteat, qui duabus commiscetur commatribus. Si pater.

Nullus duabus commatribus commisceatur. Si quis.

Vxorem compatris ducere potest, quum ipsa commater non fuerat. Qui spiritualem.

Vxor

Vxor simul cum viro filium alicuius in baptismate non suscipiat. Quod autem.

Qu. v.

Clandestina coniugia fieri non debẽt. Aliter.

Nuptias occultas celebrare nõ licet. Nullus.

Nuptiæ publicæ celebrari debent. Nostrates.

In contrahendo coniugio quæ sunt obseruanda. Qualis.

Quomodo sponsus & sponsa ad benedictionem accedant. Sponsus.

Sine publicis nuptiis nullus ducat vxorem. Nullum.

Quare fœminæ velantur, dum maritantur. Fœminæ.

Nuptiæ dicuntur ab obnubendo, eo quòd caput suum obnuberé soleant. Nec illud.

Incerta nemo iudicare præsumat: & licet vera sint, non tamen credenda, nisi quæ certis indiciis comprobantur. Si quis. §. His ita.

Ante iustam probationem nullus est iudicandus, aut damnandus. Nullum.

Non sunt aliqua iudicanda prius, quàm certis demonstrentur indiciis. Iudicantem.

CAVSA XXXI.

Quæruntur tria.

1 *An possit duci in coniugium, quæ prius est polluta per adulterium.*

2 *An filia sit tradenda alicui.*

3 *An post patris spõsionẽ illa possit nubere aliĳ.*

Qu.

Qu. I.

Adulterio polluta non ducatur ab eodem in matrimonium. Nullus.

Licet alicui ducere matrimonio, quam prius polluit adulterio. Denique.

Nullus ducat in coniugium, quam polluit per adulterium. Illud.

Post mortem viri non potest adultera in vxorem duci. Relatum.

Post peractam pœnitentiam poterit viduam in vxorem ducere, quam viro viuente per adulterium polluit. Si quis.

Post pœnitentiam reconcilietur ad communionem vidua, quæ mœchum suum in virum accepit. Si qua.

Fides & conuersatio pœnitentiam breuiat eorum, qui frequenter ducunt vxores. De iis.

Secundum veritatis rationem fornicari conuincitur, qui secundam ducit vxorem. Hac ratione.

Vt vitetur periculum fornicationis, secunda matrimonia conceduntur. Quomodo.

Nec duæ, nec tres, nec deinceps nuptiæ sunt condemnandæ. Aperiant.

Secunda coniugia, sicut & prima, licita esse probantur. Deus.

Qu. II.

Iuramēto patris non cogitur puella nubere, cui nunquam assensum adhibuit. Si verum.

Quorum

Quorum vnum futurum est corpus, vnus debet esse & animus: atque nulla est inuita copulanda alicui. De neptis.

Non licet deserere viro, quam præmissis dotibus & publica attestatione duxit vxorem. Lotharius.

Qu. III.

De parentibus qui fidem frangunt sponsaliorum. Si qui.

CAVSA XXXII.

Quæruntur octo.

1 *An meretrix licitè ducatur in vxorem.*

2 *An ea quæ causa incontinentiæ ducitur, sit coniux appellanda.*

3 *Cuius arbitrium aliqua sequatur, an liberi aui, an originarij patris.*

4 *Si viuente vxore alicui liceat filios ex ancilla quærere.*

5 *An ea quæ vim patitur, pudicitiam amittere comprobetur.*

6 *An adulter adulteram poßit dimittere.*

7 *An viuente dimissa, aliam poßit accipere.*

8 *An infidelem sub præmissa conditione liceat alicui fideliũ in coniugem ducere.*

Qu. I.

Patronus turpitudinis est, qui vxorem suam adulteram dimittere noluerit. Sicut.

Causa fornicationis vir dimittat vxorem, non tamen.

tamen adulteram ducat. Dixit.

Sola fornicatio vxorē maculat. In coniugio.

Qui vxorem suam adulteram dimittere noluerit, duobus annis pœniteat, si ei debitum reddiderit. Si quis.

Post pœnitentiam adulterij vxorem vir potest accipere. De Benedicto.

Qui adulteræ debitum reddit, tribus annis pœniteat. Si quis.

Adulterio purgato per pœnitentiam, potest fieri reconciliatio coniugij. Quod autem.

Quum fornicationis vitium excluditur, castitatis virtus asciscitur. Quum renūciatur.

Non habetur fallax apud Deum, qui ad veritatem pœnitendo reuertitur. Apud.

De adultera non tenenda, & quòd vxores non possint maritos suos adulterij reos facere. Ibidem § Crimen.

Veritas nuptiarum non consistit in commixtione maris & fœminæ. Non enim.

Primæ vel secundæ nuptiæ hac autoritate probari videntur. Nuptiæ.

Virginitas cōsilio suadetur, non ex imperio præcipitur. Integritas.

Non est peccatum meretricem ducere vxorem. Non est.

Qu. II.

Partus fœminarum est eis sola caussa nubendi. Pudor.

561

Non coniuges, sed adulteri vocantur, qui non secundum præcepta Christi coniunguntur. Sicut.

Immoderatus vsus coniugatorum, non est nuptiarum malum, sed est veniale propter nuptiarum bonum. Quicquid.

Non datur præsentia sancti spiritus, tempore, quo coniugales actus geruntur. Connubia.

Coniuges sunt, qui causa solius incontinentiæ sibimet inuicem copulantur. Solet.

Fornicarij sunt, non coniuges, qui sterilitatis venena procurant. Aliquando.

Non est homicida, qui aborsum procurat antè, quàm anima corpori sit infusa. Quod verò.

Profectus est honestatis, fornicariam abiicere, & vxorem legitimam accipere. Ancillam.

Legitimo matrimonio copulatur, quæ concubinam habenti traditur. Non omnis.

Viduæ & virgines propria voluntate sibi maritos eligant. Hoc sanctum.

Qu. III.

Arbitrio liberi aui, non originarij patris, puellam nuptias sequi oportet. Patrem.

Qu. IIII.

Quomodo Abraham excusetur à crimine fornicationis. Iste.

Sicut bonorum ministerio boni & mali, ita ministerio malorum boni & mali in fide generantur. Recurrat.

Abraham non est reus adulterij, qui vxore viuente filios ex ancilla suscepit. Dixit.

Quod præter legitimam vxorem committitur, adulterij crimine damnatur. Nemo sibi.

Nihil est fœdius, quàm vxorem amare quasi adulteram. Origo.

Virginalis castitas non præfertur coniugio Abrahæ. Quis.

Patriarchæ non concupiscentia explendæ libidinis, sed causa numerosæ prolis plures habebant vxores. Obiiciuntur.

Sanctius est, absque liberis defungi, quàm ex illicito concubitu stirpem quærere. Sicut.

Ex ancilla filij non sunt quærendi. Dicat.

Adulteria non sunt admittenda etiam voluntate generandi filios. Sic non sunt.

Illicitus concubitus, & omnis non legitimus vsus illorum membrorum, nomine mœchiæ intelligitur. Meretrices.

Extraordinaria voluptas & inuerecunda opera nuptiarum, luxuria & immundicia appellantur. In eo.

Immoderatus vsus mulierum, Salomonem ad idololatriam traxit. Salomon.

Liberorũ procreatio in matrimonio laudatur: meritricia voluptas etiam in vxore damnatur. Liberorum.

Qui sint liberi, & quam conditionem sequantur parentum. Liberi.

Qu. v. 562

Pudicitia violenter eripi non poteſt. Quod autem.

Melior eſt virginitas mentis, quàm carnis. Tolerabilius.

Mente incorrupta, caro non corrumpitur. Reuera.

Aliena libido neminem polluit. Itáne.

In corpore pudicitia violari non poteſt, ſi mens inuiolata ſeruatur. Ad Deum.

Caro non peccat, ſi à contagione fuerit anima munda. Non poteſt.

Non corrumpitur pudicitia carnis, ſi mente ſeruatur. Magis.

Nec peccatum, nec iuſtitia ex opere ſine voluntate perficitur. Sicut.

Virginitas carnis non ſeruatur, mente corrupta. Si Paulus.

Corpore intacto caſtitas nonnunquam amittitur. Nec ſolo.

Adulterium perpetratur, quum innupta turpiter concupiſcitur. Qui.

Quæ opprimuntur, incontaminatis virginibus ſe comparare non audeant. Illæ.

Mœchatur, qui alicui præter matrimonij fœdus miſcetur. Non mœchaberis.

Qui viuente vxore ſua, alteram cognoſcit, adulterium committit. Puto. Adulterium

Qualiſcunque ſit vir, ex quo ſemel placuit, non

est dimittendus. Horrendus.

Similiter de vxore intelligatur. Si vxorem.

Non licet viro vxorem dimittere, nisi causa fornicationis. Præcepit.

Cõmunione priuetur, qui extra causam fornicationis vxorẽ suã dimittit. Præceptum.

In vtroque sexu adulterium pari ratione punitur. Christiana.

Qu. VI.

Qui fornicatur, fornicationis causa vxorem suam dimittere non potest. Nihil.

Qualem quisque vult inuenire vxorem, talem se seruet. Si ducturi.

Iudicium de alio expetere non debet, qui de se iudicari non vult. Iniquum.

Viri grauius sunt puniendi de adulterio, quàm mulieres. Indignantur.

Sicut vir caput est mulieris, sic adulterando grauius delinquit quàm mulier. Non mœchaberis.

Qu. VII.

Vinculum coniugij fornicatione non potest dissolui. Interueniente.

Nulla ratione dissoluitur coniugium, quod semel initum probatur. Licitè.

Siue vir ab vxore, siue vxor à viro causa fornicationis discesserit, alteram habere prohibetur. Apostolus.

Ab vxore dimissus, vel dimissa à viro, ad pœniten-

 563

nitentiã redigãtur, nisi aut continẽter viuere, aut se reconciliare voluerint. *Placuit.*

Mœchatur, qui à viro dimissam ducere præsumit. Dominus.

Adultera probatur, quæ viuente viro alteri nubit. Omnes.

Mulieri fideli, quæ virum adulterum dimittit, alij nubere non licet. Fidelis.

Ad pœnitentiam est cogendus, qui multis nuptiis copulatur. Si quis.

Qui ob fornicationem vxorẽ dimittit, & aliam ducit, mœchari probatur. Quemadmodum.

Minus est, secundum naturam coire, quàm contra naturam delinquere. Offerebat.

Grauiora sunt flagitia quæ contra naturam probãtur, qualibet incesta macula. Flagitia.

Turpior & flagitiosior est vsus cõtra naturam, quàm fornicationis & adulterij. Vsus.

Omnis immũda pollutio, fornicatio est, licet varia sint peccata fornicationis. Non solum.

Adulterium secundum in pœnis obtinet locum. Quid in.

Licet ducere aliã viro, cui sua ob infirmitatem corporis debitum reddere non valet. Quod.

Licitum coniugium non negetur illi, cuius vxor cum suo fratre dormierit. Quædam.

Disiungatur, & nunquam coniugio copuletur, qui quamlibet propinquorum incestarit. Si quis.

Sororem vxoris polluens, neutram habere valet. Qui.

Causa adulterij vxorem relinquens, continentiam seruet. Si verò.

Neutram habeat, qui sororem vxoris polluit. Concubuisti.

Cum nouerca, vel filiastra, vel sorore suæ vxoris dormiens, ad coniugium peruenire non poterit. Si quis.

Ob infirmitatem vel damna corporis coniugio solui non licet. Si quis.

Furiosus & furiosa, matrimonia cōtrahere non possunt. Neque furiosus.

Sterilem vxorem dimittere, & causa fœcunditatis, aliā ducere, alicui non licet. Tantum.

Qu. VIII.

Non debet aliquis à continētiæ voto recedere, etiamsi infidelis Christianam se polliceatur fieri. Non solum.

CAVSA XXXIII.

Quæruntur quinque.

1 *An propter impoßibilitatem coëundi, à viro suo aliqua sit separanda.*

2 *An post separationem, ei nubere valeat, cum quo prius fornicata est.*

3 *An sola confeßione cordis crimen poßit deleri.*

4 *An tempore orationis quis valeat coniugi reddere*

564

reddere debitum.

5 An vir sine consensu vxoris, continentiam vouere poßit, vel si minis, vel terroribus licentiã vouẽdi ab ea extorquere valeat.

Qu. I.

Licet mulieri alteri nubere, quam ob frigiditatem vir cognoscere non poterit. Quod autem interrogasti.

In veritate viri consistat, si mulier negat se cognitam ab eo. Si quis.

De iis qui maleficiis impediti, coire non possunt. Si per.

Qu. II.

Non licet alicui vxorem dimittere, nisi causa dißidij primùm ecclesiæ probetur. Seculares.

Lex diuina probibet virum vxorem dimittere, nisi certa causa fornicationis. An quod.

Absque causæ cognitione à viro suo dimissa, ad omnia restituatur. Historia.

Nisi post restitutionem, neq; de coniugij fœdere, neq; de adulterij crimine inter virũ & vxorem iudicium est agitandum. Siue de.

Coniugia penitus interdicantur iis, qui suas coniuges occidunt. Interfectores.

Non licet alicui vxorem suam adulteram occidere. Inter.

Pœnitentia eius qui propriam absque causa peremit vxorem. Quicunque.

Pœnitentia Astulphi, qui vxorem suam interfecit. Admonere.

Potius vxore viuente aliam ducat quis, quàm humanum sanguinem fundat. Si quod.

Clerici si vxores eorum peccauerint, præter necem eas domi custodiant, & ad salutaria cogant ieiunia. Placuit.

Quare sit cõstitutum, post septẽ annos in pristinum statum pœnitẽtes redire. Hoc ipsum.

Pœnitentes matrimonia contrahere prohibentur. De iis.

Ex indulgentia, coniugia post pœnitentiam legitimam non negentur. Audiuimus.

Propter lapsum iuuenilis incontinentiæ, non negentur pœnitentibus licita coniugia. In adolescentia.

Quæ pœnitentia sit imponenda ei, qui matrem occidit. Latronem.

Post dignam pœnitentiam adolescentibus permittantur licita coniugia. Si quis.

Anathemati subiaceat, qui cum matre spirituali, vel cum ea quam de sacro fonte suscepit, fornicatus fuerit, & tamen legitimam vxorem non dimittat. Si quis cum.

Homo non separat, quos pœna condemnat. Quos Deus.

Qu. III. Inseruntur hic Dist. de Pœnitentia.

Dist. I.

Sola

 565

Sola cordis contritione Deo satisfacit peccator, quia mẽtis affectus pro opere reputatur, non solum coram Deo, sed legibus etiam Imperatoriis. Petrus, & deinceps.

Non solum qui manibus occidunt, sed etiam quorum consilio & fraude alij occiduntur, homicidæ probantur. Periculose.

Interfectores fratrum, detractores eorum, eósque audientes, homicidæ habentur. Homicidiorum.

In maleficiis voluntas pro opere reputatur. Omnis.

Homicida est, qui fratri suo mala persuadet. Noli.

Occidit, qui ad nocendum mouetur. Homicidium.

Furti tenentur, qui solo timore non furantur. Si propterea.

Non ideo minus delinquit, cui sola deest facultas. Sicut.

Sunt alij, qui contrà sentiunt, dicentes, sine confessione oris, & satisfactione operis, neminem à peccato posse mundari, si tempus satisfaciendi habuerit. Non potest, & deinceps multis capitulis.

Operibus misericordiæ emimus non Deum, sed nosmetipsos redimimus. Medicina.

Doloris mensura potius, quàm tẽporis, in actione pœnitentiæ considerãda est. In actione.

Mortificatio vitiorum magis, quàm abstinentia ciborum, pœnitenti necessaria est. Mensuram.

Sequuntur solutiones contrariorum. §. His autoritatibus.

Sufficit illa confeßio, quæ primum Deo, deinde sacerdoti offertur. Quamuis.

Dist. II.

Primã vitij causam non penitus extinguit, qui in illam postea recidit. Si quis semel.

Consequẽter tractat autor, an charitas, vel spiritus sanctus semel acceptus, poßit amitti.

Dist. III.

In hac distinctione probat Gratianus, pœnitentiam posse iterari (vt ita dicam) sed non solennem. Nempe toties nobis agẽdam esse pœnitentiam, quoties peccamus.

Dist. IIII.

In hac distinctione tractat autor, an peccata remissa redeãt. & contrarias ad hanc quæstionem affert sententias.

Dist. V.

Quæ peccator in pœnitentia considerare debet. Consideret.

Pœnitentes negociationis lucra abiiciant. Qualitas.

Post pœnitentiam, ad militiam secularem redire non licet. Contrarium.

Decennio pœniteant, qui post pœnitentium ad secu

 566

secularem militiam redeunt. Si qui.

A communione suspendantur, qui post pœnitentiam ad secularia redeunt. De iis.

Quæ sit falsa pœnitentia. Falsas.

Post conuersionem ad negocium redire non licet, quod sine peccato agi non potest. Negocium.

Dist. VI.

Deponatur sacerdos, qui peccata pœnitentis publicare præsumit. Sacerdos.

Proprius sacerdos ignarus vel imperitus vitari potest. Placuit.

Dist. VII.

In hac distinctione quæritur, an vtilis sit pœnitentia, quæ iniungitur in mortis articulo.

Qu. IIII.

Tempore quo vxori debitum redditur, à carnibus agni abstinere oportet. Sciatis.

A coniugali concubitu sanctorum solennitatibus est abstinendum. Quotiescunque.

Diebus ieiuniorum à propriis vxoribus abstinere oportet. Fratres.

Vxoris vsus certis diebus cessare iubetur. Christiano.

Non verè pœnientiam agit, qui continentiam non seruat. Qui.

Ab ingressu ecclesiæ temperare se debet vir, cum propria vxore dormiens. Vir cum.

In diebus quadragesimæ nuptias celebrare non

licet. Non oportet.

Nisi ex consensu communi, orationi coniuges vacare non possunt. Apostolus.

Nisi ex consensu communi coniugatis pœnitentia non detur. Pœnitentiam.

Qu. v.

Non potest vir continentiam seruare, nisi vxoris habeat consensum. Si dicat.

Non debet extorqueri mulieris consensus ad continentiam Deo vouendam. Notificasti.

Vir potest abnuere vota continentiæ, quæ sine eius consensu Deo vxor obtulerit. Mulier.

Non potest vir continentiæ vota rescindere, quæ cum eius assensu mulier Deo promiserit. Quod Deo

Continentiæ meritũ habet, qui incontinentia vxoris debitũ reddere cogitur. Secundum.

Vota contineñtiæ sine vxoris consensu reddi non possunt. Vna.

Absque cæteris operibus nec sola virginitas saluat, nec cætera absque virginitate proficiunt. Tunc.

Non licet illi ducere vxorem, qui suam velare permiserit. Qui vxorem.

Vota abstinentiæ, quæ mulier permittente viro promiserit, illo prohibente seruare non cogitur. Manifestum.

Mulieres suis viris debent subesse. Est ordo.

Vir est caput mulieris. Hæc imago.

Arbitrium

 567

Arbitrium viri mulierem sequi oportet in omnibus. Noluit.

Nulla est mulieri potestas, sed in omnibus viri dominio subiecta est. Mulierum.

CAVSA XXXIIII.

Quæruntur duo.

1 *An sit rea adulterij, quæ viuente viro suo alteri nupsit.*

2 *An redeunte primo, sit cogenda recedere à secundo, & redire ad primum.*

Qu. I. & II.

Quæ alij nupserit, putans virum suum mortuum esse, illo redeunte, ad priorem redire cogitur. Quum per.

Probo viro vel vxore de captiuitate redeuntibus, propria redintegrãtur cõiugia. Quũ in.

Quæ primo viro relicto, secundo adhæserit, nisi secundum relinquens, primo recõciliari non potest. Non satis.

Quæ virum in captiuitatem ductum sequi noluerit, maneat innupta, quamdiu vir eius vixerit. Si quis.

Non est adultera virgo, quæ nesciens viro nupsit alieno. Si virgo.

Ne cogatur legitimam dimittere vxorem, qui nesciens dormiuit cum eius sorore. In lectũ.

Matrimonia non prohibeantur contrahere, quorum incestum ignorantia excusat. Si quis.

CAVSA

CAVSA XXXV.

Quæruntur decem.

1 *An liceat aliquam ex propria cognatione duci in vxorem.*

2 *An ex consanguinitate vxoris aliqua possit in coniugem duci.*

3 *Vsque ad quem gradum quisque debeat abstinere siue à propriis, siue ab vxoris suæ consanguineis.*

4 *Quare vsque ad sextum gradum consanguinitas computatur, ita quod nec vltrà progreditur, nec infrà subsistit.*

5 *Quomodo gradus consanguinitatis computandi sunt.*

6 *Qui iureiurando propinquitatem firmare debeant.*

7 *An illi qui de incestuosis nati sunt, filij reputentur.*

8 *Si ignoranter de consanguinitate vel affinitate aliqua in vxorem ducta est, an ex dispensatione possit viro suo adhærere.*

9 *Si contigerit ecclesiam decipi, & causa consanguinitatis aliquã à viro suo separari, quæ post quadriẽnium nuptiis hinc inde celebratis deprehenditur, nõ fuisse cõsanguinea prioris, an secũda cõiugia sint rescindenda, & priora sint redintegranda.*

10 *Si relicta alicuius de propria cognatione ad secũdas nuptias trãsierit, an proles ex eis*

eis suscepta possit pertingere ad consortium alicuius de cognatione prioris viri. 568

Qu. I.

Quare constitutum sit, ne consanguineas ducamus vxores. Quum igitur.

Qu. II. & III.

Vsq; ad septimam generationem nullus de sua cognatione ducat vxorem. De affinitate.

Infamia notantur, qui consanguineas ducunt vxores. Coniunctiones.

Affines in quinta generatione copulari possunt, in quarta si fuerint inuenti, non separentur. De propinquis.

Non prohibentur ducere vxorem, qui ignoranter incestum committunt. Si quis.

Ex propinquitate sui sanguinis vel vxoris, vsque in septimũ gradum, nullus ducat vxorem. Nullum.

Incestuosi nullo sunt digni nomine coniugij. De incestis.

Incestuosi vsque ad satisfactionem excommunicentur. De iis.

Nullus ducat vxorẽ à cõsanguineo cognitã, vel aliqua pollutione maculatam. Nec eam.

Extraordinaria pollutio in naturalibus non impedit matrimonium. Extraordinariæ.

Nullus ducat in coniugem relictam consanguineorum suorum vsque in tertiam generationem. Et hoc.

A consan

A consanguineis propriis, vel uxoris, pariter cuique est abstinendum. Qualiter.

In parentela propria, & coniugis, eadem consanguinitas est obseruanda. Sanè.

Nurus non est aliter reputanda, quàm filia. Si vir.

Vsq; ad septimam generationẽ progeniẽ suam vnumquenq; seruare oportet. Progeniem.

Quousque inter aliquos generatio in memoria retinetur, sibi inuicem non copulentur. In copulatione.

Ex propinquitate sui sanguinis vsque ad septimum gradum, nullus ducat vxorem. Nulli.

Anglicis permittitur, vt in quarta vel quinta generatione copulentur. Quadam lex.

In quinta vel sexta generatione, nullus amplius copuletur coniugio. Contradicimus.

Duorum consobrinorum coniuges vni eidemq; nubere non possunt. Porrò

Qu. IIII.

Propter sex mundi ætates, vsque ad sextum generationis gradum propinquitas statuta est. Consanguinitas.

Qu. V.

Quomodo dirimuntur gradus consanguinitatis. Series.

Quomodo sunt computandi gradus affinitatis. Ad sedem.

Quare consanguinitas vxoris ad virum pertinere

 569

nere dicitur, & quomodo affinitas sit computanda. Porrò.

Qualiter parentelæ gradus computantur. Parentelæ.

Aequiuocatio est, quum soror vxoris cognata vocatur. Quod autem.

Nomina graduum superiorum siue inferiorum, siue ex latere venientium. Primo gradu.

Qu. VI.

Consanguinei tantum, vel si progenies defecerit, antiqui & veraces, propinquitatem in synodo computent. Consanguineos.

Qui iureiurando propinquitatem firmare debeant. Notificamus.

Suæ confeßioni relinquitur, quorum incestum nullus iureiurando affirmat. Si duo.

Iuramentum accusatoris. De Parentela.

Iuramentum testium. Illud.

Synodale iuramentum. Episcopus.

Iuramentum illorum qui consanguinitatem probant. De parentela.

Iuramentum separationis. Ab isto.

Nisi coram ecclesia consanguinitate probata, vxorem dimittere non licet. Multorum.

Reconciliationis iuramentum. Ab isto.

Qu. VII.

Non appellantur filij, qui de incestuosis nascuntur. Quid est.

Qu.

Qu. VIII.

Non separentur, qui infra septimam generationem ignoranter copulantur. De gradibus.

In quarto gradu qui coniuncti inuenti fuerint, separentur. Hæc salubriter.

Non ducant vxorem, qui vsq; ad mortem alterius in incestu perseuerauerint. Incestuosi.

Qu. IX.

Quæ rationabiliter decisa sunt, mutari non expedit. Omnibus.

Quæ vtiliter decisa sunt, à successoribus roborentur. Loci.

Corrigendum est, quod illicitè admittitur, aut à præcessoribus admissum inuenitur. Quod quis.

Secundum suæ consuetudinis tenorem, apostolica valet mutari sententia. Apostolicæ.

A præcessoribus damnatos, aliorum supplicationibus in pristinum statum Apostolica reformat ecclesia. Veniam.

Sententiam Romanæ sedis in melius commutare licet. Sententiam.

Cuiusque iudicium Apostolicæ sedis autoritas retractare valet. Graue.

A præcessoribus depositi, à successoribus restituantur. Gregorius.

Qu. X.

Affinitas in superstite non deletur. Fraternitatis.

Soboles

Soboles ex secundis nuptiis genita, consanguineis prioris viri copulari non debet. Si cuius. 570

CAVSA XXXVI.

Quæruntur duo.

1 *An raptum commiserit, qui virginem vocatam ad conuiuium oppreßit.*

2 *An rapta raptori nubere poßit, patre assensum præstante.*

Qu. I.

Quid sit raptus. Raptus.

Vbi raptus admittitur. Lex illa.

Si raptor cum rapta ad ecclesiam confugerit, quid fieri debeat. De raptoribus.

Qu. II.

Raptores puellarum & consentientes excommunicentur. Eos qui.

Ob immanitatem sceleris abiiciantur raptores viduarum & virginum. Raptores.

Excommunicentur raptores viduæ vel virginis, cum illis fauentibus. Si quis.

Excommunicetur, qui viduam, vel filiam alterius extra voluntatem parentum rapuit, aut regis beneficio postulat. Nullus.

Quot sunt legitima coniugia, & quòd voluntate patris rapta raptori nubere potest. Tria.

Cum voluntate parentum raptas in coniugium habere permittitur. Denique. Vide de nuptiis C. lib. 5. tit. de nu.

Post pœnitentiam raptori vel raptæ illicita con

iugia concedantur. Si autem.

Nec etiam cum voluntate parentis raptores raptas possunt habere coniuges. Placuit. Vide §. Hac autoritas. Ibi, Vnius assertio sacræ scripturæ testimonio nixa, antefertur concilio.

SEQVITVR DE CONsecratione, Distinctione prima.

Ecclesiarum consecratio absq; Missa fieri non debet. Omnes.

Absque præcepto sedis Apostolicæ noua non dedicetur ecclesia. De.

Sine autoritate summi pontificis, noua non dedicetur ecclesia. Præcepta.

Non dedicentur basilicæ, quæ præter autoritatem sedis Apostolicæ fuerint ædificatæ. Basilicas.

Publicæ processiones non fiant in oratoriis, quæ præter autoritatem sedis Apostolicæ consecrantur. Certum est.

Sine nutu sedis Apostolicæ ecclesia non debet institui. Ecclesia.

Sine designatione episcopi, noua non dedicetur ecclesia. Nemo.

Non consecretur ecclesia, quæ pro quæstu cupiditatis ædificatur. Si quis.

Sacrificia non nisi super altare, & locis Deo

consecr

consecratis offerantur. Sicut.

Non nisi in locis sacris missarum celebrentur solennia. Missarum.

Precib. diuinis cōsecrentur ecclesiæ. Ecclesias.

Sacrificare & missas celebrare, non licet, nisi in locis Deo sacratis. Hic ergo.

Abiiciantur sacerdotes, qui in locis non sacratis missas celebrare præsumunt. Nullus.

Singulis annis dedicationum solennitates celebrentur; & consecretur etiam ecclesia, de cuius consecratione dubitatur. Solennitates.

Octo diebus dedicationum solennitas est celebranda. Solennitates.

Consecrentur ecclesiæ, de quarum consecratione dubitatur. Ecclesiæ.

Quando ecclesia est iterum consecranda, & salibus tantùm exorcizanda. Si motum.

Ecclesia semel Deo consecrata, quando est iterum consecranda. Ecclesiis, & deinceps.

Absque episcopi permissu in ecclesia consecrata non erigatur altare. Nullus.

Euertantur altaria, quæ sine sanctorum reliquiis eriguntur. Placuit.

Non est consecranda ecclesia, in qua paganus sepultus inuenitur. Ecclesiam.

De ecclesia in qua cadauera fidelium, vel infidelium sepeliuntur. Ecclesiam.

Super monumentis in campo non distribuantur sacra mysteria. Non oportet.

Quomodo in ecclesia combusta, Missa possit celebrari. Concedimus.

Chrismate non vnguantur altaria, nisi fuerint lapidea. Altaria.

Chrismatis vnctione & sacerdotali benedictione sacrantur altaria. Altaria.

In priuatis oratoriis licet orare, sed non Missam celebrare. Vnicuique.

In priuatis oratoriis absque consensu episcopi nullus ministrare præsumat. Clericos.

Qui extra parochiã habent oratoria, his diebus ad parochiam redire cogantur. Si quis.

Quibus ex causis loca sanctorum mutãda sunt. Tribus.

Quando alicui corpora sanctorum de loco ad locum transferre non licet. Corpora.

In vsum laicorum non licet conuerti ligna ecclesiæ dedicata. Ligna.

Vestimenta sacra & vasa præ vetustate consumpta incendantur, & cineres in loca occulta proiiciantur. Altaris.

Mortui non obuoluantur vestimentis altaris. Nemo.

Sacra vasa non nisi à sacratis tractentur hominibus. In sancta.

Non nisi à sacris hominibus vestimenta sacrata seruentur. Vestimenta.

Diuina ministeria nuptiarum non prætentur ornatibus. Ad.

 512

In ligneis vasculis Dominici corporis & sanguinis sacramenta nõ sunt celebrãda. Vasa.

Ex qua materia calix cum patina fieri debeat. Et calix.

Non in serico panno, sed lineo, sacrificium consecratur altaris. Consulto.

A quibus fuerit tradita Missarum celebratio. Iacobus.

Qua hora sint Missarum solennia celebranda. Nocte.

Non nisi à ieiunis hominibus sacramenta celebrentur altaris. Sacramenta.

Ante missarum solennia circa horam nonam decantata, in quadragesima nulli comedere licet. Solent.

Etiam prima parte diei missas celebrare licet. Necesse.

Missæ peculiares non sunt in publico cantãdæ. Et hoc.

Quot missas in die sacerdoti celebrare licet. Sufficit.

Ex Saluatoris & Apostolorum docemur exemplo, hymnos cantare. De hymnis.

In nouo testamento hymni ab angelis decantati inueniuntur. Hi duo.

In cœna Domini, Gloria decãtatur. Porro.

Cum baculo, aut capite velato, ad celebrandum missarum solennia clericus non ingrediatur. Nullus.

Quot testes episcopus sacrificans secum habere debeat. Episcopus.

Episcopi sine religiosis testibus Domini sacramenta non conficiant. Iubemus.

Nisi duobus præsentibus, presbyter missam celebrare non præsumat. Hoc quoque.

Communione priuentur, qui vsque ad finem Missarum solennia non audierint. Omnes.

Die Dominico Missas ex integro laici audire debent. Missas.

Populus non antè discedat, quàm Missa ex integro celebretur. Quum ad.

Excommunicetur, qui prætermisso ecclesiæ conuentu, ad spectacula vadit. Qui die.

Vsque ad Missam catechumenorum nullus ecclesiam ingredi prohibeatur. Episcopus.

Euangelia non sedendo, sed stando audire debemus. Apostolica.

Ad Missarum solennia semper aliquid est offerendum. Omnis.

Quare, Sursum corda, in præfatione dicatur. Quando.

Quæ præfationes in Missis sint cantandæ. Inuenimus,

In omnibus Missarum solennibus pro defunctis est orandum. Visum.

Ante preces non sunt à sacerdote nomina recitanda. De nominibus.

Dist. II.

Panis & vinum & aqua in sacramentis sunt offerenda. In sacramentorum. De Eucharistia. 573

Vinum sine aqua, vel econuerso, in sacramentis offerre non licet. Sicut.

Prater vinum & aquam & panem in sacramento nihil debet offerri. Non debet.

Oblationis sacrificio vuas nemo coniungat. Didicimus.

De iis qui sacrificando variè errabãt. Quum omne.

Nulla oblatio corpori & sanguini Christi comparari valet. Nihil.

Ante confecta mysteria pacem non non debemus offerre. Pacem.

Ecclesiasticis liminibus careat minister, qui post consecrationẽ communicare contemnit. Peracta.

Quisq; sacerdos, quoties Missam celebrat, toties sacram communionem percipiat. Relatum.

Corpus Christi, sine eius sanguine, sacerdos non debet accipere. Comperimus.

Eucharistiæ communionem qui quotidie accipit, nec reprehẽditur, nec laudatur. Quotidie.

Qui semper peccat, cœlestis sacramenti medicinam semper accipiat. Si quotiescunque.

Non abstineat à corpore Domini, qui excommunicari non meretur. Si non sunt.

Ter in anno quisq; fideliũ cõmunicet. Et si non.

Etiam in cœna Domini sacram communionem debemus accipere. A quibusdam.

Proiiciatur ab ecclesia, qui à cõmunione sacramenti se pro luxuria sua auertit. Si quis.

Non habeantur catholici, qui his tribus temporibus communicare contemnunt. Hi qui.

Ante sanctam communionem, à propria vxore quisque contineat. Omnis.

Quare tres partes fiant ex corpore Christi. Triforme.

A quibus sunt contrectanda sacramenta Dominica. Tribus.

Inficiuntur, non mundantur scelerosi, qui communicare non desinunt. Qui sceleratè.

Damnationem, non salutem acquirunt, qui indignè sacramentis communicant. Timorē.

Non à quo, sed ante quem offeratur, considerandum est. Et dixit.

Pœnitentia eius, cuius negligentia de Christi sanguine aliquid stillat. Si per.

Quæ pœnitentia sit imponenda ei, qui sacramentum euomit. Si quis per.

Sacerdotes non nisi per se diuina sacramenta ministrent. Peruenit.

Quando celebratur Missa, presbyterium laicus ingredi non præsumat. Sacerdotum.

Sicut in metropolitana ecclesia, ita vbiq; missarum solennia celebrentur. Institutio.

Quid sit sacrificium, quid sacramentum. Sacrificium.

crificium.
Quid sit signum. Signum.
Post consecrationem non substantia, sed species remanet. Species.
Visibiles creaturæ in Christi corpus & sanguinem inuisibiliter cõuertuntur. Quia corpus.
Quare in specie panis & vini sacramentũ suũ Christus nobis ministrauit. Quia passus.
Dum hostia frangitur, paßio Christi ad memoriam redit. Quum.
De veritate corporis & sanguinis Christi nulli ambigere licet. In quibus.
Non natura nascitur, sed consecratione nobis conficitur corpus & sanguis Christi. Panis.
Quod ante benedictionem est panis & vinum, post benedictionẽ significat corpus & sanguinem. Ante.
Sub specie panis & vini inuisibilem Christi carnem & sanguinẽ honoramus. Nos autẽ.
Confeßio Berengarij. Ego.
Quare elementorũ species reseruentur, quum verè sit corpus Christi & sanguis. Fortè.
Non carnaliter, sed spiritualiter Christi corpus & sanguinem debemus accipere. Prima.
Quomodo Christi corpus quod in cruce pependit, accipitur, & quomodo nõ. Nõ hoc corpus.
Quid sit corpus Christi manducare, & sanguinem eius bibere. Quid est.
Credere in Christum, est manducare Christum.

Vt quid.

Sacramentum & res sacramenti, sacrificium ecclesiæ conficiunt. Hoc est. (*ter.*

Quot modis caro Christi intelligatur. Duplici-

Quomodo Christus sit immolatus semel, & quomodo quotidie immolatur. Semel.

Hostia quæ semel oblata est, in recordatione suæ mortis quotidie offertur. In Christo.

Sacramentum corporis Christi non nisi ieiuni debemus accipere. Liquido.

Ante consecrationem panis est, sed verbis in Christi corpus mutatur. Panis est.

Non corpus, sed animæ substantiam fulcit panis vitæ æternæ. Non iste.

Etiam secundum carnem Christus est panis viuus. Christus.

Quomodo Christus visibiliter, in sacramentis spiritualiter manducatur & bibitur. Qui manducant.

Quomodo spiritualiter corpus Christi sit accipiendum. Credere.

Spiritussanctus inuisibiliter corpus & sanguinem Christi sanctificat. Corpus.

Per benedictionem panis efficitur corpus Christi. Non omnis.

Dupliciter corpus Christi intelligitur. Commendauit.

Sacrificium altaris sacramentum est vnitatis. Hoc sacramentum.

Spiri

575

Spiritualiter magis quàm corporaliter corpus Christi debemus accipere. Panem.
Sacramentum, non Christi corpus accipit, qui ab eo discordat. Qui discordat.
Sancta nocent malis, & mala prosunt bonis. Et sancta.
Non prohibeatur mali de mensa Domini manducare. Non prohibeat.
Et qui indignè accipit corpus Christi, tamen accipit. Sicut.
Quibus exēplis præter naturam substantia panis & vini in corpus & sanguinem Christi conuerti probetur. Reuera.
Quomodo per partes Christus manducatur, & integer permanet. Inuitat.
Quotidianum sacrificium nō redintegrationem paßionis, sed commemorationem significat. Iteratur.
Non solum sub figura, sed etiam in veritate dominici corporis & sanguinis sacramentum celebratur. Vtrum.
In sanguine agni, Christi sanguis qui nūc verè sumitur, olim præfigurabatur. Quid sit.
Post consecrationem licet figura panis & vini remaneat, tamen nihil est ibi, nisi corpus & sanguis Christi. Omnia.
Quamuis quotidie mādücetur Christus, integer tamen permanet viuus. Qui manducat.
Corpus & sanguinem Christi secūdum se, nulli

edere

dere licet. De hac.

Corpus Christi in singulis portionibus singuli totum accipiunt. Singuli.

Corpus Christi quod sumitur, & figura est in specie, & veritas in substantia. Corpus.

Carnem viuificatricẽ, & ipsius verbi propriam factam in altari accipimus. Necessariè.

Quomodo manna & aqua de petra fuit idem cum nostro cibo & potu. Inquit.

Quod veritatem dominici corporis & sanguinis sumimus. In Christo.

Quare in sacrificio aqua vino misceatur. In calicem.

Veram Christi carnẽ & verum Christi sanguinem manducamus & bibamus. Sicut est.

In sacrificio non corporalem, sed spiritualem escam accipimus. In illo.

Carnem à Christo susceptam, & corpus transfiguratum in altari offerimus. Sic redis.

In cœna Christus fuit conuiua & conuiuium. Nec Moses.

In veritate sui corporis & sanguinis Christus suis discipulis præsentauit, quod Melchisedech sacramentaliter obtulit. Accipite.

Christus idem est sacerdos, & sacrificium. Sacerdos.

Iudæi credentes biberunt sanguinem, quem in cruce fuderunt. Nunc eis.

Corpus quod ex virgine sumptum est, à fidelibus

576

bus accipitur. Corporeum.

Verum Christi corpus, verumq; eius sanguinem quotidie manducamus & bibimus. Accesserunt.

Pro infirmantibus Eucharistiam presbyter semper habeat paratam. Presbyter.

Pœnitentia eius, qui non bene sacrificium custodit. Qui bene.

Magis & histrionibus sacra non committantur mysteria. Pro.

Post conuersionem non est deneganda gratia communionis. Scenicus atque.

Presbyter in altari Missam nõ celebret, in quo eadem die episcopus celebrauit. In altari.

Dist. III.

De feriis, & ieiuniis.

Tempora feriandi in Missa sunt laicis nuncianda. Pronunciandum.

In sanctorum solennitatibus diuinis officiis, non saltationibus vel cãtilenis populi debent vacare. Irreligiosa.

Ante ascensionem Domini tribus diebus litaniæ celebrentur. Rogationes.

Episcopus die Dominico non desit ecclesiæ. Episcopus.

Dies Paschæ ciuibus in villa celebrare non licet. Nulli.

Ante solennitatem Paschæ quadragesima est celebranda. Sacerdotibus.

Quinta feria vltimæ septimanæ quadragesimæ ieiunium

ieiunium solui non licet. Non liceat.

Exceptis diebus dominicis, in quadragesima non soluatur ieiunium. Placuit.

Nec in die dominico, nec in diebus Pẽtecostes, in oratione genua flectantur. Quoniam.

Quo tempore ab esu carnium sit abstinendum. De esu.

Nec die sabbati feriandum, nec die dominico lauacrum est prohibendum. Peruenit.

Ob reuerentiam sepulturæ dominicæ sabbato ieiunare debemus. Sabbato.

Die dominica & quinta feria, nõ est celebrandum ieiunium. Ieiunium.

Quarta & sexta feria sunt seruanda ieiunia. Ieiunia.

Quinta feria vltimæ hebdomadæ quadragesimæ, pœnitentes remissionem accipiant. De pœnitentibus.

Singulis annis quinta feria vltimæ hebdomadæ quadragesimæ nouum Chrisma conficiatur. Literis.

Seruetur ab omnibus festiuitas inuentionis dominicæ crucis. Crucis.

Quare sit institutum, vt aqua sale conspersa sanctificetur. Aquam sale.

Non nisi in die dominico, sanctum Pascha celebretur. Nosse, & Celebritatem.

Dies Paschæ concilij formatarum subscriptione omnibus promulgetur. Placuit.

Per orb

 577

Per orbem vniuersum, quum in conciliis omnia statuta fuerint, futurum Pascha annuncietur. Placuit.

Per vniuersum orbem vno die & vno tempore Pascha celebretur. De obseruatione.

De imaginibus sanctorum non violandis. Perlatum.

Imagines sanctorum memoria sunt & recordatio præteritorum. Venerabiles.

Non in agni, sed in hominis speciem Christus est figurandus. Sextam.

De fide trinitatis & vnitatis inuiolabiliter seruanda. Omnes.

Dist. IIII.

Sine sacramento visibili, & fide inuisibili, nemo saluatur. Necessarium. De Baptismate.

In baptismate concupiscentia extinguitur, non vt non sit, sed vt non obsit. Per.

Qui ex viro & muliere concipitur, cum originali peccato nascitur, nec sine baptismate saluatur. Firmissimè.

Sicut nunc in baptismate, ita olim in circuncisione remittebantur peccata. Quod autem.

Originale peccatum nunc in baptismate, olim in circuncisione remittebatur. Ex quo.

Paruulis in baptismate offerentium prodest fides. Illud.

Per fidem & baptisma iustificamur à peccatis. Filius.

Per

Per aquam baptiſmatis de terreno fit homo cœleſtis. Per aquam.

Aqua baptiſmatis non purgaret peccata, niſi tactu Dominici corporis eſſet ſanctificata. Nunquam.

Generale baptiſma non niſi ſabbato ſanctæ Paſchæ & Pentecoſtes celebretur. Non ratione.

Quare in prædictis temporibus baptiſma celebretur. Propriè.

In ſolemnitate Paſchali vel Pentecoſtes catechumeni baptizentur. De catechumenis.

Neceßitate cogente, quolibet tempore baptizare licet. Hi qui.

Niſi neceßitate cogẽte inter Paſcha & Pẽtecoſtẽ nullus baptizare præſumat. Venerabilis.

Nemo niſi ſacerdos, baptizare præſumat. Conſtat.

Non præſumat mulier baptizare. Mulier.

Etiam laici, neceßitate cogente, baptizare poſſunt. In neceßitate.

Non iteretur baptiſma, quod à pagano miniſtratur. Romanus.

Sicut per bonum, ita per malum miniſtrum æquè baptiſma miniſtratur. Si inter.

Non merita miniſtrorum, ſed virtus Chriſti in baptiſmate operatur. Baptiſmus.

Non iteratur baptiſma, quod in nomine trinitatis miniſtratur. Si qui.

578

Baptizentur, qui tantum in nomine Domini baptizati probantur. Si reuera.

An approbetur baptisma, quod à non baptizato præstatur. Solet.

Non iteratur baptisma, quod in fide sanctæ trinitatis ab hæreticis patratur. Ostenditur.

Valet ad salutem baptisma, etsi sine fide paruuli offeruntur. Non illud.

Effusio sanguinis implet vicem baptismatis. Baptismi.

Non baptizatur in homine, quod in eo est. Si quicquid.

Valet baptisma, etiamsi per laicos ministretur. Sanctum.

Quamuis rectè viuat Catechumenus, sine baptismate tamen non potest saluari. Catechumenum.

Non iteretur baptisma, cuius formam constat integrè collatam. Hi de.

Et per bonos & per malos ministros æquè baptizat Christus. Aliud est.

Nec baptisma, nec baptizãdi potestatem schismatici amittunt. Nullus autem.

Mali non sua potestate, sed Christi virtute baptisma ministrant. Quomodo.

Quando prosit baptismus ei qui fictè illum accepit. Tunc valere.

Non iterantur sacramenta, quæ extra ecclesiam conferuntur. Non.

Quare

merguntur. Si quis.
De iis qui in nomine Christi semel tantum mergunt. Multi.
Inuocatione trinitatis ter in baptismate mergere debemus. In synodo.
Baptizentur, qui in nomine trinitatis baptizati non fuerint. Si verò.
Semel in baptismate mergere licet. Propter.
De sacerdote, qui per ignorantiam linguæ latinæ, non in inuocatione trinitatis deliquit. Retulerunt.
Quare baptizati à sacerdote vngãtur. Venisti.
Quare baptizatus à presbytero vngatur in cerebro. Postquam.
Quid super baptizatum à sacerdote dicatur. Emersisti.
Quare vnguentum super caput baptizati donatur. Accepisti.
Quare candida vestis traditur Christianis. Post baptismum.
Quot mensibus Iudæi inter catechumenos habeantur. Iudæi.
De Iudæis plerisque ad Iudaismum redeuntibus. Plerique.
Ante baptismum diabolo & eius operibus renunciare debemus. Primum.
Non transit in nouam vitam, quem non pœnitet veteris vitæ. Omnis qui.
Ante baptisma pœnitentiam agere debemus. Agunt.

Quadraginta dierum abstinentia Iudæis baptizandis indicitur. Ne quod absit. 580

Pœnitentia non est necessaria baptizandis. Sine.

Necessitate cogẽte in catechismo & confirmatione idẽ cõpater esse potest. In catechismo.

Non plures, sed vnus paruulum in baptismate suscipiat. Non.

Qui non est baptizatus, nec confirmatus, alium in chrismate vel baptismate tenere non debet. In baptismate.

Abbati vel monacho commatres non licet habere. Non licet.

Qui in baptismo paruulos suscipiunt, pro eis apud Deũ fideiussores existunt. Vos ante.

Ad baptizandi officium, & ad vestimenta altaris lauanda, sacerdos propria debet habere vasa. Omnis.

Neque rebaptizationes, neque reordinationes fieri licet. Non.

De Arrianis, quando baptizentur, quando non. De Arrianis.

Baptizentur, de quibus ignoratur an sint baptizati. Paruulos.

Non baptizatur cum matre, quicquid in eius corpore est. Si ad matris.

Quare non baptizatur cum matre, qui in eius vtero est. Qui.

De iis qui ignorãter bis baptizãtur. Qui bis.

De iis qui ex industria bis baptizantur. Eos.

Presbyteris baptizatos chrismate tangere licet. Presbyteris.

Baptizatos in frontibus presbyteris vngere non licet. Presbyteri.

Chrismate pannum iterũ linire, & super alium baptizatum mittere licet. Si quis.

De veteri chrismate baptismata consecrare non licet. Si quis.

Non nisi à propriis episcopis presbyteri chrisma accipiant. Presbyteri.

Conficere chrisma, & per diœceses destinari omni tempore episcopo licet. Omni.

Qui baptizandi recipit officium, sine chrismate proficisci non debet. Nullus.

Ante, quàm chrisma infundatur, ad aspergendum aquã de fonte accipere licet. In sabbato.

Vnde aspersionis sanctificatio exordiũ sumpserit. Nec quemquam.

De iis qui vsque ad vitæ exitum suscipere baptisma differunt. Quando.

Paruulis baptizatis parentum non nocet perfidia. Quæris.

Aliorum fides in baptismate paruulos saluat. In ecclesia.

Corpore & sanguine Christi participat, qui per baptisma membrum eius efficitur. Nulli.

Quare sit baptizandus, qui de baptizato nascitur. Si baptizata.

581

In baptismate omnia peccata moriuntur. Vt ostenderet.

Sicut nulli baptismus negatur, ita nemo est qui non peccato moriatur. Paruulo.

In baptismo Ioannis non est peccati remißio. Non regenerabantur.

Non solum originalia, sed etiam actualia peccata in baptismo remittũtur. Regeneratione.

Quicunque ex concupiscentia nascitur, per baptismum regeneratur. Quisquis.

Offerentium fides paruulos facit fideles. Paruuli.

Charitas ecclesiæ peccata remittit, vel tenet. Ecclesiæ.

Solus Christus peccata remittit. Nemo tollit.

Præter baptisma Christi paruulis nulla salus promittitur. Nulla.

Baptizati Christo incorporãtur, & eius membra fiunt. Ad hoc.

Gratia non solum peccata remittit, sed etiam legem implere facit. Gratia.

Vetus infirmitas in baptismo non penitus absumitur, sed vires amittit. Non ex.

Discipuli Christi, eius baptismate creduntur abluti. Quando.

Apostoli omnes Christi baptismate baptizati creduntur. Si eos.

Catechumenus, catholicus hæretico baptizatis præfertur. Non dubito.

Non tam ablutione corporis, quàm fide cordis, baptiſma conſtat. Verus.

Sicut in veteri teſtamento quidam ſpirituales, ita in nouo quidã carnales inueniũtur. Sicut.

Non naturæ neceſsitate, ſed merito peccati Adam mortuus erat. Placuit.

Paruuli non ſolum pœnam, ſed etiam culpam à parentibus trahunt. Placuit vt.

Gratia & peccata remittit, & ne iterentur adiuuat. Placuit.

Quid ſit peccatum, gratia docet, & vt vitetur facit. Quiſquis

Sine gratia, diuina mandata impleri non poſſunt. Placuit.

Diſt. v.

De confirmatione.

Poſt baptiſma confirmationis ſacramentum præſtetur. Omnes.

Quid conferat ſpiritus ſanctus in baptiſmate, quid in confirmatione. Spiritus.

Manus impoſitionis ſacramentum, dignius eſt ſacramento baptiſmi. De iis verò.

Non ab aliis quàm ab epiſcopis manus impoſitionis ſacramentum perfici poteſt. Manus.

Quare confirmationis ſacramentum baptizato tradatur. Nouiſsimè.

Ad confirmationem non niſi ieiuni veniant. Vt ieiuni.

Epiſcopi non niſi ieiuni baptizatos confirmẽt. Vt epiſcopi.

Secundò

Secundò vel tertiò nullus confirmetur. Dictum est. 582

Omnia sacramenta crucis signaculo perficiuntur. Nunquid.

Energumeni omnibus diebus exorcizentur. Omni die.

A quibus neophyti abstinere debent. Neophyti.

De ordine officiorum. Conuenit.

De obseruatione quadragesimæ. Quadragesima.

Ieiunia non soluantur legitima, absque necessitate probabili. Ieiunia.

Quotidiana ieiunia duplicatis vel triplicatis sunt præferenda. Non dico.

Medicinæ præcepta, diuinæ sunt conditioni contraria. Contraria.

Quot modis vitium gulæ nos tentat. Quinque.

Absque puritate mentis ieiunia & orationes non prosunt. Nihil.

Mediocre bonum non est magno præferendum. Non.

Non à cibis, sed ab iniquitatibus abstinere, est magnum ieiunium. Ieiunium.

Raptorem vel furem non facit necessitas, sed voluntas. Discipulos.

Non necessitas, sed voluntas facit perseuerantiam. Quicquid.

Ciborum temperantia salutem, abũdantia con-

PRAECIPVORVM LOCORVM, QVI IN DECRETIS *tractantur, Index.*

De potestate Papæ, & Romana ecclesia.

 583

Di.21.Quamuis.Nunc autem.
24.q.1.Rogamus. & sequentib.
9.q.3.Patet. Ipsi. Cuncta. Episcopo. §. Sola. Aliorum.Conquestus.
17.q.4.Nemini. Si quis suadente.
Di. 17. Nec licuit. Multis. Regula. Concilia. Enimuero.
16.q.1.Frater.
Di. 19. Si Romanorum. Nulli. Ita dominus. In memoriam.
3.q.6.Dudum.Multum.Hec quippe.
2.q.3.Paulum.q.6.Ad Romanum, & seq. q.4.Mandastis.
Di.81.Si qui.
Di.22.Omnes Romana. & sequen.
Di.12.Preceptis. & sequ.
Di.11.Consequ.Nolite.Hoc.Quis nesciat.Palā.
Di.31.Ante.
23.q.1.Quid culpatur.
Di.43.Sit rector. (ita.
25.q.1.Cōfidimus deo.q.2.Posteaquā.§. His
De conse.di.1.Basilicas.
35.q.9.Sententiam. & sequen.
Di.40.Non nos.Si Papa.

De Clericis & Presbyteris, & eorum vita.

30.q.1.Si quis sacerdos.
Di.50.Si quis diaconus.Confirmandum.
Di 81. Si quis clericus. Clericus. Volumus. Si qui.

qui. Quidam.
12.q.1. Duo.
Di.21. Cleros.
Di.72. Clericum.
Di.69. Quoniam.
Di.23. Prohibete. His igitur.
Di.41. Clericus. Episcopus.
Di.35. Ecclesiæ. Vinolentum.
Di.44. per omnia cap.
12.q.1. Quoniam. Omnis. Futuram. q.2. Gloria.
21.q.4. per omnia cap. q.3. Molliciis, & seq.
De cons. di.5. In omnibus. Non oportet.
Di. 32. Præter hoc. §. Præcipientes, & per omnia cap.
8.q.1. Qualis.
6.q.1. Beatus.
Di.4. Statuimus. & sequen.
11. q. 1. Te quidem. Sacerdotibus. Clericum. Nullus, &c.
14.q 4. Clerici, & seq. q.1. Episcopus. q.6. ca.1.
Di.86. Peruenit.
Di.88. Per omnia cap.
Di.91 §.1. & cap. sequen. Clericus.
16.q.1. Sic viue. Quoniam.
Di.38. Sicut. & cap. sequen.
24.q.3. Si habes.
Di.36. per omnia cap.
Di.37. Ideo. §. Vt itaq;. cap. Leg. & sequen.
Di.42. §.1. & cap. Quiescamus.

Di.28.

584

Di.28.per omnia cap.
Di.31.Per multa cap.
Di.82.Proposuisti. & sequen.
Di.84.Cum in.
Di.27.Presbyteris.
Di.33.Habuisse.
15.q.8.cap.vltimo.
27.q.1.Si quis.
26.q.5.Non oportet.& sequen.
23.q.8.Clerici.& seq.q.5.Non vos. & seq.
Di.24.per omnia cap.
Di.55.cap.quinque.
6.q.1.Infames.
Di.28.Assumi.& cap.sequen.
Di.47.Omnes.Episcopus.
Di.23.His igitur.Tales.
13.q.1.Ecclesias.
De pœni.di.1.Mensuram.
7.q.1.Peruenit.& sequen.

De accusationibus & accusatorib.

4.q.4.Nullus.§. Aliquando.§.Item si quis.§. In aliis,&c.
2.q.1. Si peccauerit.q.7. Accusatio.q.3.Euthemium. &c.
2.q.1.Non est.per omnia cap.q.9.Qui accusare. &c.
11.q.3.Eorum.
6.q.1.Qui crimen.Omnes.Sacerdotes. & seq.
12.q.2.Episcopus.

15.q.3.§.1.tribus cap.seq.
5.q.3.In criminalib.q.6.Qui caluniam & seq.
32.q.1.Apud.§.Hoc in mulieribus.q.5.Christiana.
35.q.6.cap.1.& sequen.
Di.46.Accusatores.

De adulterio.

32.q.4.Nemo.q.6.Indignantur.q.7.quemadmodum.§.Sunt,&c.
36.q.1.Lex.§.Cum ergo.
33.q.2.Si quod.
27.q.2.Si tu.q.1.Meliore.
34.q.2.Si virgo.Ego dixi.
31.q.1.Deniq;.
56.Nasci.Si gens.
Di.27.Virgines.

De matrimonio.

27.q.2.Quũ societas.§.1.cap.qui desponsatam q.1.Hi ergo,&c.
32.q.2.Sicut.§.1.& sequ. Quicquid.q.4.Nemo,&c.q.7.&c.
Di.26.Deinde.
Di.27.q.2.§.1.& 5.
28.q.1.Si quis.§.seq.& aliis cap.& quæstionibus.
30.q.5.per omnia cap.
Di.30.Si qua,& seq.&,Si quis nuptias, &c.
31.q.1.De his,& seq.q.2.Si verò,& seq.
Di.56.Cenomanensem.
Di.33.Si quis.Maritum.
33.q.4.Nõ oportet.q.2. Si quis cũ.Interfectores, &c.

Di.

De appellationibus.

De arbitris.

De iudicibus.

De pœni. Di. 5. §. 1.
Di. 86. Si quid.
15. q. 7. Si quid.
4. q. 4. Nullus.
32. q. 6. Iniquum.
16. q. 2. Visis. q. 7. In noua. q. 6. Consuetudo.
Di. 21. Inferior. & seq.
21. q. 5. Placuit.
Di. 96. In scripturis.
6. q. 3. Placuit. & sequen.

De iudiciis.

6. q. 1. Si omnia.
15. q. 6. Si quandoque. q. 4. Placita.
9. q. 3. Aliorum.
2. q. 1. Nomen. q. 4. Consuluisti, &c.
11. q. 1. Sacerdotibus. q. 3. Temerarium. & seq.
3. q. 7. Postulatus. & seq. q. 9. Hortamur. &c.
Di. 64. Extra.
Di. 20. De libellis.
5. q. 4. In loco q. 2. Si primates.
33. q. 2. Siue.
4. q. 4. Nullus.
23. q. 4. Est iniusta. q. 8. Sæpe. & sequen.
Di. 33. Habuisse.
Di. 45. Disciplina.
30. q. 5. Iudicantem. Si quis. §. His ita, & seq.
24. q. 3. Si quis. Cum aliquis.
22. q. 5. Decreuit.
De cons. di. 3. §. 1.

De sen

586

De sententia.

De testibus.

15.q.3.Sanè.De crimine.
14.q.2.§.1.&c.
24.q.1.Miramur.§.sequenti.
Di.61.Miramur.
5.q.6 Quia.
22.q.5.Si quis.

De vsuris.

14.q.3.Vsura.Putant.Pleriq;.q.4.Canonum.
Di.46.Sicut non.Seditionarios.
Di.33.Maritum.
Di.47.Per omnia cap.
Di.54.Generalis.
Di.83.Error.
22.q.3.Non in.q.1.Quid.

De vindicta.

23.q.4.forte.q.5.Reos.q. 8. Praeterea. & sequentib.q.1.&c.
16.q.Statuimus.
17.q.4.Quisquis.
59.q.5.Illi qui.
Di.50.Vt constitueretur.
7.q.1.Aduersitas.
2.q.1.Si peccauerit.
Di.46.Seditionarios.
14.q.1.Quod debetur.
Di.45.Sed illud.
Di.86.Si quid.

De aduocatis.

Di.37.Relatum.

587

3.q.7.infames.§.Item si.§.Apud vrbem.q.9. Absens.
5.q.4.Duodecim.& seq.
14.q.5.Non sanè. (Nos.
15.q.2. Obseruandũ.§. Hoc autẽ.q.3.& q.6.
16.q.1.Monachi.
23.q.8.His à quibus.
22.q.5.De forma.
Di.96.Si imperator.
De pœn.di.1.Quicunque.

De baptismo.

De consec.di.4.Baptismi.
1.q.1.Si quis per.Quod quidam.§.Quod verè. q.7.Qui,&c.
Dist.32.Præter.§.Verum.& §.Porro.
28.q.1.Caue.
32.q.7.Licitè.q.4. Iste.§.seq.
De cons di.2.Quia passus.
15.q.1.Firmißimè.
Di.93.Diaconos.
De cons.di.3.Celebritatem.
2.q.1.Legum.
Di.34.Si quis.
18.q.2.Pridem.
16.q.1.Placuit.
24.q.1.Si quem.
30.q.1.Ad limina.q.4.Quod autem.& seq.
Di.19 Secundum.
Di.27.Nam si.

Dist.57.Si quis.
23.q.7.Quemadmodum.
Dist.50.Confirmandum.

De conciliis.

Dist.96.Nos.
Dist.18.Si episcopus.Propter.Placuit.Si quis.
De conciliis,&c.
Dist.17.Episcopos.Synodum.& seq.
Dist.92.Si quis.
5.q.4.In loco.
Dist.15.§.Synodus.Canones.Sancta.
Dist.16.§.Prima annotatio.
Dist.50.Domino.
2.q.6.Ideo.

De constitutionibus.

Dist.2.Constitutio.
Dist.4.Erit.§.1.
Di.11.In his.Ecclesiasticarũ.Nolite.Catholica.
Dist.10.Lege.Non licet.
Dist.38 Nulli.
Dist.12.Praeceptis.Nos.
Dist.55.Nullus.
6.q.1.Infames.
Dist.56.Vt constitueretur.
Dist.61.§.His.
10.q.3.Priscis.q.2.
35.q.3.Porrò.
De consec.dist.4.Nec quenquam.
1.q.7.Tali.q.1.

588

Dist.63.Quia.
Dist.16 Canones.
Dist.34.Fraternitatis.
Dist.31.Aliter. Ante
Dist.96.Bene.
Dist.19.Secundam.
Dist.100 Nouit.
12.q.1.Certe.
Dist.9.Noli.
Dist.29.Regulæ.

De consuetudinibus.

Dist.1.Consuetudo.
Dist.11.Consuetudinis.In his.
Dist.12.Scit sancta.& seq.
10.q.1.Decreuimus.q.3.Nec numerus.
24.q.1.Schisma.§.Nec enim.
25.q.vlt.Ita nos.
Dist.8.Veritate.& seq.
16.q.3.Licet.
Dist.95.Olim.
Dist.25.Vnum.§.Alias.
9.q.3.Conquestus.
1.q.3.Si quis.

De litis Contestatione.

3.q.3.Induciæ.& per omnia cap.q.9. Decernimus,&c.
4.q.5.Nullus.
11.q.3.Rursus.Quicunque
24.q.2.Sanè.& seq.

De decimis.

16.q.1.Quia.q.7.Decimas.& sequen.

Di.32 Pretor.

13.q.1.Ecclesias.§.De decimis.

1.q.1.Presbyter.

De ecclesia.

Di.93 legimus.

1.q.1.Multa.Ex Catholica.

24.q.1. Loquitur. Omnibus. Alienus.Quicunque. Quia ex.

27.q.1.Nuptiarum.

23.q.4.Ipsa pietas. Non inuenitur. Quantus. q.8.Conuenior,&c.

Di.11.Ecclesiasticarum.

12.q.1.Futuram.Exemplum.Habebat.

De cons.di.4.Est vnitas.

16.q.7.Et hec.Per laicos.

Di.70. Sanctorum.

10.q.3.Vnio.

De Episcopis.

8.q.1.Qui episcopatũ. Nec sufficere. Illud.&c.

Di.21.Cleros.In nouo.

Di.35.Ecclesiæ.

Di.68.Quorum vices.Quamuis.

Di.48.§.Prohibetur.

Di.25.Primum.

2.q.7.Qui nec.Nõ omnis.Quũ pastoris.& seq.

7.q.1 Nouatianus. Suggestum.& seq.

Di.93.Legimus.

Di.95.Ecce ego.Esto.& seq.& cap.Olim.& seq.&c.
De consf.di.1.Episcopus. 589
Di.41.Episcopus.Ante omnia.
Di.44.Pro reuerentia.
Di.34.Quorundam.
11.q.3.Si autem.q.1.Te quidem.
Di.86.§.1.&, Quum multa. Fratrem. Non liceat,&c.
Di.36.Qui ecclesiasti.Si quis.
Di.38.Omnes.Nullus.Ignorantia.
24.q.3.Si habes.
Di.43.§.1.
Di.88.Episcopus.
2.q.7.Episcopi.
Di.90.Per omnia cap.
Di.100.Rationis.
7.q.1.Suggestum.& seq.
Di.37.De quibusdam.
12.q.1.Expedit.& seq.
16.q.7.Quoniam.
Di.89.Volumus.& seq.
Di.82.Episcopus.
Di.84.Peruenit.
Di.87.per omnia cap.
12.q.1.Videntes.Ex his.& seq.

De Eucharistia.

14.1.Multi.Interrogo.§.Quum vita,&c.
De consf.di.2.Ego.Nihil,&c.Per omnia cap.

7.q.1.Nihil.Aduersitas.
De conſ.di.1.Sacramenta.
Di.9 3.Diaconos.Peruenit.
24.q.1.Cæpit.Si quis.
Di.8 5.Presbyter.
26.q.6.Si quis.
33.q.4.Sciatis.
De conſ.di.3.Pro dilectione.
De pœn.di.1.In actione.
12.q.2.Indigne.
Di.6.Testamentum.
Di.5.Ad eius.
Di.50.Pœnitentes.
27.q.1.Virgines.
2.q.1.In primis.q.4.Sæpe.
Di.46.Accuſatores.
Di.86.Tanta.
13.q.2.Quæſitum.
Di.12.Illa.

De excommunicatione.

11.q.3.Nihil.Audi,&c.
27.q.1.Viduas.
24.q.3.Tam ſacerdotes.Certū.Apoſt.&c.
15.q.6.Nos ſanctorum.& ſeq.
23.q.4.Si quis.Inter querelas.q.7. Quemadmodum.&c.
2.q.1.Multi.Deus.§.Quando autem.
12.q.2.Indignè Illud.
4.q.4.Nullus.q.1.Quod autem.q.5.cap.1.

16.q.2.Visus.

9.q.3.Fratres. 590

3.q.4.Engeltrudam.q.6.Ibi enim.

5.q.2.Praesenti.

35.q.9.Quod quis.

26.q.5.Si quis.

17.q.4.Si quis suadente.Si quis deinceps.

6.q.1.Illi qui.q.3.Placuit.

Di.18.Quoniam.

Di.19.Nulli.

Di.35.Episcopus.

Di.96.Duo.

13.q.2.Qui oblat.& seq.

7.q.1.Nihil.

4.q.1.per omnia cap.

De hæreticis.

24.q.3.Hæreticus.q.1.Achatius,&c.

Di.38.Quamuis.

4.q.1.cap.1.& seq.

1.q.1.Quisquis.q.7.Si qui.

Di.22.Omnes.

Di.19.Sciendum.

Di.15.Sancta.

23.q.4.Non inuenitur.Nimium.

Di.8.Quo iure.

De iureiurando.

22.q.4.Incommutabilis.q.1.Non est.&c.

2.q.5.Sacramentũ.Siquis.q.2.Presbyter.&c.

11.q.3.Antecessor.

De armis & bellis.

De missa.

De monachis.

18.q.

591

18.q.2.Perniciosam.Abbates.Peruenit.& se.
Di.23.Sanctimonialis.
20.q.1.Vidua.q.4.Monacho.
De consi.di.5.Carnem.Nunquam.
19.q.3.Quia.
27.q.1.Monacho.
De consi.di.4. Non licet.
2.q.7.Nullus..

De pœnitentia.

De pœn.di.1.2.3 4.5.6.7.
Di.50.Si quis.§.seq.& cap.purgabit,&c.
24.q.6.Si res.
17.q.4.Sunt qui.
2.q.3.Quanto.
Di.93.Diaconi.
26.q 6.Si presbyter.& seq.
32.q.1.Quod autem.
12.q.2.De viro.
4.q.vlt.Pessimam.
23.q.4.Nabuchodonosor.q.5.cap.vlt.
16.q.1.Peruenit.
26.q.7.Pœnitentẽ.De his. Alligant. & seq.
15.q.1.Si quis.
Di.50.Pœnitentes.

De prædicatoribus & prædicatione.

1.q.1.Interrogo.
De consi.di.1.Episcopus.
Di.43. In mandatis.Scimus.
8.q.1.In scripturis.Olim.Oportet.

Di.38.Sedulo.
Di.50.Quid est.Quum exaudiero.
Di.35.cap.vl.& .cap.Ecclesiæ.
22.q.2.Primum.
Di.36.Si quis.
16.q.1.Reuert.§.Si quis doct᷒.cap. Adiicim.
Di.23.Mulier.
11.q.3.Quicunque.
Di.83.§.vltimo.
De pœn.di.2.Si enim.
Di.40,Multi.
Di.43.Dispensatio.
Di.46.Hoc habet.
Di.86.Quum multa.

De sacerdotibus.

Di.96.Duo.Quis dubitet.
1.q.11.Nonne.Necesse.q.2.Pastor.
Di.93.Sacerdotes.
3.q.7.In grauibus.& seq.
5.q.3.Quia episcopus.
Di.49.§.1.cap.Sacerdotes.
Di.93.Legimus.
Di.40.Multi.
Di.83.Nemo.
De pœn.di.6.§.1.
Di.32.Nullus.
15.q.8.Sciscitantibus.
Di.83.Nihil.
10.q.2.Precariæ.

22.q.

22.q.5.Hoc videtur.
Cætera quære titulo de clericis. 592

De prælatis.

Di.22.de Constantinopo.
11.q.3.Nemo.
16.q.1.Vos autem.
8.q.1.Olim.& seq.
Di.40.Multi.Non loca.
1.q.1.Principatus.q.6.Sicut.
2.q.7.Paulus.& sequen.
Di.36.Qui ecclesiasticis.& seq.
3.q.1.Scisciaris.
Di.61.Miramur.
24.q.3.Si habes.
Cætera quære titulo de Episcopis.

De sacramentis.

De cons.di.2.Sacrificium.
1.q.1.Multi,per omnia ferè cap.
De cons.di.4.Nulla.Nullus.
De cons.di.1.Omnis.
26.q.7.cap.1.
Di.74.Vbi ista.
30.q.2.Vbi non.
Di.32.Præter hoc.§.Porro.§.Verum.
De cons.di.5.Spiritus de his.& seq.
26.q.7.Qui recedunt.De his.q.7.His qui.
De pœn.di.3.cap.2.
Di.95.Ecce.
27.q.2.Quum societas.

Di.68.Quamuis.
16.q.1.Interdicimus.
De conſ.di.4.Presbyteri.Baptiſmi.
24.q.1.cap.vlt.
Di.19.Secundum.
8.q.1.Licet.
De pœ.di.1.in actione.
18.4.2.Abbatibus.
12.q.2.Aurum.

De ſcripturis ſacris.

Di.9.Quis neſciat.Noli.
Di.4.Denique.
Di.37.Relatum.Vino. Legimus. §.Denique.
Di.39.Sciendum.& ſeq.
2.q.1.Si peccauerit.
Di.38.Locutio.Indignum.
23.q.1.Niſi.
Di.76.Ieiunium.
Di.11.Eccleſiaſticarum.
De conſ.di.5.Nunquam.
24.q.3.Hæreſis.q.1.Non afferamus.

De præſcriptionibus.

16.q.3.Placuit.§.poteſt.§. Quas actiones, &c.
Di.54.Per omnia cap.
20.q.2.Puella.q.1.Puellæ.
3.q.3.De induciis.
19.q.3.Monaſteriis.
17.q.2.Si quis.
Di.7.§.1.Si emeris.

Di.28

593 -Fine-

Di.28.De his.
4.q.5.Quisquis.
5.q.3.Si ægrotans.
Di.76.Ieiunium.
13.q.2.§.1.12.q.2.Sæpe.
Di.100.Contra morem.

De probationibus.

26.q.5.Nec mirum.
7.q.1.Aduersitas.
Di.83.§.1.
6.q.5.Quod autem.
15.q.5.Presbyter.
Di.50.Si quis.
Di.81.Si quis,Presbyter.
2.q.1.De manifesta.& seq.
4.q.3.Placuit.§.Item.§.Sed obiicitur.
Di.18.Peruenit.
Di.44.Multis.
16.q.3.Dilectio.Placuit.§.Potest.
5.q.6.Quia iuxta.

De Simonia.

1.q.1.Qui studet.q.3.Si quis,&c.
8.q.2.cap.1.
6.q.1.Si quis.§.Porrò.§.Sed quum omnes.
Di.13.Nerui.§.Alius.
2.q.3.Euthemium.
Di.49.Sacerdotes.

De sepulturis.

12.q.2.Aurum.

23.q.8.

23.q.8.Secundum.q.5.Placuit.
13.q.2. Præcipiendum. Quæsta.& seq. q.1. Ecclesias,&c.
24.q.2.Sanè.
6.q.1.Infames.
2.q.2Omnes.

De veritate asserenda.

22.q.2.Quum humilit.In quibus.& seq.
24.q.3.Quum aliquis.
Di.8.Veritate & seq.
11.q.3.Nolite.Abiit.Quisquis.Nemo.
Di.83.Error.
3.q.5.Accusatores.
35.q.6.Episcopus.
32.q.5.Ita ne.& seq.

De obedientia.

23.q.1.Summa.Quid culpatur.q.5.Miles.
8.q.1.Sciendum.
12.q.1.Non dicatis.
Di.93.Nulla.& seq.
11.q.3.Quid ergo.Si is.Non semper,& seq.
Di.23.Quanquam.
2.q.6.Qui scit.
Di.8.Quæ contra.
22.q.5.Qui compulsus.
Di.86.Quid prodest.
Di.93.Si inimicus.
15.q.6.Nos,& seq.

FINIS.

U. F.